

§ 114

Dnr 2017/KS 0186 10

Kommunplan 2015-2018 med budget för 2018**Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige**

1. Utdebiteringen för 2018 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona,
2. Inriktning och särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden och kommunala bolag fastställs,
3. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2018 och plan för 2019- 2021 fastställs,
4. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut,
5. Verksamhetsområde 8 byter namn från Arbetscentrum till Arbete och integration,
6. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2018-2021 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs,
7. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 4 till kommunplanen fastställs,
8. Lån får tas upp inom en ram på 1 100 miljoner kronor,
9. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor,
10. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 800 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader,
11. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall,
12. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2018:
 - a. Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning
 - b. Reviderad plan- och bygglovstaxa inklusive mät- och karttaxa,
13. Revisorernas budget för 2018 fastställs till 1,6 miljoner kronor samt
14. Kommunstyrelsens övriga förslag till revideringar av Kommunplan för 2015-2018 godkänns.

Anita Mattsson (S), Kristjan Vaigur (S) och Marie Åkesdotter (MP) deltar inte i beslut.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har utifrån beslutad styrprocess upprättat förslag till budget för 2018 och plan för 2019-2021. Ärendet omfattar även förslag till ändringar i taxor. Ärendet ska beredas av kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställde 2014 den politiska inriktningen av verksamheten under mandatperioden i Kommunplan 2015-2018. Budgeten revideras årligen utifrån förändrade förutsättningar avseende skatteintäkter och demografi. Detsamma gäller även för förekommande uppdrag till nämnderna.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Reviderad kommunplan 2015-2018 samt budget för 2018 och ekonomisk plan för 2019-2021.pdf

Kommunplan 2015-2018 och budget för 2018 med bilagor.pdf

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar.pdf

VA-taxa.pdf

MSU Protokollsutdrag 2017-05-22 §61 Revidering plan- och bygglovtaxa.pdf

Byggnadsnämndens protokollsutdrag 2017-05-24 §36 Revidering plan- och bygglovtaxa.pdf

Protokollsutdrag GAN 2017-05-22 § 38 Byte av namn på verksamhetsområde 8.pdf

Budget för revisorerna 2018.pdf

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
			

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Petra Andersson Hallberg
Ekonomistateg
08-5782 9323
petra.andersson@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-06-19

1 (2)

Diarienummer
2017/KS 0186 10

Kommunstyrelsen

Reviderad kommunplan 2015-2018 samt budget för 2018 och ekonomisk plan för 2019-2021

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har utifrån beslutad styrprocess upprättat förslag till budget för 2018 och plan för 2019-2021. Ärendet ska beredas av kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställde 2014 den politiska inriktningen av verksamheten under mandatperioden i Kommunplan 2015-2018. Budgeten revideras årligen utifrån förändrade förutsättningar avseende skatteintäkter och demografi. Detsamma gäller även för förekommande uppdrag till nämnderna.

Ärendet omfattar även förslag till ändringar i taxor.

Tyresö kommun och kommunsektorn som helhet väntas möta demografiska utmaningar på sikt. Antalet yngre och antalet äldre i befolkningen ökar snabbare än antalet invånare i yrkesverksam ålder. Det gör att över tid finns ett växande behov av kommunens verksamheter betingat av demografiska förändringar. Detta förhållande är inte tillfälligt utan väntas bestå framöver.

Kommunen måste ständigt arbeta för att de resurser kommunen förfogar över används på ett så effektivt sätt som möjligt. Ökade behov behöver inte

bara mötas med fler anställda utan även med arbetsbesparande lösningar som möjliggörs av ny teknik. Verksamheterna måste möta dagens och morgondagens utmaningar med att hitta nya sätt att klara välfärdsuppgifterna och bidra till en långsiktig resultatnivå, både vad gäller kvalitet i verksamheterna och ekonomi. Detta kan vara möjligt med hjälp av till exempel automatisering, digitalisering och ändrade arbetssätt.

Kommunen har under de senaste åren inte nått de resultatnivåer som krävs för att på lång sikt klara välfärdsuppgifterna. För att kunna klara framtidens välfärd beslutade kommunfullmäktige den 19 juni 2017 att starta ett arbete med att ta fram en långsiktig strategi för ett växande Tyresö. Målet är att kommunens samlade resultat ska uppgå till i genomsnitt 3 procent under mandatperioden 2019-2022, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet och oförändrad skattesats.

I kommunplanen har tidigare avsatts en ekonomisk buffert till kommunstyrelsen för bland annat hantering av volymförändringar i de pedagogiska verksamheterna samt för flyktingkostnader. En central buffert för att stödja dels arbetet med utvecklingsstrategin, dels hantera volymförändringar inom de pedagogiska områdena och flyktingverksamheten är viktig för att säkerställa en god ekonomisk hushållning i kommunen och samtidigt skapa förutsättningar för en dynamisk verksamhetsstyrning. Kommundirektörens bedömning är att det är en brist att det i förslaget till budget för 2018 saknas en central buffert för detta ändamål.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

KOMMUNPLAN 2015-2018 OCH BUDGET FÖR 2018

Tyresö kommuns ekonomi är stabil och i bra balans. God hushållning med våra gemensamma resurser, effektivitet, nytänkande och goda medarbetare samt ett gott samarbete med grannkommunerna, inte minst på Södertörn, är några av skälen till den goda ekonomin.

Kommunfullmäktiges beslut

KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR ATT:

1. Utdebiteringen för 2018 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona,
2. Inriktning och särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden och kommunala bolag fastställs,
3. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2018 och plan för 2019- 2021 fastställs,
4. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut,
5. Verksamhetsområde 8 byter namn från Arbetscentrum till Arbete och integration,
6. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2018-2021 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs,
7. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 4 till kommunplanen fastställs,
8. Lån får tas upp inom en ram på 1 100 miljoner kronor,
9. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor,
10. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 800 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader,
11. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall,
12. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2018:
 - a) Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning
 - b) Reviderad plan- och bygglovstaxa inklusive mät- och karttaxa,
13. Revisorernas budget för 2018 fastställs till 1,6 miljoner kronor samt
14. Kommunstyrelsens övriga förslag till revideringar av Kommunplan för 2015-2018 godkänns.

Styrprocessen

För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen. Styrprocessen är ett stöd i arbetet för att uppfylla kommunens uppdrag och mål.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer kommunplan med vision och strategiska mål inom fem prioriterade strategiska målområden. Kommunfullmäktige anger även inriktning och anslagsfördelning för varje

verksamhetsområde. De strategiska målen formuleras så att de är nedbrytbara på nämndnivå. Kommunfullmäktige har också möjlighet att ge särskilda uppdrag till nämnderna. Uppdragen till nämnderna kan beskrivas som åtaganden som omfattar specifika och avgränsade aktiviteter eller insatser som antingen är tidsatta eller ska genomföras under mandatperioden.

Nämndernas uppdrag

Nämnderna formulerar mål för varje verksamhetsområde utifrån relevanta strategiska mål. Dessa fastställs för ett år i taget. Nämnderna har även möjlighet att ge uppdrag till förvaltningarna. I nämndplanerna fastställs även kvalitetsgarantier för verksamhetsområdet. Nämndens riskhanteringsplan fastställs i samband med att nämndplanen beslutas.

Enheterna bidrar genom aktiviteter

Enheterna formulerar aktiviteter för verksamhetsutveckling och för att bidra till övergripande mål och vision. Enheterna har möjlighet att formulera egna mål inom ramen för enhetens uppdrag.

Uppföljning och analys är viktigt i målprocessen

Samtliga mål ska följas upp med hjälp av indikatorer. Indikatorerna följs med varierande frekvens beroende på de resultat som finns tillgängliga. Analys av resultaten visar om rätt effekter uppnåtts och om verksamheterna utvecklas åt rätt håll.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalyser utgör långsiktiga strategiska planeringsunderlag för Tyresö kommun i samband med budgetarbetet. Utifrån omvärldsanalysen tas strategiska överväganden för att nå uppsatta mål och skapa den önskvärda framtiden.

Sammanfattning

Teknikutvecklingen har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer. Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat. Teknikutveckling är ett område som bedöms som ett viktigt för kommunen att följa och skapa beredskap inför.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande åren. År 2025 ser vi framförallt framför oss att:

- ☐ de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- ☐ nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans
- ☐ i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd
- ☐ virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter
- ☐ big data hjälper till att fatta beslut
- ☐ mycket kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- ☐ våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

Rapporten Omvärlds- och trendanalys 2016 – Tema Teknikutveckling återfinns i ett särtryck.

Styrning av verksamheten

– vision och strategiska målområden

Vision för Tyresö kommun 2030

I Tyresö bor nu drygt 60 000 invånare, och det finns en stark känsla för hemkommunen i Tyresö. Kommunens läge med närhet till naturen, skärgården, storstaden och en expansiv arbetsmarknad bidrar till den positiva utvecklingen. Den långsiktiga stadsbyggnadsplaneringen och genomtänkta mark-användningen är en del i framgången. Det har skapat ett Tyresö där livskvalitet, trygghet och hållbarhet står i främsta rummet. God ekonomisk hushållning, effektiva verksamheter och medveten prioritering av viktiga kärn-verksamheter placerar Tyresö i framkant när det gäller resultat och kvalitet.

Tack vare en målmedveten satsning på skolan och kunskap har utbildningsnivån höjts markant. Förskolan och grundskolan har ett särskilt fokus på att se varje individ och låta varje barn utvecklas utifrån sin potential. Utvecklingen har gått från en skola för alla till en skola för var och en där varje elev lotsas fram till att nå utbildningsmålen. Det finns en stor mångfald av alternativ i förskolan och skolan i Tyresö. Inom regionen finns det ett brett utbud av gymnasieutbildningar och en stor valfrihet. Tyresö i konkurrenskraft profilerar sig Tyresö mot entreprenörskap i nära kontakt både med näringsliv och arbetsmarknad. Tyresö är nu sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner.

Tyresö är en välmående kommun med små sociala problem. Detta är en konsekvens av en ökad självförsörjning, låg arbetslöshet och rätt prioriteringar inom välfärdens kärna. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och är väl anpassad till de äldres behov och efterfrågan. Omsorgen präglas av mångfald och ger goda möjligheter till inflytande, valfrihet och självbestämmande. Det finns en variation av boendeformer för äldre i alla delar av kommunen.

Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som till-hör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning. Även detta har bidragit till kommunens goda ekonomiska ställning och attraktionskraft.

Tyresö är känt för sitt framgångsrika föreningsliv, med stor bredd i utbudet och med barn och ungdomar står i. Tyresö har även år efter år legat i toppen när företagsklimatet rankas. Med ett rikt och differentierat näringsliv med många småföretagare är Tyresö något av ett Stockholms Gnosjö. God planering har möjlig-gjort nya företag och arbetsplatser i Tyresö inom en rad olika områden, vilket har stärkt serviceutbudet i kommunens olika delar. Skrubbaområdet har numera mängder av arbetsplatser.

Antalet besökande turister i kommunen har ökat bland annat genom att övernattningsmöjligheterna har blivit fler och genom att Tyresö slott och park fyllts med aktivitet.

Kommunens ekonomi är stabil och i bra balans. God hushållning med våra gemensamma resurser, effektivitet, nytänkande och goda medarbetare samt ett gott samarbete med grannkommunerna, inte minst på Södertörn, är några av skälen till den goda ekonomin.

Genom att ligga i framkant i användandet av ny teknik, digitalisering och innovationer har välfärden i Tyresö kommun kunnat stärkas och effektiviseras. Tyresö kommun har arbetat kontinuerligt och målinriktat för att erbjuda moderna lösningar till medborgare och företag. Tyresö är Sveriges första riktiga 24-timmars kommun.

Tyresö har uppmärksammat sina särskilda satsningar på att öka fokus på medborgarna och sätta

Tyresöborna i centrum. Öppenhet, närbarhet och lyhördhet präglar kommunens arbete. Det har resulterat i en topposition i landet vad gäller nöjda medborgare.

Byggtakten av nya bostäder bidrar till såväl lokal som regional tillväxt. Tyresö är med och tar långsiktigt ansvar för att förbättra bostadssituationen i Stockholms län. Här finns en bra blandning av olika boendeformer i form av bostads- och hyresrätter och egna hem. Tyresö centrum är omtalat för satsningen på en genomtänkt förtätning där en del höga byggnader har byggts och en ökad stadsmässighet förverkligats. Trollbäcken är fortsatt en grön och lummig villastad. Där finns ett utvecklat serviceutbud, inte minst tack vare de mindre förtätningar som genomförts runt Trollbäckens centrum. Den lokala servicen är god i Tyresö Strand där Trädgårdsstaden har färdigställts. Ett nytt mindre centrum med småskalig service har tillkommit vid Trinntorp. Den varsamma omvandlingen av Östra Tyresö som har pågått under många år är färdig.

Infrastrukturen har byggts ut med fokus på framkomlighet och säkerhet för olika trafikslag. Gång- och cykelvägnätet är väl utbyggt och -sammanlänkat med våra grannkommuner, vilket lett till att cykelåkandet ökat markant. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörnskommunerna genom utbyggda tvärförbindelser och även spårbunden trafik. Tvärförbindelserna inom Tyresö är goda. Det medvetna miljöarbetet och förverkligandet av åtgärderna i klimatstrategin har gett goda resultat.

LIVSKVALITET – DEN ATTRAKTIVA KOMMUNEN

Visionen om Tyresö som den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen ska prägla allt arbete. Det ska vara styrande för den fysiska planeringen av kommunen. Det ska prägla den mångfald av verksamheter som bedrivs av kommunen eller finansieras via kommunen oavsett om det handlar om skola, äldreomsorg eller parkförvaltning. En genomtänkt och långsiktig stadsplanering ska möjliggöra ett Tyresö som växer och tar ansvar i Stockholmsregionen, samtidigt som Tyresös värden – närhet till naturen och stora grönområden, närhet till vatten och skärgård, närhet till storstaden och vår trygghet i vardagen – ska värnas. Det ska vara lätt att leva i Tyresö och vara Tyresöbo. Tillsammans, i dialog med alla Tyresöbor, skapar vi framtidens Tyresö, den attraktivaste kommunen där man vill leva hela livet.

Strategiskt mål

Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner.

Indikator

Medborgarundersökning – Hur bedömer medborgarna Tyresö kommun som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index)

Medborgarundersökning – Tyresöborna om kommunen som en plats att rekommendera vänner och bekanta att flytta till.

Tyresös placering i tidningen Fokus ranking

Strategiskt mål

Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner

Barn- och utbildningsnämnden har definierat tre delmål för att nå målet att bli en av Sveriges bästa skolkommuner. För att nå målet ska förskola och grundskola präglas av trygghet, delaktighet och höga resultat.

Indikator

Grundskola – Sammanvägt resultat i grundskolan, lägeskommun, ranking.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Konkurrensutsättning

All kommunal verksamhet, med undantag för myndighetsutövning och verksamheter som enligt lag eller beslut av kommunfullmäktige ska undantas, kan prövas för konkurrensutsättning. Det gäller såväl befintliga som nya verksamheter. Nämnderna ska eftersträva att erbjuda olika alternativ för att ge medborgarna ökad mångfald och valfrihet. Mångfald innebär bland annat olika huvudmannaskap och driftsformer. Nämnderna ska därför i sina planer (nämndplaner) årligen redovisa dels vilka verksamheter som kommer att prövas för konkurrensutsättning eller införande av valfrihetssystem, dels resultatet av tidigare beslut om nya driftsformer eller införande av valfrihetssystem. När verksamheter konkurrensutsätts ska egenregianbud inte lämnas.

Ekologiska livsmedel

Nämnderna ska medverka till att andelen ekologiska livsmedel uppgår till minst 30 procent.

MEDBORGARFOKUS – VARJE TYRESÖBO I CENTRUM

Tyresö kommun arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Det innefattar hög servicekänsla, god närbarhet, gott bemötande och stor lyhördhet gentemot medborgarna – både som myndighet och serviceorganisation. Kommunen har en fristående tillsynsorganisation för att trygga kvaliteten och stimulera verksamhetsutvecklingen. Vår samordnade satsning på e-tjänster förenklar medborgarens vardag och ger en snabbare ärendehantering. Vi beaktar även tillgänglighetsaspekter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning. Kommunens gemensamma integrationsstrategi är vägledande för samtliga verksamheter i arbetet med mottagande och integration. De gemensamma förhållningssätt som ska genomsyra våra kontakter med medborgarna är:

Medborgarperspektiv: Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare.

Valfrihet: Tyresö kommun erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökade valmöjligheter.

Respekt: Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde.

Närhet: Tyresö kommun ska bidra till ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva.

Tillgänglighet: Tyresö kommun ska vara tillgänglig som arbetsplats och som serviceorganisation för alla.

Strategiskt mål

Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen.

Indikator

Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index)

Strategiskt mål

Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet.

Indikator

Medborgarundersökning – Vad tycker medborgarna i Tyresö kommun om inflytandet i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index)

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Tillgänglighetsplanens förslag på aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen.

BLOMSTRANDE NÄRINGSLEV

Entreprenörsandan är stark i Tyresö

Kommunen främjar företagsklimatet och inbjuder till nyetableringar av företag. En nära samverkan med näringslivet är en framgångsfaktor. Genom god planering kan fler arbetsplatser och företag få utrymme att etablera sig och växa i Tyresö. Det ska vara enkelt att vara företagare och entreprenör i Tyresö - kommunens service ska vara god och snabb. Vi konkurrerar aldrig med näringslivet. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar till hög sysselsättningsgrad och få arbetslösa.

Strategiskt mål

Tyresö hör till de 25 bästa kommunerna i Sverige när det gäller företagsklimat.

Indikator

- ☐ Företagare bedömer kommunens företagsklimat

Strategiskt mål

Tyresös företagare är nöjda med den service och det bemötande de får i kommunen.

Indikator

- ☐ Så uppfattar företagare den service de fått från kommunen .

Strategiskt mål

Arbetslösheten i Tyresö är bland de lägsta i regionen och sysselsättningsgraden hög.

Indikator

- ☐ Arbetslösa i kommunen i åldern 16–24 år – andel av invånarna.
- ☐ Arbetslösa i kommunen i åldern 18–64 år – andel av invånarna.

GOD OCH LÅNGSIKTIG HUSHÅLLNING MED EFFEKTIVA VERKSAMHETER

Tyresö kommun har en långsiktigt stabil ekonomi med fokus på kommande generationer. För en långsiktigt stabil ekonomi är det nödvändigt att ha vissa överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensions-åtaganden mot våra medarbetare. Kommunens arbete präglas av effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. En strävan är att samordna resurser och se till gemensamma behov som kommunen och medarbetarna har. Tyresö kommun visar respekt för skattebetalarna – Tyresöborna – genom att sträva efter kostnadseffektivitet och arbetsmetoder som ger bästa möjliga resultat. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att möjliggöra god och långsiktig hushållning i kommunen.

Strategiskt mål

Verksamheterna i Tyresö kommun utvecklas genom innovativa och effektiva processer.

Indikator

Bedömning från förtroendevalda – andel som upplever att de får beslutsunderlag av hög kvalitet i god tid.
Bedömning från chefer och medarbetare – andel som upplever att verksamhetens processer är effektiva.
Bedömning från chefer och medarbetare – andel som anser att verksamheten har ett innovativt klimat.
Servicenivåer för kommunens handläggning av ärenden är uppfyllda till 100 procent.

Strategiskt mål

Kommunens samlade resultat, i den reguljära verksamheten, uppgår till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag under mandatperioden.

Indikator

Ekonomi – årets resultat i förhållande till skatte-intäkter, generella statsbidrag och utjämning

Strategiskt mål

Investeringar i den skattefinansierade verksamheten finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten.

Indikator

Andel investeringar i skattefinansierad verksamhet som finansierats med egna medel.

Strategiskt mål

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser.

Indikator

Ekonomiskt resultat, utfall av verksamhetsområdets intäkter och kostnader, samt prognos för helår.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Taxor och avgifter

Alla nämnder ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Tyresö kommun präglas av en god service till medborgarna. För detta krävs motiverade och kompetenta chefer och medarbetare samt ett kreativt och gott arbetsklimat. Tyresö ska stärka sin profil som attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Tyresö erbjuder många vägar in till arbete i kommunen. Vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter i en utvecklande miljö, god arbetsmiljö, goda möjligheter till utveckling av karriären samt konkurrenskraftiga löner.

Strategiskt mål

Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.

Indikator

☐ Andel av kommunens anställda som skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare

Strategiskt mål

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Indikator

☐ Den totala sjukfrånvaron (%) i hela kommunen

Strategiskt mål

Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål.

Indikator

- ☐ Andel av de anställda i kommunen som anger att sysselsättningsgraden är anpassad till deras önskemål.

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar för kommunplan och budget syftar till att belysa faktorer som påverkar kommunens planeringsförutsättningar på kort och medellång sikt. Kommunens finansiella förutsättningar styrs bl.a. av hur konjunkturen och sysselsättningen i Sverige utvecklas. Statens beslut och statsbidrag samt lagstiftning som påverkar kommunens verksamheter har också betydelse.

Befolkningsutvecklingen är tillsammans med konjunkturutvecklingen viktiga parametrar för att bedöma påverkan på Tyresö kommun. Folkmängden samt dess sammansättning har betydelse för hur kommunen ska dimensionera sin verksamhet, framförallt gäller det planeringen av barn- och ungdomsverksamheten samt verksamheten för äldre.

Samhällsekonomi

SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) bedömningar om samhällsekonomin utveckling och skatteunderlaget ligger till grund för kommunens planeringsförutsättningar.

Svensk ekonomi fortsatt stark

Tillväxten i den svenska ekonomin är för närvarande stark, med kraftig sysselsättningsökning och bra tillväxt i skatteunderlaget. Sverige har högkonjunktur. Efterfrågan på arbetskraft är stor och det blir allt svårare för arbetsgivarna att hitta arbetskraft med rätt kompetens, framförallt i kommunsektorn. Högkonjunkturen väntas kulminera under 2018. För åren där efter, 2019–2020, antas ekonomin successivt återgå till ett konjunkturellt normaltillstånd vilket innebär att sysselsättningen stagnerar och att skatteunderlaget utvecklas svagare.

Inhemsk efterfrågan bromsas in

Under de tre senaste åren, det vill säga från 2013 till 2016, har inhemsk efterfrågan ökat mycket snabbt. Sammantaget har ökningen uppgått till 3–4 procent årligen. Framför allt har investeringarna, speciellt byggnadsinvesteringarna, vuxit mycket snabbt. Även statens och kommunsektorns konsumtion har utvecklats väsentligt starkare än normalt. SKL gör nu bedömningen att utvecklingen av inhemsk efterfrågan bli mer måttlig framöver.

Tabell 1: Nyckeltal för svensk ekonomi

Nyckeltal för svensk ekonomi

	2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Försörjningsbalans	2015						
% förändring i fasta priser	mdkr						
BNP	4 181	4,1	3,3	2,8	2,1	1,4	1,7
Import	1 708	5,5	3,7	2,9	4,5	3,8	3,9
Hushållens konsumtion	1 884	2,7	2,2	2,4	2,5	1,3	1,6
Offentlig konsumtion	1 086	2,5	3,1	1,5	0,9	1,7	2,6
Stat	290	2,9	3,0	1,3	1,8	3,0	3,4
Kommuner	796	2,4	3,1	1,5	0,6	1,2	2,3
Fasta bruttoinvesteringar	989	7,0	5,9	4,6	3,3	2,4	1,1
Lagerinvesteringar*	23	0,3	0,1	-0,6	0,0	0,0	0,1
Export	1 906	5,7	3,4	4,6	4,1	2,9	3,3
Summa användning		4,3	3,4	2,9	2,8	2,1	2,3
BNP kalenderkorrigerad		3,8	3,0	3,1	2,3	1,4	1,4
*Lageromslag i procent av BNP							
Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting							

Befolkningsutveckling

Befolkningen i Sverige har passerat 10 miljoner invånare. Om knappt tio år beräknas folkmängden ha ökat med ytterligare 1 miljon och befolkningen i Sverige passerar elva miljoner. Sedan några år tillbaka ökar antalet yngre och antalet äldre i befolkningen förhållandevis snabbt. Det gör att behoven av kommunernas verksamhet tenderar att växa. De personer som föranleder de högsta kostnaderna är barn, unga och gamla, då välfärdens verksamheter, såsom äldreomsorg, barnomsorg och skola, främst riktar sig mot dessa grupper. Detta förhållande är inte tillfälligt utan kommer att bestå under de kommande tio till femton åren. Ökningen av antalet personer som står för det mesta av skatteintäkterna, personer i yrkesverksam ålder, är betydligt blygsammare. Utvecklingen av antalet invånare i åldern 20–64 år skulle ha minskat i Sverige som helhet om inte antalet som invandrat till Sverige i ålderskategorin ökat de senaste åren.

De senaste prognoserna över befolkningsutvecklingen i Tyresö kommun visar på en fortsatt tillväxt av antalet invånare, en tillväxt som väntas öka under planeringsperioden. Av *Tabell 2* framgår hur befolkningen bedöms utvecklas framöver, totalt samt fördelat på de åldersgrupper som den kommunala servicen främst riktar sig till. Merparten av den sammantagna befolkningsökningen sker i yrkesverksam ålder. Den procentuella ökningen är störst i åldrarna för förskola, grundskola och gymnasium samt de äldsta pensionärerna. Sammantaget ger den framtida befolkningsutvecklingen fortsatt ökade behov av välfärdstjänster.

Tabell 2: Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling för valda åldersgrupper, åren 2016-2026

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
0	519	553	586	624	670	712	720	725	726	735	735
1-5	2 982	2 997	3 120	3 235	3 392	3 652	3 798	3 863	3 904	3 956	3 987
6	658	618	615	686	706	657	698	754	773	791	804
7-12	4 186	4 137	4 090	4 074	4 122	4 192	4 161	4 174	4 269	4 394	4 459
13-15	1 948	2 035	2 107	2 178	2 187	2 214	2 248	2 232	2 174	2 111	2 137
16-18	1 834	1 886	1 951	1 992	2 107	2 201	2 266	2 259	2 268	2 302	2 282
19-64	27 179	27 383	28 130	29 166	30 378	31 564	32 023	32 441	32 737	33 230	33 603
65-79	5 960	5 929	5 949	5 978	6 061	6 184	6 233	6 158	6 135	6 162	6 238
80-	1 837	1 920	2 021	2 143	2 310	2 459	2 607	2 778	2 924	3 061	3 198
Summa	47 103	47 458	48 569	50 076	51 933	53 835	54 754	55 384	55 910	56 742	57 443

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Kommunens största intäkter är skatter och statsbidrag. Skatteintäkterna utgörs av de skatter som kommuninvånarna betalar. För att utjämna för inkomstskillnader mellan landets kommuner finns ett system för utjämning av intäkter, den så kallade inkomstutjämningen. I inkomstutjämningen garanteras alla kommuner ett skatteunderlag på 115 procent av medelskattekraften. Kommuner som har en skattekraft under 115 procent får ersättning via inkomstutjämningen och vice versa. För att utjämna i skillnader i kostnader mellan kommuner finns ett mellankommunalt system för utjämning av kostnader, vars syfte är att skapa förutsättningar för alla kommuner i landet att ge en likvärdig service till invånarna.

Skattekraften i Tyresö kommun uppgick beskattningsåret 2014 till 112 procent av riksgenomsnittet, den så kallade medelskattekraften. Det betyder att kommunen får intäkter via inkomstutjämningen. Tyresö kommun har en strukturstyrkostnad (SCB 2016) som är högre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Kommunen får därför ett bidrag via systemet för kostnadsutjämning.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har beräknats utifrån prognos som Sveriges kommuner och landsting (SKL) lämnade 27 april 2017. Kommunens intäkter beräknas till sammantaget drygt 2,5 miljarder kronor 2018, se *diagram 1*.

Övriga verksamhetskostnader

Det finns kostnader i kommunens verksamhet som inte återfinns i nämndernas verksamheter. Den största enskilda kostnaden är den för pensioner. Det är dels utbetalning av pensioner till före detta anställda, dels förändring av pensionsskulden. Kommunens totala kostnad för pensioner framgår i diagram 2. Kommunens kostnad för pensioner kommer att öka kraftigt från och med 2018. Det är framför allt kostnaden för tjänstepensionerna som ökar, vilket i sin tur beror på att stora personalgrupper, företrädesvis lärare, fått inkomster som berättigar till tjänstepension.

Diagram 1: Skatter, generella statsbidrag och utjämning

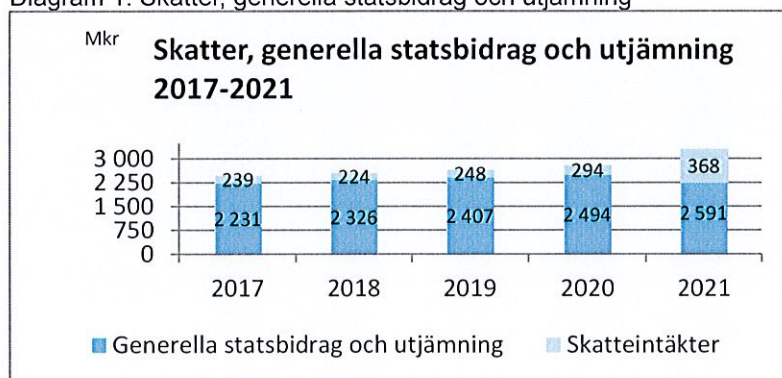
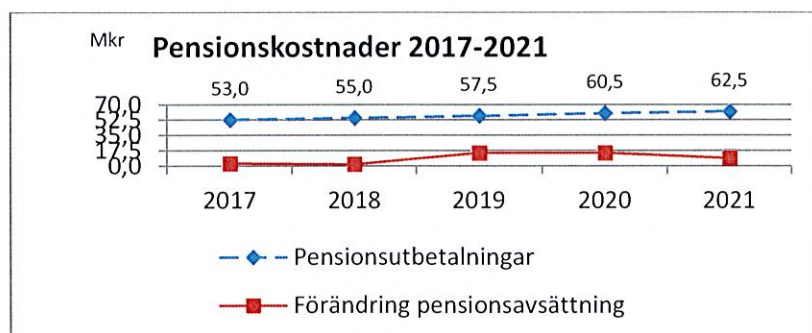

Diagram 2: Pensionskostnader

Driftbudget 2018 och plan 2019-2021

Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige har i kommunplanen för mandatperioden 2015–2018 fastställt en resultatnivå i den reguljära verksamheten som motsvarar två procent av skatter och statsbidrag som ett mål för god ekonomisk hushållning. Målet har sats för att kunna finansiera investeringar i skattefinansierad verksamhet utan ökad upplåning.

Resursfördelning verksamhetsområden

Anslagen till verksamhetsområdena ges som fasta respektive demografibaserade anslag. Varje år fastställs volymberäknade anslag för samtliga verksamhetsområden utom näringsliv, kommunförbund och politisk verksamhet. Utöver detta kan det tillkomma politiska prioriteringar som påverkar anslagsfördelningen.

Resultatmål

Målet under mandatperioden är att kommunens samlade resultat ska uppgå till två procent av skatter, statsbidrag och utjämning varje år. Med den tillväxttakt som kommunen har bör resultatnivån på sikt öka. I planen ingår volymökningar enligt befolkningsprognos och prisjusteringar om 2 procent. Särskilda satsningar görs på de pedagogiska verksamheterna samt inom äldreomsorg, individ och familjeomsorg och funktionshinderområdet. De finansiella kostnaderna beräknas öka från och med 2018 till följd av ökad upplåning för att finansiera investeringsprogrammet. Den av kommunstyrelsen beslutade satsningen på en utvecklingsstrategi för ett växande Tyresö väntas bidra till att resultatet successivt stärks under planeringsperioden mot en långsiktigt hållbar nivå. *Se tabell 3.*

Sammantaget uppgår verksamheternas nettoramor 2018 till 2 515 miljoner kronor. Det är ca 94 miljoner mer än i 2017 års budget. Verksamheterna tillförs under 2018 knappt 38 miljoner kronor för volymökningar. Anslagen ökar (i fasta priser) till verksamheterna med ca 312 miljoner kronor under perioden 2018-2021 2021, varav den demografibaserade ökningen står för ca 192 miljoner kronor.

Tabell 3: Driftsbudget i sammandrag 2017-2021, miljoner kronor.

Driftbudget i sammandrag 2017-2021, miljoner kronor.

	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens nettokostnader	-2 420,7	-2 515,1	-2 591,1	-2 684,4	-2 827,3
Skatter, generell statsbidrag och utjämning	2 470,4	2 550,2	2 654,8	2 788,2	2 959,1
Finansnetto	-6,0	-8,5	-10,5	-12,5	-14,5
Årets resultat	43,7	26,6	53,2	91,3	117,3

Tabell 4: Demografins ekonomiska effekter, 2017-2021.

Förändring av ramar till följd av demografi, 2017 års prisnivå, tusen kronor.

Verksamhetsråde - VO	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Förskola*	0	2 429	4 204	11 776
Grundskola*	1 378	5 805	9 573	6 993
Individ- och familjeomsorg*	3 170	5 462	6 473	6 566
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	5 448	5 558	5 671	5 786
Äldreomsorg*	12 324	17 321	19 386	21 582
Gymnasieskola*	7 816	6 092	8 965	12 011
Vuxenutbildning*	654	988	1 155	1 131
Arbetscentrum*	230	348	407	398
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar*	2 304	3 520	3 938	4 141
Plan och exploatering	554	565	576	588
Väghållning och park	1 410	1 438	1 467	1 497
Miljö, trafik och övrigt	109	112	114	116
Gemensam verksamhet	2 367	2 415	2 463	2 512
Bygglövsverksamhet	105	107	110	112
Totalt	37 869	52 159	64 502	75 208

* Verksamheternas anslagsförändring till följd av förändringar i befolkningsstruktur

[Kommentar: Tabellen tar ej hänsyn till eventuella generella uppräkningspriser.]

Politiska prioriteringar

Utöver kompensationen för volymförändringar i verksamheten sker en indexuppräkning om 2 procent till samtliga områden utom näringsliv där ramen istället utökas med 150 tkr. Därefter fördelas resurser utifrån de politiska prioriteringar som föreslagits under planperioden. För år 2018 genomförs särskilda satsningar på de pedagogiska verksamhetsområdena samt äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, funktionshindersområdet och arbetscentrum.

Investeringar och finansiering

Investeringsprogrammet för perioden 2017–2021 omfattar 2 116 mkr. Utgifterna fördelas enligt diagram 3.

Den största enskilda investeringen under perioden är en ny skola i Fornudden. Andra större investeringsprojekt är:

- ☐ utveckling av Norra Tyresö Centrum
- ☐ nya förskolor i takt med befolkningsökning och exploatering mark till nya bostadsområden
- ☐ ny ishall i anslutning till Tyresövädden
- ☐ byggnation av gator, vatten och avlopp i östra Tyresö, Solberga, Raksta och Bergholm.
- ☐ ny skola med idrottshall i Trollbäcken
- ☐ utveckling av Alby fritidsområde.

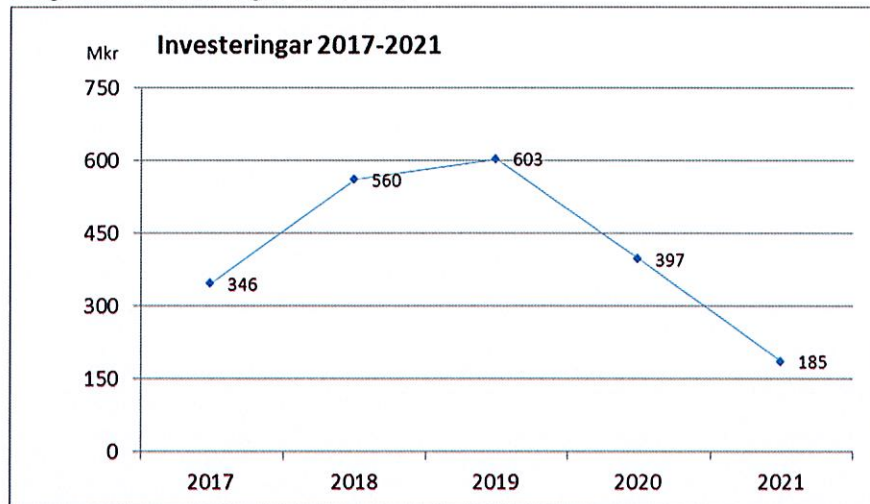
Hela investeringsprogrammet framgår av *bilaga 4*.

För att finansiera investeringarna kommer upplåningen att öka. Upplåningsbehov och låneskuld framgår av *tabell 5*.

Låneskulden per invånare beräknas öka från 20 tkr per invånare 2017 till 42 tkr per invånare 2021 om investeringsprogrammet lånefinansieras. I investeringsprogrammet framgår att en del av tillväxten

finansieras genom exploateringsbidrag. I takt med att kommunens attraktivitet ökar, finns möjlighet att dessa bidrag kan öka. Strategier för finansiering av investeringar ska tas fram, som också belyser alternativa finansieringsmöjligheter. Det totala investeringsprogrammet redovisar nettokostanden, dvs totala investeringsutgiften minus motsvarande exploateringsintäkter där sådana är möjliga. Se diagram 4.

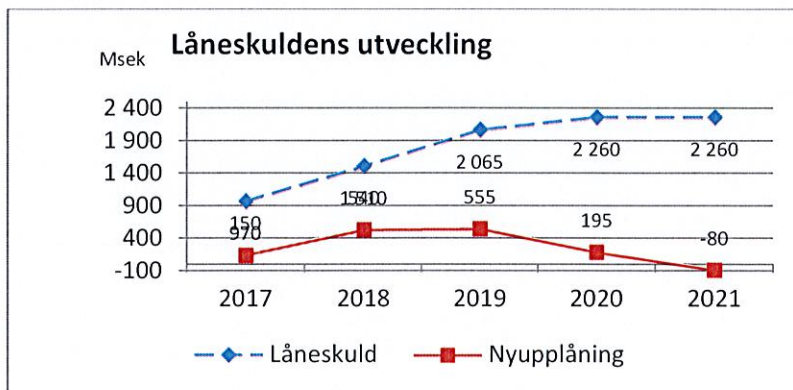
Diagram 3: Investeringar 2017-2021

Tabell 5: Låneskuld per invånare

Låneskuld, tkr/invånare					
År	2017	2018	2019	2020	2021
Tkr/invånare	20	31	41	44	42

Diagram 4: Nyupplåning och låneskuld

Styrning och uppföljning av nämndernas verksamheter

I detta kapitel redogör vi för kommunens 21 verksamhetsområden samt styrningen och uppföljningen av nämndernas och bolagens verksamheter inom de olika områdena. För varje verksamhetsområde anges med vilken inriktning verksamheten ska bedrivas och vilka särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden.

Anslaget för perioden anges i 2017 års prisnivå utifrån de demografiska förutsättningar och politiska prioriteringar som anges i denna kommunplan för åren 2015–2018. Anslaget omprövas och fastställs av kommunfullmäktige varje år utifrån bland annat förändrade demografiska förutsättningar.

Verksamhetsområde 1 – Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhet och syfte

Förskolan vilar på demokratins grund. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, och inte heller utsättas för annan kränkande behandling. Barnhälsan är en stödfunktion som arbetar med konsultation och handledning gentemot förskolans personal med barnet i fokus.

Förskolan i Tyresö arbetar med att skapa inkluderande lärmiljöer. En förskola och skola för var och en är ett värdegrundsarbete som bedrivs inom hela förvaltningen och är ett ständigt pågående arbete.

Verksamhetens inriktning

Tyresös invånare ska erbjudas kvalitet och valfrihet. Önskemålen om barnomsorgsform varierar såväl mellan olika familjer som inom samma familj och även under olika perioder av ett barns uppväxt. En viktig utgångspunkt är att det ska vara möjligt för båda vårdnadshavarna att förena arbetsliv med ansvar för barn och familj. För att möjliggöra arbete på obekvämt arbetstid och även på detta område verka i enlighet med arbetslinjen, så finns omsorg och förskoleverksamhet på kvällar, nätter och tidig morgon.

Tyresös förskolor ska ha en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitet skapas genom kunnig och engagerad personal. Förskolorna måste ha en tydlig och uthållig utvecklingsstruktur och arbetet med att förbättra kvaliteten måste ske systematiskt och kontinuerligt. Personalen i förskolan är viktig för barnens utveckling och bör därför få det stöd, den vidareutbildning och den utrustning som krävs. Det är viktigt att alla medarbetare är utbildade i den pedagogik som används på förskolan.

I förskolan ska alla känna sig trygga. Det är därför viktigt att barngrupperna är tillräckligt små för att barnen ska kunna utvecklas under lugna och ordnade former samt att förskolorna har en personaltäthet som gör att alla barn blir sedda. Diskriminering och kränkningar måste konsekvent bekämpas och i Tyresö råder nolltolerans. Insatser mot diskriminering och kränkningar ska alltid bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Arbeta för ökad personaltäthet och minskade barngrupper

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

- ☐ Inleda ett målmedvetet och långsiktigt arbete med kompetensförsörjning
- ☐ Genomlys behovet av förskoleplatser i alla kommundelar
- ☐ Bereda förskoleplats upp till 30 timmar per vecka för barn till arbetssökande.
- ☐ Öppna en förskola med flexibla öppettider för omsorg tidiga morgnar och sena kvällar.

**Se bilaga 5 för redovisat resultat.*

Aktuella investeringar under perioden för VO 1

Nybyggnad av förskolor i Östra Tyresö och Centrum

Reinvestering i Skrindans förskola

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 1	327,0	339,4	353,6	375,4
- Förskola och pedagogisk omsorg				

VERKSAMHETSOMRÅDE 2 – Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Verksamhet och syfte

Verksamheten vilar på demokratins grund. Utbildningen syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen elev i skolan ska utsättas för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, och inte heller utsättas för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt det är möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Grundsärskolan undervisar i samma ämnesområden som grundskolan medan träningsskolan undervisar utifrån fem kunskapsområden. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Elevhälsans arbete ska främst bedrivas förebyggande och främja lärande och hälsa. Elevhälsan ska fokusera på att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom konsultation, utredning och handledning med eleven i fokus. Grundskolan i Tyresö arbetar med att skapa inkluderande lärmiljöer. En förskola och skola för var och en är ett värdegrundsarbete som bedrivs inom hela förvaltningen och är ett ständigt pågående arbete.

Verksamhetens inriktning

Eleverna i Tyresös grundskolor ska få en bra utbildning. Alla elever, oavsett bakgrund, ska ha en bra grund att stå på för att kunna förverkliga sina drömmar i livet. För att göra det möjligt måste utbildningen hålla en hög kvalitet. Det pedagogiska ledarskapet är tydligt och våra rektorer har kunskap och kompetens för att tolka uppdraget, omsätta det i undervisningen samt styra och leda arbetet för en hög måluppfyllelse för eleverna.

Tyresös skolor har en hög kvalitet i undervisningen. Kvalitet skapas genom kunniga och engagerade lärare,

som ger varje elev möjlighet att nå kunskapsmålen. Det stimulerar viljan och lusten att lära mer. Skolan blir aldrig bättre än mötet mellan lärare och elev. Därför ska vi satsa på våra lärare. Det handlar inte bara om löner, det handlar också om vidareutbildning, tydliga karriärmöjligheter och höga krav vid rekrytering. Skolorna måste därför ha en tydlig och uthållig utvecklingsstruktur, och arbetet med att förbättra kvaliteten måste ske systematiskt och kontinuerligt. I skolan ska alla känna sig trygga och ha arbetsro. Diskriminering och kränkande behandling måste konsekvent bekämpas och i Tyresö råder nolltolerans. Allt arbete mot mobbning och kränkningar inom skolverksamheten och på fritidshemmen ska bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Inleda ett målmedvetet och långsiktigt arbete med kompetensförsörjning

Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

Arbeta för ökad lärartäthet i lågstadiet

Genomlysna behovet av grundskoleplatser i alla kommundelar

*Se bilaga 5 för redovisat resultat.

Aktuella investeringar under perioden

- ☐ Ny skola, Fornudden
- ☐ Nybyggnation idrottshall, Fornudden
- ☐ Utemiljö vid skola och idrottshall
- ☐ Reinvesteringar, anpassningar, om – och tillbyggander skolor

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 2	685,8	691,6	701,2	708,2
- Grundskola inkl. grundsärskola och fritidshem				

Verksamhetsområde 3 – Individ- och familjeomsorg

Verksamhet och syfte

Verksamhetens syfte är att vara ett skyddsnät och en garanti för att de som bor eller vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet. Biståndet utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Individ- och familjeomsorgen omfattar såväl allmänt förebyggande som individuellt inriktade insatser för barn, ungdomar och vuxna. Insatserna kan gälla exempelvis:

- ☐ förebyggande insatser
- ☐ familjerådgivning
- ☐ insatser för barn och ungdom

- ☐ mottagande av ensamkommande flyktingbarn
- ☐ stödboende
- ☐ missbruksvård
- ☐ anhörigstöd
- ☐ ekonomiskt bistånd

Verksamhetens inriktning

Visionen för Tyresö är att bli den mest attraktiva kommunen i regionen att bo och leva i. Vi vill att detta omfattar alla Tyresöbor. Kommunen ska erbjuda olika typer av stöd till den som inte upplever sig klara sin livssituation ekonomiskt eller socialt. Tidiga insatser ger bättre förutsättningar för en stabil livssituation. Därför ska det finnas ett utbud av evidensbaserade stödinsatser som inte kräver utredning eller biståndsbeslut med målet att stärka den enskildes självständighet. Tillsammans med andra förekommande aktörer och huvudmän -sätter vi individens bästa i fokus. Det personliga ansvaret för egen försörjning är en grundläggande skyldighet. Utgångspunkten för ekonomiskt bistånd ska därför vara att försörjningsstöd är av tillfällig art. Genom tidig myndighetssam-verkan ges rätt stöd för att den enskilde ska komma ut i egen försörjning. Barnperspektivet ska genomsyra allt som görs, eftersom barns rättighet till en trygg uppväxt är vårt viktigaste uppdrag. Där psykiskt eller fysiskt våld förekommer ska insatser sättas in omedelbart. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland stöd för att orka med. För en del personer handlar det om att få hjälp med insatser som den närstående behöver. För andra handlar det om att de behöver få information eller utbildning om den närståendes behov.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Utveckla tidiga insatser inom individ- och familjeomsorgen i samverkan med olika aktörer.
- ☐ Fortsätta öka självförsörjningsgraden.

Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden*

- ☐ Genomlys behovet av boendeplatser inom individ- och familjeomsorgen i alla kommundelar.

Implementera och utveckla projektet "En väg in och många vägar till arbete, studier och egen försörjning" i den ordinarie verksamheten.

*Se bilaga 5 för redovisat resultat.

Aktuella investeringar under perioden för VO 3

Nybyggnad av genomgångsboende Töresjövägen (kan nyttjas av VO 3 och VO 4)

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 3	175,2	172,7	179,2	185,7
- Individ och familjeomsorg				

Verksamhetsområde 4 – Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamhet och syfte

Syftet med verksamheten är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Stödet till personer med funktionsnedsättning är inriktat på att ge den enskilde förutsättningar att leva som andra genom att ge stöd och service som stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. För att nå dit behövs ett varierat utbud av insatser samt att stödet är anpassat till varje individs behov. Insatserna kan bland annat gälla:

- ☐ boende och boendestöd
- ☐ korttidsvistelse
- ☐ korttidstillsyn
- ☐ hemtjänst
- ☐ avlösarservice
- ☐ ledsagarservice

Verksamhetens inriktning

Människor med funktionsnedsättningar har rätt till ett liv på lika villkor som andra. De hinder som en medborgare med en funktionsnedsättning begränsas av ska därför avhjälpas där så är möjligt. Alla medborgare ska ha möjligheter att välja sitt boende, ha en givande fritid och delta i arbetslivet. Därför ska valfriheten värnas för denna grupp. Stödverksamheter ska möta individen på dennes villkor med målet att stärka dennes självständighet. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför måste omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden*

Genomlys behovet av boendeplatser inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning i alla kommunalar.

*Se bilaga 5 för redovisat resultat..

Aktuella investeringar under perioden

- ☐ Nybyggnad av genomgångsboende Töresjövägen (kan nyttjas av VO 3 och VO 4)
- ☐ Omsorgsboenden Strandvägen och Hanviken

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 4	280,8	286,3	292,0	297,8
- Omsorg om personer med funktionsnedsättning				

Verksamhet och syfte

Äldreomsorgens syfte är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar orsakade av åldrande eller sjukdomar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det är av avgörande betydelse att kommunen kan erbjuda ett brett utbud av olika insatser utifrån individens behov. Insatserna formar tillsammans en helhet som täcker upp olika behovssituationer i vardagen. Insatserna kan till exempel gälla:

- ☐ särskilda boendeformer (permanent boende, korttidsvård eller växelvård)
- ☐ hjälp i hemmet (omvårdnad, service, avlösning, ledsagning, trygghetslarm)
- ☐ bostadsanpassning
- ☐ rehabilitering
- ☐ förebyggande insatser
- ☐ anhörigstöd.

Verksamhetens inriktning

I Tyresö ska det vara lätt att leva livet, hela livet. Hjälp i hemmet ska finnas för den som inte själv längre klarar sin omvårdnad. Hjälp ska ges med respekt för individens integritet och självbestämmande. Den enskildes rätt att styra sin vardag ska alltid vara vägledande. Även om omsorgen bedöms vara av hög kvalitet kan den upplevas på olika sätt av olika människor. Därför ska det finnas ett stort utbud av aktörer att välja mellan, både för hjälp i ordinärt boende och vård- och omsorgsboenden. Där det är möjligt ska hjälp i ordinärt boende vara ett alternativ till vård- och omsorgsboende. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja.

Det finns många äldre som önskar att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför ska vi fortsätta planera för olika former av tillgängliga boenden, med eller utan omsorg. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför ska omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen
- ☐ Genomföra Silviacertifiering av äldreomsorgen

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

- ☐ Säkerställa tillkomsten av ytterligare boendeplatser inom äldreomsorgen genom nya vård- och omsorgsboenden
- ☐ Genomlys behovet av boendeplatser inom äldreomsorgen i alla kommundelar.

**Se bilaga 5 för redovisat resultat..*

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 5 - Äldreomsorg	334,5	351,8	371,2	392,8

Verksamhet och syfte

De flesta ungdomar söker till gymnasiet efter grundskolan. Valfriheten är stor och eleverna kan söka till Tyresös eget gymnasium, som erbjuder yrkesprogram, men också till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet. I Stockholms län råder frisök till gymnasiet, vilket betyder att elever som söker till gymnasieskolor i andra kommuner blir mottagna som förstahandssökande där. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av cirka 80 procent av 16-17-åringarna. Syftet med gymnasieskolans och gymnasiesärskolans utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv. Ca 70 procent av ungdomarna i Tyresö kommun med målgruppsstillhörighet särskolan, väljer att studera på Tyresö gymnasie-särskola. Ungdomar från andra kommuner kan söka till Tyresö gymnasiesärskola. Tyresö gymnasium erbjuder introduktionsprogram för elever som inte blivit behöriga till nationella program.

Verksamhetens inriktning

Tyresö gymnasium engagerar och attraherar Tyresös elever. Skolan är modern och erbjuder program som ligger i linje med elevernas egna val. Tyresö gymnasium är ett gymnasium som snabbt tar till sig och drar nytta av framtida teknisk utveckling, särskilt inom den digitala sektorn. Vi lever i en globaliserad värld som även påverkar skolan lokalt. I samverkan med länets alla kommuner utvecklar vi gymnasieutbildningen så att elevens val alltid är val mellan skolor med högsta kvalitet. Förståelse för människors skilda bakgrund präglar arbetet i Tyresö gymnasium - tolerans är framträdande drag i arbetsmiljön. Gymnasiet är Tyresös stolthet. Stoltheten bygger på att alla elever har goda kunskaper och ligger högt i framtida rankingar. Arbetsmarknaden frågar efter framtidens Tyresöelever, och de är framgångsrika inom forskning och utbildning på universitet och högskolor. Vi strävar efter att ungt företagande och utlandsförlagd praktik är en viktig del i verksamheten. Second chance school har startat som är en yrkesinriktad utbildning för ungdomar mellan 17-24 år med oavslutad gymnasieutbildning.

Gymnasiesärskolan har ett gott rykte och ska samverka med andra gymnasiesärskolor, både kommunala och fristående. I gymnasiesärskolan ska varje elev få det stöd och den arbetsro som krävs för att nå så långt som möjligt utifrån sina egna förmågor. De nationella programmen som erbjuds är utvalda i förhållande till efterfrågan på arbetsmarknaden och gymnasiesärskolan ska ha ett omfattande samarbete med arbetsplatser vilket leder till att fler elever får arbete och går ut i egen försörjning. De senaste åren har några elever fortsatt sina studier inom vuxenutbildningen, vilket är ett bra betyg på utbildningens kvalitet.

Tyresö gymnasium bedriver introduktionsprogram med god kvalitet med eleven i centrum.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Implementera framtidens gymnasium med ny profilering och nytt arbetssätt
- ☐ Utveckla bättre verksamhetslokaler för gymnasieutbildning i Tyresö
- ☐ Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 6	220,1	226,2	235,2	247,2
- Gymnasieskola				

Verksamhetsområde 7 – Vuxenutbildning

Verksamhet och syfte

Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildningen. C3L bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (Särvux), gymnasiala yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar, svenska för invandrare (sfi) samt svenska för invandrare med yrkesinriktningar (sfx). Yrkesutbildningar sker i kommunens egen regi och genom ramavtal med andra utbildningsanordnare köps från andra kommuner genom interkommunal ersättning. I egen regi finns barnskötar-, omvårdnads-, ekonomiassistent- och yrkesförarutbildning. Genom ramavtal med andra genomförs utbildningar inom restaurang, elektronik och VVS. C3L har yrkeshögskoleutbildningar inom kvalificerad informationsteknik (IT). Lärlingsutbildning finns både i kommunens egen regi och i samverkan med Haninge kommun. Alla Tyresöbor erbjuds studie- och yrkesvägledning. Verksamhetens syfte är att vägleda och utbilda människor till arbete och egen försörjning.

Verksamhetens inriktning

Vuxenutbildningen är framgångsrik på alla nivåer, inte minst vad gäller eftergymnasiala utbildningar, yrkeshögskolekurser samt yrkesutbildningar för vuxna. Samverkan med gymnasieskolan är given. Vuxenutbildningen främjar integration genom språkutbildning, yrkesutbildningar och omfattande nätverk. Vuxenutbildningen är ett föredöme för skola och utbildning. Utbildning i vuxen ålder är ett självklart eget val i en vuxenutbildning som också är en rättighet för var och en. Särskild utbildning för vuxna (särvux) följer inriktningen på vuxenutbildningen och fler får arbete.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 7	27,7	28,7	29,8	31,0
- Vuxenutbildning				

Verksamhetsområde 8 – Arbete och integration

Verksamheten och syfte

Centrum för arbete och integration erbjuder olika former av stöd och arbetsmarknadsåtgärder för att fånga upp ungdomar, invandrare, utförsäkrade och arbetslösa genom att slussa dem vidare till studier, olika arbetsmarknadsåtgärder eller egen försörjning. Detta sker i nära samarbete med vuxenutbildningen, arbetsförmedlingen och försörjningsstödsenheten inom socialförvaltningen. Verksamhetens syfte är att hjälpa och stötta de Tyresöbor som är eller riskerar att bli arbetslösa samt arbeta för ett mer integrerat samhälle genom att underlätta för flyktingar, invandrare och personer med funktionsnedsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och därigenom bli delaktiga i samhället.

Verksamhetens inriktning

Insatser för att främja arbete och egen försörjning utvecklas genom samverkan mellan Centrum för arbete och integration och andra institutioner och organisationer, förvaltningar och samverkansorgan. Centrum för arbete och integration ska ha en nära dialog och gott samarbete med det lokala näringslivet.

Arbetslösheten för ungdomar ska minska genom nya vägar till arbete. Tyresö tillhör idag toppskiktet när det gäller kvalitet i mottagandet och integration och det ska vi fortsätta att göra. För att minska utanförskapet ytterligare och få fler, inte minst nyanlända, att bli en del av samhället ska implementeras i kommunens olika verksamheter. Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället. Arbete och egen försörjning ska utgöra grunden för strategin.

Mångfalden är tydlig i företagandet, det sociala arbetet och i skolan. De demokratiska värderingarna slår igenom i alla yrken och på alla arbetsplatser så att var och en respekteras för sin tro, sin bakgrund, sin ålder och sexuella läggning eller könsidentitet.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Genom aktiva insatser i nära samverkan med andra aktörer verka för ännu högre sysselsättningsgrad och självförsörjningsgrad i Tyresö
- ☐ Öka kapaciteten för flyktingmottagandet
- ☐ Inrätta offentligt skyddade anställningar i syfte att öka självförsörjandegraden.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

- ☐ Implementera och utveckla projektet "En väg in och många vägar till arbete, studier och egen försörjning" i den ordinarie verksamheten från och med 2016.
- ☐ Ta fram en integrationsstrategi

*Se bilaga 5 för redovisat resultat.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 8 - Arbetscentrum	11,2	11,6	12,0	12,4

Verksamhetsområde 9 – Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Verksamhet och syfte

Kultur- och biblioteksverksamheten omfattar förutom utlåning av böcker även talboksservice och utbud av olika media. Biblioteket erbjuder även digitala tjänster. Syftet med biblioteksverksamheten är att främja intresse för läsning, litteratur och utbildning. Alla medborgare har tillgång till ett folkbibliotek för information, upplysning och annan kulturell verksamhet med konsthall och kulturverksamhet.

Fritidsverksamheten erbjuder olika former av föreningsstöd och ändamålsenliga anläggningar, och skapar därigenom förutsättningar för friluftsliv, rekreation och spontanidrott. Verksamheten gör även insatser för att förbättra fritids- och kulturutbudet för personer med funktionsnedsättning. Verksamhetens syfte är att skapa förutsättningar för meningsfulla fritidsaktiviteter främst för barn och ungdomar.

Tyresö fritidsgårdar erbjuder verksamhet för ungdomar tillsammans med café Bonza och Bergfotens fritidsgård. Kulturskolan erbjuder barn och ungdomar verksamhet inom musik, dans, teater och bild.

Syftet med verksamheterna är att tillhandahålla ett brett och varierat kulturutbud och en meningsfull fritid för kommuninvånarna. Demokrati och delaktighet är viktiga ledord i verksamheterna. Huvuddelen av den löpande verksamheten riktar sig till barn och ungdomar.

Verksamhetens inriktning

Tyresö förknippas ofta med sitt rika kultur- och idrottsliv och den fantastiska naturen med mycket bra förutsättningar för stimulerande aktiviteter i det fria. Alliansens ambition är att med olika insatser ytterligare förstärka den attraktiva bilden. Vi vill fortsätta utveckla utbudet av aktiviteter både genom egna arrangemang, investeringar och genom att aktivt stödja och hjälpa det aktiva föreningslivet. I vårt Tyresö prioriterar vi barn och ungdomar. Vi prioriterar även breddaktiviteter inom både kultur och idrottsområdet. Det gör vi genom att behålla nolltaxan, som ger alla ungdomsföreningar gratis tillgång till kommunala anläggningar. Barn och unga med funktionsnedsättning är, och kommer att vara, en högt prioriterad grupp i vårt Tyresö. I samarbete med övriga kommuner på Södertörn och med riktade insatser ska vi fortsätta att utöka utbudet för denna grupp. Utbudet ska präglas av valfrihet och mångfald. Detta märks till exempel genom ett utökat utbud inom Kulturskolans ram och genom att flera föreningar erbjuder Profilfritids. Vi vill stimulera nyanlända barn och ungdomar samt flickor med invandrarbakgrund att prova på aktiviteter som Tyresö föreningsliv inom kultur och idrott erbjuder. Det är en viktig del i integrationsarbetet i Tyresö. Vi fortsätter att bygga nya och även utveckla våra befintliga anläggningar, gärna i samverkan med föreningar, näringsliv och våra grannkommuner.

Vi strävar efter att en mötesplats för alla generationer med bibliotek, scener, biograf och samlingslokaler som kan erbjuda en mångfald av aktiviteter, i närheten av Tyresö centrum. Alliansen vill även stimulera och uppmuntra till ännu fler lokala kulturaktiviteter.

Vi vill att Albyområdet ska vara ett nav för det rörliga friluftslivet i Tyresö, samtidigt som det fortsätter att vara en samlingsplats för hela familjen. Därför är det viktigt att det fortsatta utvecklingsarbetet i området sker med omsorg och känsla för miljön, men också skapar möjligheter till fler aktiviteter än i dag.

För att ytterligare stimulera olika grupper till en hälsosammare livsstil, vill vi satsa på projekt med inriktning på folkhälsan. Vi erbjuder ungdomar 13-15 år, genom fritidsgårdarna, en mötesplats där de ges möjligheten till, jämte Tyresös föreningsverksamhet, att påverka sin fritid, känna delaktighet, engagemang och utvecklas. Personalen jobbar aktivt för att finnas till för besökarna, vilket kan innebära allt från att hjälpa till att dra igång aktiviteter, vara "ett bollplank" eller att "öppna dörrar". Personalen arbetar med ett främjande förhållningssätt som ska ge ungdomarna utrymme till egna idéer och lösningar. Visionen är att Tyresö fritidsgårdar ska vara en trygg mötesplats för alla, med utrymme för personlig utveckling och socialt samspel. Mobbning och andra kränkningar måste konsekvent bekämpas och i Tyresö råder nolltolerans. Insatser mot mobbning ska alltid bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Genomföra den planerade Alby-utvecklingen

Utveckla någon form av kulturhus i anslutning till Tyresö centrum i nära samverkan med andra aktörer

Arbeta fram en strategisk anläggningsförsörjningsplan inom verksamhetsområdet

Etablera en ny huvudentré från Alby friluftsområde till Tyresta naturreservat och nationalpark under år 2017.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

Arbeta fram en strategisk anläggningsförsörjningsplan inom verksamhetsområdet

**Se bilaga 5 för redovisat resultat..*

Aktuella investeringar under perioden för VO 9

- ☐ Ishall vid Tyresö C
- ☐ Kylaggregat Fontanahallen
- ☐ Upprustning friidrottsanläggning, Trollbäckens IP
- ☐ Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola

- ☐ Alby friluftsområde, fastighetsunderhåll
- ☐ Alby friluftsområde, utveckling ny vision
- ☐ Alby, nordlig entré till Tyresta via bro
- ☐ Upprustning Fårdala ridhus
- ☐ Parkourpark
- ☐ Fritidsgårdar
- ☐ Samlingsanslag för fritidsanläggningar

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 9	106,7	110,2	114,1	118,3
- Bibliotek, kultur och fritid (inkl. fritidsgårdar)				

Verksamhetsområde 10 – Plan och exploatering

Verksamhet och syfte

Till verksamheten för mark och exploatering hör bland annat projektering, byggprojektledning, exploatering och förvaltning av kommunens mark. Till planavdelningens verksamhet hör kommunens fysiska planering. Arbetet bedrivs dels på en strategisk nivå genom översiktlig planering, planering, utveckling och bevarande för natur-, rekreations- och vattenområden och trafikplanering. Dels på en mer ingående nivå genom framtagandet av detaljplaner i samarbete med byggherrar, fastighetsägare och andra kommunala förvaltningar. Huvuduppgiften för mät- och kartenheten är att vara en del av eller stödja andra verksamheters myndighetsutövning och övriga verksamhet. Mät-, kart- och GIS-verksamheten utför kommunens uppgifter i den nationella informationsförsörjningen (till exempel med adressättning).

Verksamhetens inriktning

Det påbörjade arbetet med en ny Översiktsplan för Tyresö antogs i maj 2017. Översiktsplanen är ett viktigt verktyg för att nå vårt långsiktiga mål att göra Tyresö till den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen. En bärande tanke när det gäller stadsbyggnadsutvecklingen är att förtäta i centrala lägen och att i övrigt, så långt möjligt, värna om karaktären på våra olika kommundelar och slå vakt om det gröna, naturnära Tyresö. En genomtänkt stadsplanering bidrar även till stärkt trygghet i samhället. För att långsiktigt säkerställa kommunens möjligheter att driva en sådan stadsbyggnadsutveckling är det viktigt att ha processer på plats för att kunna genomföra eventuella strategiska markförvärv. Det är även viktigt att ha en god uppföljning av vad som händer med markområden utanför Tyresös gräns i anslutning till Tyresö som vi har ett intresse av att vara med och påverka. Vi vill ha ett särskilt fokus på en översyn av Tyresös företagsområden de kommande åren. Detta i syfte att effektivisera dem så att fler arbetsplatser kan rymmas, fler företag etablera sig eller tillåtas expandera.

I dag är Tyresö en av Sveriges mest naturskyddade kommuner med Tyresta Nationalpark och sju naturreservat. Beslut har tagits om ett åttonde – Telegrafberget. Under kommande år vill vi även göra naturreservat av området runt Barnsjön.

Den stora utvecklingen av Tyresö centrum är väsentlig för Tyresö. Med Tyresö View och den nya stadsparken har de södra delarna av centrum lyfts till en ny nivå. Centrum kopplas samman med det nya

Nybodaområdet genom ett aktivitetsstråk med park, lek och skate- och parkourpark. Bostäder byggs i kvarteret Järmet, vid Hasselbacken, vid Granitvägen, via Granängstorget och vid Kryddvägen. Det är viktigt att det byggs med olika upplåtelseformer. Grunderna för utbyggnaden av Norra Tyresö Centrum är på plats. Här skapas attraktiva stadskvarter, höghus, nya gator, nytt torg, nya parker, nya grönytor, trivsamma innergårdar, nya butiker, ny service och nya möjligheter för kultur. Den nya stadsdelen sätter människan i centrum, parkeringar grävs ner och bussterminalen förbättras. Tyresö Centrum byggs ut och utbudet förbättras. De nya utemiljöerna har utsmyckningar och planteringar. I Tyresö centrum utvecklas i bred samverkan nya och förbättrade lokaler för bibliotek, kulturverksamheter, förskolor, äldreomsorg, utbildning och annan kommunal service. Yrkesförberedande gymnasieutbildning ges samtidigt förbättrade lokaler och nya förutsättningar inom ramen för den nuvarande lokaliseringen. Ett nytt planprogram finns nu för Wättingeområdet som blir kommunens nästa stora bostadsutvecklingsprojekt.

Trollbäcken

Trollbäcken är och ska förbli en lummig och grön villastad. En översyn av de gamla detaljplanerna har påbörjats, för att tillsammans med villaägare och boende ordna brister i infrastruktur, dagvattenhantering och trafiksäkerhet med mera. Under perioden vill vi även genomföra en centrumutvecklingsplan för Trollbäcken. Vi vill ta ett helhetsgrepp som omfattar sträckan längs Vendelsövägen från Drevviken till Södergården inklusive Alléplan. Här ryms bostäder med olika upplåtelseformer, arbetsplatser och en utökad service för hela Trollbäcken, med en viss förtätning. Kompletteringen stärker det kommersiella utbudet och ger ett mer levande centrum. I området kommer vi se till att det byggs seniorlägenheter och äldreboende.

Tyresö Strand

Tyresö Strand har under en period över 30 år förändrats och utvecklats från i huvudsak fritidshusområde till ett attraktivt villaområde uppblandat med en modern trädgårdsstad. En centrumbildning har kommit på plats och den kommunala servicen har förbättrats och utvecklats. Utvecklingen framåt kommer att vara långsammare. Den tredje etappen av Trädgårdsstaden som planerats sedan länge kommer att fullföljas med 400-600 bostäder. Tyresö Strand kompletteras också med ytterligare smärre förtätningar med olika upplåtelseformer samt även med utökad kommunal service som ett nytt särskilt boende inom äldreomsorgen. Trafiksituationen i Tyresö Strand och längre österut förbättras kontinuerligt.

Östra Tyresö

Tempot i planläggningen av Östra Tyresö har ökat. Nu arbetas med 2-3 detaljplaner parallellt, istället för en i taget som tidigare. Detta gör det möjligt att ligga i fas med den ursprungliga tidsplanen för detaljplaneringen i hela Raksta och fram till Trinntorp. Alliansen har även tagit initiativ till att få plats nya planbestämmelser som möjliggöra utbyggnad till 105 + 40 kvadratmeter i tre, fyra olika områden i väntan på färdiga detaljplaner. I de yttre delarna av Brevik och i Bergholm är det däremot fortfarande långt kvar till riktiga detaljplaner och just nu förs dialog med boende om en alternativ modell för att snabbare släppa fram större -byggrätter. Alternativet går ut på att enbart VA byggs ut och att ansvaret för gator stannar på de lokala vägföreningarna. Bortsett från att det möjliggör högre tempo i utbyggnaden av VA och därmed större byggrätter skulle det också ge lägre kostnad för fastighetsägarna och för skattebetalarna. Etapp 7 Solberga, etapp 9 Ugglevägen och etapp 10 Brobänken är nu i byggfas. Etapp 8 Raksta är antagen och planläggningen av etapp 11 Tegelbruket påbörjades under 2015. Under perioden 2017–2018 kommer planläggningen av ytterligare två etapper att påbörjas.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Arbeta fram en centrumutvecklingsplan för Trollbäcken som omfattar sträckan längs Vendelsövägen från

Drevviken till Södergården i syfte att möjliggöra mindre förtätningar med bostäder och förbättrat service- och centrumutbud

- ☐ Vidta fortsatta åtgärder för förbättrad framkomlighet längs Tyresövägen
 - ☐ Planera Trädgårdsstadens tredje etapp
 - ☐ Genomföra ett arbete i syfte att effektivisera Tyresös företagsområden så att fler arbetsplatser kan rymmas, fler företag etableras eller tillåtas expandera
 - ☐ Inleda arbetet med att upprätta naturreservat runt Telegrafberget och runt Barnsjön
 - ☐ Utveckla nya och förbättrade lokaler för bibliotek, kulturverksamheter, förskolor, äldreomsorg och annan kommunal service i Norra Tyresö Centrum.
- ☐ Utarbeta riktlinjer och en process kring strategiska markförvärv

Aktuella investeringar under perioden för VO 10

- ☐ Exploatering Östra Tyresö
- ☐ Ombyggnad och exploatering av Tyresö centrum till den nya visionen
- ☐ Wättingestråket, inkl gymnasietomten

Exploateringsprojekt:

- ☐ Kryddvägen
- ☐ Grindstolpen
- ☐ Prästgårdsv/Äpelv
- ☐ Granitvägen
- ☐ Nyfors
- ☐ Lastbilen
- ☐ Agaten
- ☐ Vallmon
- ☐ Bäverbäcken
- ☐ Trollbäckens C
- ☐ Nyfors markanvisningstävling
- ☐ Granängstorget
- ☐ Maria Sofias väg
- ☐ Pluto, Njupkärrsvägen
- ☐ Södergården
- ☐ Töresjövägen
- ☐ Trädgårdsstaden
- ☐ Strategiska markförvärv
- ☐ Samlingsanslag för samhällsbyggnadsutredningar
- ☐ Nytt kartsystem
- ☐ Ärendehanteringssystem

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021

Kommunbidrag - VO 10	27,5	28,0	28,6	29,2
- Plan och exploatering				

Verksamhetsområde 11 – Väghållning och park

Verksamhet och syfte

Väghållnings- och parkverksamheten syftar till att hålla bra, framkomliga och trygga vägar med bra beläggningar och god belysning. Detta för att säkerställa en säker trafikmiljö för alla trafikantgrupper året runt. Verksamheten vårdar och utvecklar parker, grönmiljöer och lekplatser för att de ska vara säkra, tillgängliga och ha ett högt lekvärde. Verksamheten deltar också i planerings- och gestaltungsarbete och i arbetet med att ta fram skötselplaner.

Verksamhetens inriktning

Ett av Tyresös största projekt är de stora satsningarna på Tyresövägen. Det investeras i åtgärder som förbättrar framkomligheten för såväl privatbilism och kollektivtrafik, som gång- och cykeltrafik. Det skapas sammanhängande gång- och cykelstråk hela vägen från Östra Tyresö till Tyresö Centrum. Vägen breddas steg för steg till tre körfält. Nya infartsparkeringar skapas, busshållplatser förlängs så att fler bussar rymms, farthinder och farliga passager byggs bort från vägen. Under 2017 påbörjades arbete med den nya cirkulationsplatsen vid Petterboda, inom ramen för investeringsprojekt Tyresövägen.

Framkomligheten behöver även förbättras längs Gudöbroleden genom Trollbäcken, och det gör vi i samverkan med Trafikverket. I samarbete med både Trafikverket och Stockholms Stad vill vi se på möjligheten att ta bort trafikljuskorsningen i Skrubba och förlänga Bollmoravägen från Skrubba Malmväg till Gudöbroleden för att på så sätt öppna upp området mer. Tyresö och våra grannkommuner genomför stora satsningar på bättre cykelstråk till Haninge, Nacka och Stockholm. I Tyresö satsar kommunen totalt 28 -miljoner på cykeltrafiken fram till 2021, vilket ger Tyresö ett mycket bra cykelnät. Cykelpendlingen underlättas genom fler och bättre cykelparkeringar vid knutpunkter. Satsningen på att förbättra all skyltning fortsätter också. Gång- och cykelvägar och busshållplatser är prioriterade när det gäller kommunens tillgänglighetsanpassning.

Tyresö är en av Sveriges mest trafiksäkra kommuner, och det är något som Alliansen slår vakt om. Att skapa trygga skolvägar är prioriterat. En förbättrad trafik-säkerhet är också en viktig effekt av de nya detalj-planerna i bland annat Östra Tyresö och även i översynen av detalj-planerna för Trollbäcken.

Tyresö ska vara en kommun med välskötta parker och närhet till grönområden. Alliansen vill därför se en fortsatt utveckling av Fornuddsparken och av nya parker inom projektet Norra Tyresö Centrum.

Aktuella investeringar under perioden för VO 11

Tyresövägen (från Bäverbäcken och österut) *

Utbyggnad av cykelvägar

Brygga vid Klövberget *

Samlingsanslag för gata och park

Utbyggnad Radiovägen

* Investeringarna genomförs i projekt inom VO 10. Driftskostnaderna belastar VO 11.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget
------	--------

	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 11	76,7	78,1	79,6	81,1
- Väghållning och park				

VERKSAMHETSOMRÅDE 12 – Miljö och trafik

Verksamhet och syfte

Miljö- och trafikenhetens verksamheter syftar till att vårda, utveckla och bevara den oexploaterade och den exploaterade miljön och verka för en långsiktigt ekologisk hållbar utveckling. Enheten medverkar i arbetet för en bra trafikplanering samt verkar för en god trafiksäkerhet för all trafikantgrupper och en ökad tillgänglighet på gator och i parker för alla medborgare.

Verksamhetens inriktning

Alliansens Tyresö ska ligga i framkant i omställningen till ett hållbart Sverige. Genom att planera på ett hållbart sätt med god miljö i fokus når vi långt. Att förtäta kommunens centrala delar är ett exempel på byggande som är bra ur miljöperspektiv. Byggandet i Tyresö ska samtidigt anpassas till den omgivande miljön och naturen. På detta sätt kan vi motverka onödig sprängning och avverkning. Att vi tillsammans med övriga kommuner på Södertörn satsar på att minska transporterans miljöbelastning genom att samordna varutransporter och ha en infrastruktur för förnyelsebara drivmedel är viktigt och ger stora effekter. Detta gäller också renhållning och andra transporter, vilket framgår av tydliga krav i våra upphandlingar.

För oss är det viktigt med en välutbyggd och välfungerande kollektivtrafik. Vi jobbar för ännu tätare och snabbare busstrafik från alla delar av Tyresö-Brevik, Strand, Centrum/Bollmora, Krusboda och Trollbäcken – till Gullmarsplan och centrala Stockholm.

När etapp 7 Solberga är utbyggd kommer det att gå busstrafik till Raksta. I den stamnätsstrategi för länet som antagits av landstinget kopplas busstrafik från norr och söder samman, så att linjer från Tyresö fortsätter vidare från Gullmarsplan till centrala Stockholm, Universitetet och Täby/Vaxholm hela trafikdygnet alla dagar. Alliansen i Tyresö står helhjärtat bakom detta arbete. Även ny och snabbare stombusstrafik från Tyresö längs Örbyleden mot viktiga mål som Huddinge Sjukhus, Södertörns Högskola och Flemingsberg bör kunna komma på plats inom de närmaste åren. I kommunens diskussioner med trafikförvaltningen är det samtidigt prioriterat att fortsätta att skapa tätare och snabbare tvärförbindelser mot Haninge, Nacka och Huddinge. Även förbättrad kollektivtrafikmatning till tunnelbanan i till exempel Skarpnäck som komplement till Gullmarsplan är önskvärt, liksom matning till pendeltågsnätet i till exempel Älvsjö eller Årstaberg, vilket sammantaget medverkar till att avlasta Nynäsvägen. Vi har även tagit initiativ till att se över och förbättra tvärförbindelserna inom kommunen. Ett viktigt steg här är att möjliggöra busstrafik till Skälsätra.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Följa upp och ta fram nya åtaganden enligt Tyresö kommuns klimatstrategi

Fördjupa samarbetet med Trafikverket och andra parter för bättre framkomlighet längs Gudö-broleden.

Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden*

Utreda förutsättningarna för busstrafik till och genom Skälsätra.

*Se bilaga 5 för redovisat resultat..

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget
------	--------

	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 12	6,9	7,0	7,2	7,3
- Miljö och Trafik				

Verksamhetsområde 13 – Vatten och avlopp

Verksamhet och syfte

Syftet med VA-verksamheten i Tyresö kommun är att förse invånarna med ett gott och friskt dricksvatten, ta hand om och avleda avloppsvattnet från hushåll och industrier samt att avleda dagvatten med minsta möjliga olägenhet för invånarna.

Verksamhetens inriktning

Vatten och avlopp är något vi alla förväntar oss ska fungera. Genom att hålla ett bra tempo i underhållet och förnyelsen av ledningsnätet i Tyresö säkerställer vi det. Verksamheten ska samtidigt ha fokus på goda miljö-åtgärder.

Genom att vi fortsätter att bygga ut det kommunala VA-nätet ansluter sig varje år fler invånare. Alliansens mål är att under perioden få kommunalt VA på plats i ett antal etapper på Brevikshalvön, i Raksta samt i Nyfors-området. När vår satsning på en ny sjöledning från Breviks Skola till Noret är färdig under denna period, blir det möjligt för oss att därefter påbörja arbetet med att etappvis även ansluta -fastigheter i Yttre Brevik till VA-nätet.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

Ta fram en modell för som kan medge större byggrätter.

**Se bilaga 5 för redovisat resultat..*

Aktuella investeringar under perioden för VO 13

- ☐ Sjövattenledning Brevik skola-Noret
- ☐ Samlingsanslag för vatten och avlopp

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 13	0,0	0,0	0,0	0,0
- Vatten och avlopp				

Verksamhetsområde 14 – Renhållning

Verksamhet och syfte

Kommunens renhållningsverksamhet ansvarar för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att samla, ta om hand och behandla detta avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt.

Verksamhetens inriktning

Renhållningsområdet i Tyresö har de senaste åren på Alliansens initiativ genomgått flera förändringar. Genom satsningar på matavfallsinsamling och behovstömning görs vinster för oss alla och inte minst miljön. Under den period som denna kommunplan avser ska vi fullfölja dessa satsningar.

Vi strävar även efter att ha nöjda abonnenter som upplever servicen som god. Som ett led i detta ska kretsloppscentralen i Petterboda fortsätta att utvecklas med fokus på återvinning och återbruk. Renhållningsverksamheten i Tyresö ska hålla en hög standard när det gäller hänsyn till miljön.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Fortsätta utveckla matavfallsinsamling för att få större täckningsgrad bland flerfamiljshus och bland verksamheter och företag

Aktuella investeringar under perioden för VO 14

- ☐ Masshanteringsplats Mediavägen
- ☐ Sopsug Norra Centrum
- ☐ Samlingsanslag för renhållning

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 14 - Renhållning	0,0	0,0	0,0	0,0

Verksamhetsområde 15 – Bygglovsverksamhet

Verksamhet och syfte

Till bygglovsenhetens verksamhet hör att handlägga olika typer av bygglovsärenden, strandskyddsärenden, byggsamråd och tekniska samråd samt arbetsplatsbesök. En viktig del av verksamheten är även att ge råd till allmänheten och att utföra tillsyn. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med plan- och bygglagen.

Verksamhetens inriktning

De senaste åren har bygglovsverksamheten i Tyresö utvecklats mycket positivt. Den gamla ordningen med långa handläggningstider och många undantag har bytts till en verksamhet som är professionell, smidig, snabb och håller en hög kvalitet.

Utmaningen är nu att bibehålla nivån i bygglovsverksamheten. Den ska i fortsättningen alltid präglas av hög kompetens, gott bemötande och korta handläggningstider för kompletta ärenden. Det ska vara lätt att som Tyresöbo eller företagare vara i kontakt med bygglovsenheten.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 15 - Bygglovsverksamhet	5,2	5,3	5,5	5,6

Verksamhetsområde 16 – Näringsliv

Verksamhet och syfte

Näringslivsverksamheten ansvarar för att utveckla kontakterna och bygga nätverk med det lokala näringslivet. Vi ska verka för att ge goda förutsättningar för nyföretagande och nyetablering samt medverka till att förvaltningarna erbjuder en bra och effektiv service till näringslivet. Syftet med näringslivsarbetet är att utveckla och säkerställa ett gott näringslivsklimat i Tyresö kommun.

Verksamhetens inriktning

Entreprenörsandan är stark i Tyresö. Här finns över 1 000 småföretag och nära 11 000 arbetstillfällen. En nära samverkan mellan kommunen och det lokala näringslivet är av stor betydelse, och är något vi i Alliansen ser som prioriterat i utvecklingen av Tyresö. Det är mot den bakgrunden som vi de senaste åren har tagit initiativ till att stärka näringslivsarbetet i Tyresö med en närings-livschef och även medvetet arbetat för att förbättra servicen och informationen till etablerade och nya företag. Detta har gett positiva effekter. Ett ytterligare steg för att förbättra kommunens näringslivsarbete är vårt deltagande i projektet "Förenkla helt enkelt". I detta projekt genomgår chefer och tjänstemän på en lång rad förvaltningar och nivåer inom kommunen tre utbildningssteg med syftet att de ska bidra till att utveckla och stärka företagsklimatet i Tyresö. Ett annat steg vi nu också vill ta är att i samverkan med olika aktörer se över hur turismen och besöksnäringen kan stärkas. Detta kan sätta Tyresö på kartan som en attraktiv besökskommun och bidra till ökad sysselsättning. Med unika kultur- och industrihistoriska miljöer och en fantastisk natur har Tyresö massor att erbjuda såväl besökare från andra delar av Stockholms län som hela landet.

Företagsklimatet i Tyresö ligger sedan några år tillbaka på en hög nivå enligt olika mätningar, men vårt mål är att långsiktigt och stabilt vara i det absoluta toppskiktet när det gäller företagsklimatet. Det är en del av vår vision om Tyresö som den attraktivaste kommunen. Det ska vara enkelt att vara företagare i Tyresö och att få den service som behövs. Kommunen ska dessutom vara ett föredöme genom att inte konkurrera med näringslivet. Genom kommunens planering kan vi också bidra till att förbättra för det lokala näringslivet. Fler arbetsplatser och företag kan rymmas och expandera i Tyresö genom översyn och genom att vi förtätar våra företagsområden och skapar fler lokaler i samband med olika byggprojekt. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar även till hög sysselsättningsgrad.

Alliansen ser gärna ett stärkt samarbete mellan skolan och näringslivet. Detta stärker Tyresö kommun som en kommun med många kreativa entreprenörer. Även samarbetet mellan kommunen och det lokala näringslivet kan stärkas genom att vi tillsammans skapar någon form av företagarråd.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Fördjupa samarbetet med det lokala näringslivet för att stärka företagsklimatet
- ☐ Ta fram strategi för turism och stärkt besöksnäring

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 16 - Näringsliv	1,3	1,3	1,3	1,3

Verksamhetsområde 17 – Gemensam verksamhet

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet gemensam verksamhet om-fattar kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen svarar för kommunens övergripande styrning, planering och uppföljning av kvalitet, ekonomi och personalfrågor, lokalförsörjning, fastighetsförvaltning samt stöd till den politiska verksamheten. Avdelningen Medborgarfokus har som syfte att verka för att kommunens invånare ska vara nöjda med och ha god nytta av den kommunala verksamheten.

Förvaltningen har till uppgift att ge stöd och service till verksamheterna när det gäller IT, löne- och ekonomiadministration, upphandling och projektstöd.

Förvaltningen utför operativ service till verksamheterna i form av fastighets- och facilitytjänster samt måltidsservice.

Verksamhetens inriktning

Den gemensamma verksamheten är en lång rad olika verksamheter. Allt från kommunikation till löneutbetalningar samlas här. Stora delar av verksamheten är vad som kan kallas stödverksamheter eller back office. Det är här viktigt att sträva efter hög kvalitet i allt som genomförs. Genom att vara en attraktiv arbetsgivare ska kommunen säkerställa hög kompetens och hög servicegrad inom alla dessa enheter så att den utåtriktade verksamheten kan fokusera på sitt uppdrag. Vi strävar dessutom efter hög effektivitet och god ekonomisk hushållning. Vi ser ett behov av att stärka verksamheter som till exempel upphandling och IT för att kommunen ska kunna möta utvecklingen och ligga i framkant.

Två verksamheter framstår som särskilt viktiga. Det är kommunens Servicecenter som är vårt ansikte utåt, och vår kvalitetsenhet som kvalitetsgranskar, gör tillsyn och följer upp andra verksamheter inom alla kommunens områden. Satsningen på att utveckla ett servicecenter i kommunen som påbörjades 2006 har gett många positiva effekter och gjort det lättare för Tyresöbor att komma i kontakt med kommunen för att få hjälp, stöd, service och svar. Vi ska slå vakt om denna verksamhet och ständigt utveckla den för att verkligen kunna vara den effektiva och högkvalitativa serviceorganisation som Tyresö ska vara. Vi strävar även efter att fortsätta utveckla Tyresö kommun som en 24-timmars serviceorganisation genom att bland annat löpande införa fler e-tjänster. Kvalitetsenhetens tillsyn och granskning av allt från förskola till äldreomsorg är av största vikt, så att vi kan upptäcka och åtgärda brister snabbt. Genom bra tillsyn och granskning kan vi på ett effektivt sätt säkerställa hög kvalitet i våra verksamheter. Tyresöborna ska kunna lita på kommunen och på de verksamheter som bedrivs.

Andra viktiga funktioner är övriga stödverksamheter som har till uppgift att bistå och ge service till övriga förvaltningar i kommunen. För oss är det väsentligt att den verksamheten sköts på ett effektivt sätt som sänker kostnaderna för kommunens kärnverksamheter. För att hantera de stora ekonomiska utmaningarna som Tyresö kommun står inför bör kommunen fokusera på att minska sina kostnader. Kommunen köper varor och tjänster för närmare en miljard per år. Genom att ta ett samlat grepp kring kommunens affärer kan kostnaderna minskas. Genom en ökad digitalisering över hela linjen finns mycket att hämta. Resurser kan frigöras för våra kärnverksamheter. Vi vill vidare se att vi utvecklar vår upphandlingsverksamhet så att fler små företag kan delta

Tyresö verkar brett för ökad trygghet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet för att stärka tryggheten i Tyresö ska även fortsättningsvis präglas av gott samarbete mellan kommunen, våra olika förvaltningar och verksamheter samt externa aktörer som myndigheter, företag, organisationer och föreningar. En inventering av utemiljön för att tryggare kunna ta sig fram till fots och med cykel har initierats. Det är av stor vikt att löpnade arbeta med fysiska trygghetsskapande åtgärder samt att inarbeta trygghetsaspekter i vår stadsplanering. Kommunen och polisen har avgett en rad medborgarlöften om att i samverkan arbeta för öka trygghet utifrån Tyresöbornas behov. Dessa medborgarlöften har särskilt fokus på de platser som Tyresöborna pekat ut som mindre trygga i den trygghetsundersökning som genomförts inför framtagandet av löftena – Alléplan, Granängsringens torg och bussterminalen i Tyresö Centrum. En överenskommelse har slutits om att bekämpa klotter och skadegörelse mellan kommunen och andra viktiga aktörer på

området. Som ett ytterligare led i att skapa trygghet och att motverka skadegörelse och annan brottslighet är vi beredd att löpande pröva användandet av kamerövervakning både av ytterligare fastigheter och av platser som upplevs som mindre trygga. En plan för att motverka våldsbejakande extremism har tagits fram.

Det finns ett brett trygghetsarbete i Tyresö. Kommunens Handlingsplan för trygghet och säkerhet behöver mot den bakgrunden uppdateras och kompletteras med tydligare skrivningar om vår samverkan med Polis, organisationer och det civila samhället. Även de konkreta beslut som tagits om handslag för ett vackrare Tyresö, inventering av utemiljön ur trygghetsperspektiv och andra trygghetsskapande åtgärder behöver inarbetas i den övergripande handlingsplanen.

Fastighetsavdelningen utför ett viktigt arbete med att förvalta och utveckla alla kommunens fastigheter. För några år sedan valde vi att prioritera en varaktig ekonomisk nivåhöjning av kommunens fastighetsunderhåll. Detta måste fortsätta framåt för att ge kommunens verksamheter bra lokaler att verka i.

I den gemensamma verksamheten ingår ansvar för lokalförsörjning.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Utveckla Tyresö kommun till en 24-timmars serviceorganisation bland annat genom att löpande utveckla nya e-tjänster.
- ☐ Fortsätta arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.
- ☐ Implementera e-handel i syfte att minska kostnaderna för inköp av varor och tjänster.
- ☐ Att öka förståelsen för hur kommunen gör sina inköp, öka konkurrensen i kommunens affärer samt att minska de relativa inköpskostnaderna med målsättningen att till 2020 ha sänkt inköpskostnaden med 10 procent.
- ☐ Kommunstyrelsen får i uppdrag att utveckla nya och förbättrade lokaler för bibliotek och kulturverksamheter, i Norra Tyresö Centrum i samverkan med andra aktörer
- ☐ Säkerställa att IT-infrastrukturen i kommunens verksamheter är god samt att förändringsarbetet sker i takt med utvecklingen och samhällets digitalisering
- ☐ Ställa om kommunens fordon till 100 procent miljöbilar inklusive elfordon
- ☐ Ta fram strategier för långsiktig finansiering av investeringar i kommunkoncernen.
- ☐ Tydliggör åtgärder, beslut och samverkan med polis, myndigheter, organisationer, företag och andra aktörer i det civila samhället handlingsplanen för trygghet och säkerhet.
- ☐ För att underlätta för små företag att delta vid upphandling ska möjligheterna att dela upp en upphandling i flera delkontrakt undersökas.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

- ☐ Ta fram ny strategi för kommunens fastighetsinnehav
- ☐ Utveckla Tyresö kommuns arbete med kost inom berörda verksamheter genom att inrätta en befattning som gastronomiskchef.
- ☐ Se över prissättningsmodellerna för intern service.
- ☐

**Se bilaga 5 för redovisat resultat..*

Aktuella investeringar under perioden för VO 17

- ☐ Samlingsanslag för fastighetsinvesteringar initierade av hyresgäster
- ☐ Samlingsanslag för fastighetsinvesteringar initierade av ägaren
- ☐ Inventarier, IT och småinvesteringar

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 17	132,0	134,4	136,2	138,7
- Gemensam verksamhet				

Verksamhetsområde 18 – Kommunalförbund

Verksamhet och syfte

Inom verksamhetsområdet kommunalförbund finns de verksamheter som kommunen bedriver i samarbete med andra kommuner i form av kommunalförbund, gemensam nämnd eller annat formaliserat samarbete (förutom Samordningsförbundet Östra Södertörn som utgör ett komplement till socialnämndens och gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter). Här finns också kostnader för kommunens medlemskap i intresseorganisationer samt för kommunrevisionen. Det gäller följande verksamheter eller poster:

Södertörns Brandförsvarsförbund som har hand om räddningstjänsten för tio medlemskommuner. Tyresös andel i förbundet är 9,08 procent.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund som svarar för miljö- och hälsoskyddstillsyn för kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Tyresös andel i förbundet är 29,6 procent.

Södertörns överförmyndarnämnd som drivs i form av en gemensam nämnd och svarar för överförmyndarverksamheten för Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö kommuner. Tyresös andel i förbundet är 11,5 procent.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Avgifter för medlemskap i Sveriges Kommuner och Landsting och i Kommunförbundet Stockholms län.

Arvoden och omkostnader för kommunens revisorer samt konsultkostnader för revisorernas biträde.

Verksamhetens inriktning

Tyresö är medlem i två olika kommunalförbund och en gemensam nämnd. Det är dock inte kommunfullmäktige i Tyresö som anger planer och mål för dessa verksamheter, utan det sker inom förbunden i respektive styrelse eller direktion efter de förbundsordningar som finns. Att Tyresö är medlem i kommunalförbund har sin bakgrund i en vilja att samverka, samordna och förbättra verksamheter som är viktiga och där gemensamt arbete ger bättre service till medborgaren.

Södertörns brandförsvarsförbund som är det äldsta av våra tre förbund ansvarar för räddningstjänsten i 10 kommuner och bedriver en bra verksamhet. Förbundet är långt framme när det gäller det förebyggande arbetet och brandskyddsarbetet för att minimera antalet bränder. Förbundet är också långt framme i arbetet med jämställdhet och mångfald i räddningstjänsten. Alliansen i Tyresö står helhjärtat bakom detta arbete.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund bedriver en viktig verksamhet när det gäller tillstånd och tillsyn inom miljö- och hälsoområdet. Genom bildandet av förbundet har medlemskommunerna kunnat öka sin tillsyn till den nivå den borde ha, men tidigare nästan aldrig nådde upp till. För Tyresös del har detta varit mycket positivt. Samtidigt har vi uppnått ekonomiska effektiviseringar. Kundnöjdheten inom detta område har varierat de senaste åren, och vi menar att ett viktigt fokus måste vara att fortsätta utveckla bemötande och service.

Södertörns överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd som har hand om överförmyndarverksamheten. Det är ett område som inte berör så många individer men för de som är berörda är det oerhört viktigt att det sköts på ett tillfredsställande sätt. Även på detta område har kommunerna tidigare på egen hand haft svårt att leva upp till de krav på tillsyn och uppföljning som medborgarna med rätta kan ställa. Efter bildandet av

den gemensamma verksamheten fungerar verksamheten nu på ett betydligt bättre sätt.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 18	42,3	42,3	42,3	42,3
- Kommunalförbund				

Verksamhetsområde 19 – *Politisk verksamhet*

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet politisk verksamhet omfattar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inklusive råd och beredningar under kommunstyrelsen och ersättningar till årsarvoderade förtroendevalda.

Verksamheten består till största del av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens sammanträden, utbildningar och konferenser. Vidare innefattas partistöd till de politiska partierna representerade i kommunfullmäktige samt stöd till den politiska organisationen i form av politiska sekreterare. Även administration av allmänna val och lokala folkomröstningar ingår i verksamhetsområdet.

Verksamhetens inriktning

Tyresö kommun har sedan länge haft en effektiv och ganska liten politisk överbyggnad på organisationen. Detta har tydligast synts genom att Tyresö legat i topp i den årliga rankningen av landets kommuner utifrån vem som har lägst kostnad för politiken, det vill säga förtroendevalda och det politiska systemet. Vid den senaste mätningen var Tyresö bäst i Stockholms län. Detta är ett medvetet val från vår sida.

Vi kommer fortsätta att sträva efter att vara kostnadseffektiva och inte låta det politiska systemet svälla på bekostnad av annat. En digitalisering av sammanträdeshanteringen för politiken i Tyresö har genomförts och nu måste vi vårda och utveckla detta så att det fungerar tillfredsställande.

En utmaning för de politiskt förtroendevalda i Tyresö är att nå ut mer till Tyresöborna. Vi behöver ständigt utveckla bättre forum för medborgarkontakter så att fler känner att de har möjlighet att påverka och har ett inflytande över utvecklingen i vår kommun. Som ett led i detta har vi antagit ett program för medborgardialog, och infört Tyresöinitiativet som är en ny form av medborgardialog.

Anslag från fullmäktige

Mkr.	Budget			
	2018	2019	2020	2021
Kommunbidrag - VO 19	22,6	22,6	22,6	22,6
- Politisk verksamhet				

Verksamhetsområde 20 – *Tyresö Bostäder AB*

Verksamhet och syfte

Tyresö Bostäder ska på affärsmässiga grunder förvalta och förmedla attraktiva bostäder inom kommunen. Vidare ska bolaget verka för att skapa social gemenskap, god service och trygghet. Bolaget ska i sin planering verka för att ungdomar som söker sitt första boende samt äldre som efterfrågar anpassat boende får sina behov tillgodosedda. Bolaget ska också samarbeta med socialförvaltningen om förturer.

Verksamhetens inriktning

Tyresö Bostäder är kommunens största hyresvärd och spelar därmed en viktig roll för bostadsförsörjningen. Hyresrätten som bostadsform kompletterar marknaden och ger valfrihet för våra invånare. Vårt mål med Tyresö Bostäder är att för de boende skapa boendeglädje under parollen "där man vill leva och bo".

Inom ramen för Tyresö Bostäder bygger och planerar Tyresö kommun nya hyresrätter. Inflyttningen i Hasselbacken sker 2017–2019. Planeringen av cirka 80 lägenheter i Temyntan, i Västra Farmarstigen, har påbörjats samt för cirka 100 lägenheter i Norra Tyresö Centrum (beräknad byggstart 2017–2018).

På Maria Sofias väg i Tyresö Strand planeras för cirka 100 lägenheter och på Granängsringen planeras påbyggnad av garage med cirka 50 lägenheter -(beräknad byggstart 2018). Därefter kommer 150–200 lägenheter att planeras i Trollbäcken vid Vendelsövägen och Centralområdet som sedan kommer byggas med byggstart efter 2019.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

- ☐ Att inom ramen för en ansvarsfull ekonomi, öka sitt byggande, vilket innebär att bolaget parallellt planerar och genomför mer än ett projekt.

*Särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden**

Upprätta en treårig bolagsplan

☐

**Se bilaga 5 för redovisat resultat..*

Aktuella investeringar under perioden

- ☐ 200 bostäder samt kontor vid Hasselbacken
- ☐ 100 lägenheter i Norra Tyresö Centrum
- ☐ 160 lägenheter på Maria Sofias väg
- ☐ 80 lägenheter i Västra Farmarstigen, Temyntan
- ☐ 50 lägenheter på Granängsringen

Verksamhetsområde 21 – Övriga bolag

Verksamhet och syfte

Tyresö Näringslivsaktiebolags verksamhet består av att köpa, förvalta och sälja mark samt förvärva, bygga och förvalta lokaler för näringslivsändamål. Tyresö Vind AB ska äga och leasa ut vindkraft till Tyresö kommun och Tyresö Bostäder AB.

Verksamhetens inriktning

Tyresö Näringsliv AB har spelat en viktig roll i Tyresös utveckling genom att förvalta och sälja marken till

bland annat Södra Lindalens företagsområde. I dag är bolaget ägare enbart till det så kallade brädgårdsområdet i Tyresö Strand. På området planeras för kommunal verksamhet i framtiden, och därför avser kommunen att förvärva fastigheten från bolaget och avveckla bolaget. Tyresö Vind AB levererar miljövänlig energi till kommunens verksamheter och bidrar till den klimatomställning som pågår.

Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller enligt kommunallagen från 1 januari 2015. Syftet med förändringarna i kommunallagen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har nyligen presenterat ett kunskapsmaterial till stöd vid framtagande av program. I detta arbete har funnits en referensgrupp där bland annat representanter från Tyresö medverkat. Inom ramen för ny kommunallag utreds för närvarande frågan om kravet på program för uppföljning i framtiden ska gälla för all verksamhet, oavsett om den drivs av offentliga eller privata utförare.

Regelverk

Förändringarna i kommunallagen i sammanfattning: Kommunen ska:

- ☐ kontrollera och följa upp verksamhet som enligt avtal drivs av en privat utförare,
- ☐ genom avtal tillförsäkra information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn,
- ☐ se till att kommunala företag ger allmänheten insyn i verksamhet som de lämnar till privata utförare,
- ☐ i fullmäktige besluta om ett program för varje mandatperiod med generella mål och riktlinjer när verksamheter drivs av privata utförare,
- ☐ tillgodose en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare.

Privat utförare

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. Det kan handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser, enskilda firmor, idébundna organisationer etc.

Formellt överlämnas verksamheten efter en offentlig upphandling främst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom områdena vatten, energi och transporter (LUF) eller ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) samt att avtal tecknats.

Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och städning i skolan).

Programmets omfattning

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men innehåller även strategier för den egna verksamheten, om den agerar i konkurrens med privata utförare.

Programmet gäller all den verksamhet som upphandlats inom de flesta verksamhetsområden – vård och omsorg, kultur och fritid, gator och parker, fastighetsförvaltning, infrastruktur etc. Programmet gäller för avtal med privata utförare som ingås efter programmet fastställts i kommunfullmäktige.

Programmet omfattar inte fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Styrprocessen

Uppföljning och kontroll av privata utförare ingår i kommunens styrprocess och programmet tillförs som en del av kommunplanen.

Konkurrensneutralitet

Om den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare och verksamheten tydligt riktar sig till och rör medborgarna bör likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i fråga om ersättning för utförandet. Inom programmets omfattning gäller detta ovillkorligen verksamhet enligt LOV, lagen om valfrihetssystem.

Mål och uppdrag

Fristående och oberoende granskningar av nämndernas verksamheter ska bidra till kvalitetsutveckling, så att medborgarna är nöjda med och har god nytta av den verksamhet som kommunen ansvarar för. Kommunstyrelsens granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning i nämndernas huvudansvar för uppföljning. Kommunfullmäktige uppdrar åt varje nämnd att med utgångspunkt i detta -program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- ☐ de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla
- ☐ de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd har fastställt i kommunplan och nämndplan

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att:

- ☐ Årligen fastställa en övergripande plan för granskningar av verksamhet i både privat och kommunal regi.
- ☐ Granskning genomförs av ett fristående granskningsorgan i kommunen i syfte att bidra till att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas.

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnderna att:

- ☐ Utforma uppdrag till verksamheter i kommunal regi som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt gällande författningar och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer. Här avses i första hand kommunala verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare.
- ☐ I nämndplan reglera på vilket sätt avtal för privata utförare och uppdrag för kommunal regi ska följas upp.

Riktlinjer

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter. Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare.

Information ska lämnas om samtliga utförare, för att underlätta medborgarnas val när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

Rätt till insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag. I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in nödvändiga övriga uppgifter.

Berörd nämnd ska redovisa information till allmänheten om alla utförare. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Uppföljning, internkontroll och kommunikation

Uppföljning av mål, ekonomi och kvalitetsgarantier

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnderna. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras.

Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårs-rapporterna görs var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och -ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse för de strategiska målen. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Granskningsplan för kvalitetsenhetens tillsyn och granskningar fastställs av kommunstyrelsen årligen. En samlad redovisning och de slutsatser som kan dras av detta arbete redovisas i kommunstyrelsen och i årsredovisningen.

Avvikelser ska rapporteras

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser och bedömning av måluppfyllelse för nämndens mål. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser. Delårsrapporter och verksamhetsberättelsen behandlas i nämnden och därefter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska därutöver följa upp verksamheten via kontinuerliga månadsuppföljningar per februari, mars, juli och oktober. Om nämnden bedömer att målen inte kommer att nås ska de rapportera eventuella

avvikelser till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per 30 april och 31 augusti. Årsredovisning lämnas efter årets slut. Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur det kommunala ändamålet uppfyllts.

Förutom att bidra till de kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering.

Riskhantering och internkontroll

Arbetet med riskhantering och internkontroll utgör ett komplement till övrig planering och uppföljning enligt styrprocessen. Det syftar till att upptäcka och korrigera felaktigheter, som till exempel dåligt utnyttjande av resurser eller för stort eller onödigt risktagande. Arbetet kommer till uttryck i riskhanteringsplaner och redovisningar av internkontrollresultat.

Nämnderna beslutar om en riskhanteringsplan i anslutning till att nämndplanerna behandlas och redovisar resultatet av genomförda internkontroller när nämndernas verksamhetsberättelser behandlas efter årets slut.

Även kommunstyrelsen utarbetar en riskhanteringsplan under hösten före varje verksamhetsår och redovisar resultatet av genomförda kontrollinsatser i kommunens årsredovisning.

Kommunikation

Det är viktigt att kommunplanens innehåll är väl känt av kommunens invånare, de förtroendevalda och kommunens medarbetare.

Den långsiktiga visionen, strategier och mål för mandatperioden kommuniceras till personal vid arbetsplatsträffar och till medborgare via kommunbilagan i Mitt i Tyresö och via tyreso.se.

Delårsrapporten redovisas på intranätet och tyreso.se, och diskussioner ska ske med berörd personal. Vid årets slut redovisas måluppfyllelsen tydligt i årsredovisningen och utvalda delar i kommunbilagan.

Kommunstyrelseförvaltningen utarbetar en handlingsplan för kommunikation som beskriver de viktigaste budskapen och strategier för att nå ut med dessa. Varje verksamhet utarbetar, på basis av nämndplanerna, en kommunikationsplan som fastställer de viktigaste budskapen och innehåller kommunikationsinsatser kring det arbete som görs för att målen ska nås.

Styrprocessens årshjul

Kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges samt nämndernas arbete med styrprocessen följer nedanstående kalendarium, det så kallade årshjulet.

Januari/februari

- ☐ Kommunstyrelseförvaltningen genomför en årlig översyn av styrprocessen
- ☐ Kommunstyrelseförvaltningen tar fram en omvärldsanalys
- ☐ Strategidagar med kommunstyrelsen och nämndpresidierna genomförs

- ☐ Kommunstyrelseförvaltningen upprättar bokslut och årsredovisning

Mars/april

- ☐ Strategidagar med kommunstyrelsen och presidierna genomförs
- ☐ Förvaltningarna tar fram behovsanalyser per verksamhetsområde
- ☐ Förslag till anslagsfördelning till verksamhetsområdena tas fram
- ☐ Uppdrag till verksamhetsområdena formuleras
- ☐ Årsredovisning behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- ☐ Nämndernas verksamhetsberättelser redovisas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- ☐ Årlig översyn av taxor och avgifter
- ☐ Reviderad drift- och investeringsbudget

Maj/juni

- ☐ Kommunstyrelsen beslutar om förslag till kommunplan och budget för kommande år
- ☐ Delårsrapport per den 30 april behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- ☐ Kommunfullmäktige fastställer kommunplanen med budget.

Maj/september

- ☐ Nämnderna arbetar med kommunplanen och bryter ned den till ettåriga mål och budget i nämndplanerna
- ☐ Bolagen gör en treårig bolagsplan

Oktober

- ☐ Delårsrapport per den 31 augusti behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- ☐ Nämnderna beslutar om nämndplan och riskhanterings- och kontrollplan

November/december

- ☐ Kommunstyrelsen behandlar nämnd- och bolagsplaner
- ☐ Kommunstyrelsen och nämndernas presidier utvärderar styrprocessen
- ☐ Förvaltningarna tar fram verksamhets- och enhetsplaner

Bilagor

Bilaga 1

Finansiella sammanställningar - Resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning, tusentals kronor

Resultaträkning	Bokslut 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Förskola	-284 102	-299 699	-327 008	-339 437	-353 641	-375 418
Grundskola	-682 478	-675 968	-685 796	-691 600	-701 174	-708 167
Individ- och familjeomsorg	-150 638	-175 459	-175 218	-172 680	-179 153	-185 719
Flyktningmottagning/ensamkommande	0	9 998				
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-269 331	-271 351	-280 791	-286 350	-292 020	-297 806
Äldreomsorg	-312 485	-318 129	-334 467	-351 788	-371 174	-392 756
Gymnasieskola	-207 063	-216 812	-220 132	-226 223	-235 188	-247 199
Vuxenutbildning	-26 329	-28 662	-27 702	-28 690	-29 845	-30 976
Arbetscentrum	-10 021	-12 950	-11 237	-11 584	-11 991	-12 389
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar	-118 035	-107 997	-106 687	-110 207	-114 145	-118 287
Plan och exploatering	-21 968	-33 620	-27 484	-28 049	-28 625	-29 213
Väghållning och park	-62 614	-70 323	-76 667	-78 106	-79 573	-81 070
Miljö, trafik och övrigt	-4 234	-5 460	-6 924	-7 036	-7 150	-7 266
Vatten och avlopp	454	0	0	0	0	0
Renhållning	6 254	0	0	0	0	0
Bygglövsverksamhet	-4 597	-5 254	-5 237	-5 345	-5 454	-5 566
Näringsliv	-1 164	-1 187	-1 284	-1 284	-1 284	-1 284
Gemensam verksamhet	-91 918	-118 398	-131 980	-134 395	-136 158	-138 670
Kommunalförbund mm	-40 548	-41 500	-42 330	-42 330	-42 330	-42 330
Politisk verksamhet	-22 165	-22 632	-22 640	-22 640	-22 640	-22 640
Ishall	0	0	0	-4 030	-4 030	-4 030
Färdala ridhus	0	0	0	-2 600	-2 600	-2 600
Buffert	0	-21 796	0	-24 000	-24 000	-24 000
Övrigt	0	0	0	75 000	60 000	0
Jämförelsestörande poster	-10 519	0	0	0	0	0
Prisökning 2 %	0	0	0	-50 755	-52 231	-53 935
Summa verksamhetsområden	-2 313 501	-2 417 199	-2 483 585	-2 544 129	-2 634 407	-2 781 319
Finansförvaltning (brutto)						
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-49 329	-53 000	-55 000	-57 500	-60 500	-62 500
Förändring semesterlöneskuld	-646	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Förändring pensionsavsättning	-4 333	-3 500	-2 500	-15 500	-15 500	-9 500
Statsbidrag maxtaxa	16 199	14 529	14 500	14 500	14 500	14 500
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	38 510	28 000	28 500	29 000	29 500	30 000
Simhall	0	-15 000	-16 000	-16 500	-17 000	-17 500
Övrigt	-7 398	10 300				
Summa finansförvaltning	-6 997	-19 671	-31 500	-47 000	-50 000	-46 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 320 498	-2 436 870	-2 515 085	-2 591 129	-2 684 407	-2 827 319
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningssystem						
Skatteintäkter	2 124 066	2 241 000	2 325 800	2 407 200	2 493 800	2 591 100
Generella statsbidrag och utjämning	224 130	250 113	224 400	247 600	294 400	368 000
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningssystem	2 348 196	2 491 113	2 550 200	2 654 800	2 788 200	2 959 100
Finansiella intäkter	8 179	8 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Finansiella kostnader	-8 829	-10 500	-15 000	-17 000	-19 000	-21 000
Årets resultat	27 048	52 243	26 615	53 171	91 293	117 281
% av skatter och statsbidrag	1,2%	2,1%	1,0%	2,0%	3,3%	4,0%

KASSAFLÖDESRAPPORT	Bokslut 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Den löpande verksamheten	114 300	171 085	126 455	131 355	187 793	221 781
Årets resultat	27 048	52 243	26 615	53 171	91 293	117 281
Avskrivningar	101 547	105 000	107 000	109 000	111 000	113 000
Ökning pensionsavsättning	-4 333	-3 500	-2 500	-15 500	-15 500	-9 500
Ökning semester- och övertidsskuld	646	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Exploateringsintäkter	22 800	30 600	50 300	103 000		
Ökning skatteskuld till staten	6 377	16 316	0	-16 316	0	0
Minskning skattefordran på staten	0	3 846	0	0	0	0
Ökning skattefordran på staten	-1 905	0	0	0	0	0
Minskning skatteskuld till staten	0	-3 820	-5 660	0	0	0
Övrigt	-15 080	0	0	0	0	0
Investeringsverksamheten	-244 200	-348 929	-570 330	-615 053	-396 742	-185 185
Investeringar	-244 200	-348 929	-570 330	-615 053	-396 742	-185 185
Finansieringsverksamheten	120 500	150 000	540 000	555 000	195 000	-80 000
Ökning av långfristiga skulder	120 500	150 000	540 000	555 000	195 000	0
Minskning av långfristiga skulder	0	0	0	0	0	80 000
Årets kassaflöde	-9 400	-27 844	96 125	71 302	-13 949	-43 404
Likvida medel vid årets början	162 900	153 500	125 656	221 781	293 083	279 134
Likvida medel vid årets slut	153 500	125 656	221 781	293 083	279 134	235 729
Förändring av likvida medel	-9 400	-27 844	96 125	71 302	-13 949	-43 404

BALANSRÄKNING	Bokslut 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Tillgångar						
Anläggningstillgångar	2 235 602	2 479 531	2 942 861	3 448 914	3 734 656	3 806 841
Omsättningstillgångar	458 267	430 423	526 548	597 850	583 901	540 496
varav kassa, bank	153 500	125 656	221 781	293 083	279 134	235 729
Summa tillgångar	2 693 869	2 909 954	3 469 409	4 046 764	4 318 556	4 347 337
Skulder						
Eget kapital	985 604	1 037 847	1 064 462	1 117 633	1 208 925	1 326 206
Avsättningar	219 280	216 780	215 280	200 780	186 280	177 780
Långfristiga skulder	1 083 294	1 233 294	1 773 294	2 328 294	2 523 294	2 443 294
Kortfristiga skulder	405 691	422 033	416 373	400 057	400 057	400 057
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 693 869	2 909 954	2 909 954	3 469 409	4 046 764	4 318 556
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	792 925	778 013	761 433	748 807	738 077	725 656
Avsättningar (inkl löneskatt) enl Kpa	208 076	217 903	241 689	269 694	306 323	345 184
Förändring pensionsavsättning	15 007	9 827	23 786	28 005	36 629	38 861
Soliditet, %	7,2%	8,9%	8,7%	9,1%	10,9%	13,8%

Bilaga 2

Sammanställning över samtliga politiska prioriteringar under perioden 2016-2021

POLITISKA PRIORITERINGAR PERIODEN 2016-2021							
Belopp i mkr	VO	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Höjning av anslagsnivå							
Uppräkning av förskolepeng	Förskola	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Ökad personaltäthet	Förskola		10,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Förstärkt studie- och yrkesvägledning	Grundskola	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Modersmål och studiehandledning	Grundskola	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Uppräkning av skolepeng	Grundskola	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Barn i behov av särskilt stöd	Grundskola	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Resursförstärkning	Grundskola		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Lönekompensation							
Lönekompensation	Individ- och familjeomsorg	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Förstärkning av förebyggande arbete	Individ- och familjeomsorg	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Satsning på vård- och behandlingsinsatser	Individ- och familjeomsorg	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Hemsjukvård, skatteväxling	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Nytt gruppboende	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
Förstärkning	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Indexuppräkning	Äldreomsorg	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Höjt tak för högkostnadsskyddet	Äldreomsorg		-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Nivåhöjning anslag	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	11,0	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0
Förstärkt studie- och yrkesvägledning							
Förstärkt studie- och yrkesvägledning	Gymnasieskola	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Ökat anslag till elever i behov av stöd	Gymnasieskola	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Modersmål och studiehandledning	Gymnasieskola	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Uppräkning av programpris m m	Gymnasieskola	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Länsprislista	Gymnasieskola	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Stärkt arbete för integration							
Stärkt arbete för integration	Vuxenutbildning			1,5	1,5	1,5	1,5
Implementering av "Ung i Tyresö"							
Implementering av "Ung i Tyresö"	Arbetscentrum	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Feriearbeten	Arbetscentrum	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Inrätta offentligt skyddade anställningar	Arbetscentrum	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Stärkt arbete för integration	Arbetscentrum			2,0	2,0	2,0	2,0
Kapitalkostnad Tyresövalen							
Kapitalkostnad Tyresövalen	Bibliotek, kultur och fritid	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Bidrag stiftelsen Tyresta	Bibliotek, kultur och fritid	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ökade driftskostnader, investeringar	Bibliotek, kultur och fritid	1,5	2,5	2,5	3,8	3,8	3,8
Profiltid, permanentn	Bibliotek, kultur och fritid		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Gränser och kartunderlag	Plan och exploatering	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Utkökning av verksamhet	Plan och exploatering		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Effekt av ändrad tidsredovisning investering	Plan och exploatering		7,0				
Beläggingsunderhåll och parkskötsel	Väghållning och park	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Kapitalkostnader	Väghållning och park	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Ökade kapitalkostnader	Väghållning och park	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Utkökning av gator och park	Väghållning och park		1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Klövbergets naturreservat	Miljö och trafik	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Åtgärder klimatstrategi	Miljö och trafik	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0
Ökade driftskostnader naturreservat	Miljö och trafik	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0
Utkökning av bygglovsverksamhet	Bygglövsverksamhet	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Buffert för lokalomställning	Gemensam verksamhet	2,8	6,9	2,8	2,8	2,8	2,8
Effektiva verksamheter, innovation och teknikutveckling							
Effektiva verksamheter, innovation och teknikutveckling	Gemensam verksamhet			4,2	4,2	4,2	4,2
Ökning revision	Kommunförbund mm	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Normal uppräkning	Kommunförbund mm	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Ökade kostnader för kommunal	Kommunförbund mm		1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Nov: ökade politiska kostnader	Politisk verksamhet	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Ökade kostnader, årlig ökning							
Ökade kostnader, årlig ökning	Kommunalförbund mm	0,5	1,0	0,8	0,8	0,8	0,8
Ökade kostnader, årlig ökning	Politisk verksamhet	0,8	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Tidsbegränsade medel							
Profiltid	Bibliotek, kultur och fritid	0,7					
Förstärkning	Individ- och familjeomsorg	3,6		8,0			
Förstärkning	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	2,5					
Silvificering	Äldreomsorg	1,9	1,9				
Projektering kultur- och kunskapscentrum							
Projektering kultur- och kunskapscentrum	Gemensam verksamhet	4,0					
Ombyggnation Fornuddens skola	Gemensam verksamhet			5,0	5,0	5,0	5,0
Allmänna val	Politisk verksamhet			0,7	0,7		
Summa politiska prioriteringar		129,1	154,7	173,0	166,3	164,1	164,1

Bilaga 3

Verksamhetsvolym 2018-2021, prognos

Verksamhet	Ålderskategori	Antal barn, elever, brukare			
		2018	2019	2020	2021
Förskola	1-5 år	3 120	3 235	3 392	3 652
Förskoleklass	6 år	615	686	706	657
Grundskola	7-15 år	6 197	6 252	6 309	6 406
Fritidshem	6 år	615	686	706	657
	7-9 år	1 991	1 941	1 990	2 093
	10-12 år	2 099	2 133	2 132	2 099
Äldreomsorg	65-69 år	1 874	1 870	1 901	1 994
	70-74 år	2 255	2 158	2 078	2 008
	75-79 år	1 820	1 950	2 082	2 182
	80-84 år	1 106	1 174	1 270	1 338
	85-89 år	626	654	693	756
	90-år	289	315	347	365
Individ och familjeomsorg	0-64 år	40 599	41 955	43 562	45 192
Gymnasium	16-18 år	1 951	1 992	2 107	2 201
Vuxenutbildning och arbetscentrum	19-64 år	28 130	29 166	30 378	31 564
Bibliotek, kultur och fritid	0-w år	48 565	50 076	51 929	53 837
Fritidsgårdar	13-15 år	2 107	2 178	2 187	2 214

Bilaga 4

Sammanställning av investeringsprogram 2017-2021, belopp i tusentals kronor.

Projekt (objekt)	2017	2018	2019	2020	2021
Exploatering Östra Tyresö	71 811	10 238	42 848	-14 200	5 000
Etapp 9 Brevik, Ugglevägen, utgifter					
Etapp 9 Brevik, Ugglevägen, inkomster					
Etapp 11 Tegelbruksvägen, utgifter					
Etapp 11 Tegelbruksvägen, inkomster					
Solberga etapp 7, utgifter					
Solberga etapp 7, inkomster					
Raksta etapp 8, utgifter					
Raksta etapp 8, inkomster					
Brevik etapp 10 Brobänken, utgifter					
Brevik etapp 10 Brobänken, inkomster					
Nyfors, utgifter					
Nyfors, inkomster					
Ny Etapp (Etapp 12 Raksta t.ex)					
Tyresövägen	25 000	28 965	10 800	65 815	7 685
Tyresövägen (från Bäverbäcken och österut)					
Wättinge stråket	4 680	12 047	8 925	80 577	0
Gymnasietomten Wättinge					
Ombyggnad centrum till den nya visionen	-14 139	5 981	56 500	4 000	0
Ny infart och förlängning av Dalgränd					
Rivning ishall Tyresö C					
Rivning förskolan Båten					
Parkeringshus vid Tyresövägen					
Blå gatan					
Norra torget					
Blå parken					
Forelltorget					
Järnet 7, utredning					
Bollmorav, Dalgränd till Hasselbacken					
Busstorg					
Ombyggnad Dalgränd					
Rondell, infart, VA, lokalväg kvarteret Järnet					
Exploateringsbidrag NTC					
Ombyggnad simvägen-Bollmoravägen					
Simvägens förlängning till Forellen 4+ny tvärväg					
Mindre justeringar Tyresö centrum, vägnät					
Nybyggnation lokalgator N Tyresö C					

Egenfinansierade projekt	20 327	23 140	11 000	-5 950	57 000
Exploatering Tegvägen					
Exploatering UR-tomten					
Bostäder vid Södergården					
Gång- och cykelbana Pluto, Njupkärrsvägen					
Exploateringsbidrag Pluto, Njupkärrsvägen					
Trädgårdsstaden					
Maria Sofias väg					
Maria Sofias väg, exploateringsbidrag					
Kryddvägen					
Exploatering Grindstolpen					
Exploateringsbidrag Grindstolpen					
Prästgårdsvägen/Apelv					
Åkervägen, Trollbäcken					
Åkervägen, Trollb, exploateringsbidrag					
Granängsvägen					
Myggdalsvägen/Bondevägen					
Myggdalsvägen/Vattentornsområdet					
Granitvägen					
Granitvägen, exploateringsbidrag					
Granängstorget					
Granängstorget, exploateringsbidrag					
Nyfors markanvisningstävling					
Bäverbäcken					
Exploateringsbidrag Bäverbäcken					
Trollbäckens C					
Vallmon					
Vallmon, exploateringsintäkter					
Agaten					
Lastbilen					
Samhällsbyggnadsutredningar	30 800	43 500	13 800	10 000	10 000
Samlingsanslag för samhällsbyggnadsutredningar					
Klövbergets naturreservat					
Brygga Klövberget					
Skrubba (LÅSK)					
Töresjövägen GC väg					
Fornuddsparken					
Fornudden allmänplats					
Ängsgården					
Övrigt	4 843	5 750	5 000	5 000	5 000
Nytt kartsystem					
Markreserv					
Ärendehanteringssystem					
Gata och park	20 100	36 000	13 000	13 000	13 000
Cykelplan					
Maskinhall Alby					
Samlingsanslag för gata och park					
Fritidsanläggningar	28 625	18 200	5 500	2 000	3 500
Samlingsanslag för fritidsanläggningar					
Kylaggregat Fontanahallen					
Upprustning friidrottsanläggning, Trollbäckens IP					
Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola					
Alby friluftsområde, fastighetsunderhåll					
Alby friluftsområde, utveckling ny vision					
Alby friluftsområde, port till Nationalparken					
Upprustning kulturfastigheter					

Verksamhetslokaler	64 382	265 000	397 400	164 000	25 000
Tillagningskök, Sofiebergsskolan					
Ventilation Bergfotens skola					
Trollbäckens IP ombyggnad löparbanor					
Ishall NTC					
Fårdala nytt ridhus+om/tillbyggnad stall					
Idrottshall Fornudden					
Ny skola Fornudden					
Ny skola+hall Fornudden finplanering					
Ny skola+hall Fornudden inventarier					
Ny skola+hall Fornudden gestaltning					
Genomgångsboenden					
Utbyggnad Radiovägen					
Fritidsgårdar Kringlan-Strand-Bergfoten-Krusboda					
Förskolor Ö 150 platser, C 150 platser					
Skolor ombyggnad Bergfoten och Krusboda +150 platser					
Omsorgsboende Strandvägen LSS 6 plater					
Omsorgsboende Hanviken LSS 6 plater					
Njupkärr Skola, re-investering					
Kumlaskola					
Trollbäckshallen					
Skrindans Förskola					
Investering i egna fastigheter, initierat av hyresgäster	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäster					
Investering i egna fastigheter, initierat av ägaren	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren					
Inventarier, IT etc	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Inventarier, IT och småinvesteringar					
Investeringar i den skattefinansierade verksamheten	296 429	488 821	604 773	364 242	166 185
Självkostnadsfinansierade verksamheter					
Kapitalkostad och övrig drift finansieras via avgifter					
Vatten och avlopp	21 900	13 000	21 000	13 000	13 000
Sjövattenledning Breviks skola-Noret					
Samlingsanslag för VA					
Renhållning	4 000	30 500	25 000	8 500	6 000
Masshanteringsplats Mediavägen					
Sopsug Norra Centrum, inkl röranläggningar					
Samlingsanslag för renhållning					
SAMMANLAGT 2017-2021	322 329	532 321	650 773	385 742	185 185

Bilaga 5

Sammanställning av särskilda uppdrag som är genomförda under mandatperioden.

Verksamhet	Ålderskategori	Antal barn, elever, brukare			
		2018	2019	2020	2021
Förskola	1-5 år	3 120	3 235	3 392	3 652
Förskoleklass	6 år	615	686	706	657
Grundskola	7-15 år	6 197	6 252	6 309	6 406
Fritidshem	6 år	615	686	706	657
	7-9 år	1 991	1 941	1 990	2 093
	10-12 år	2 099	2 133	2 132	2 099
Äldreomsorg	65-69 år	1 874	1 870	1 901	1 994
	70-74 år	2 255	2 158	2 078	2 008
	75-79 år	1 820	1 950	2 082	2 182
	80-84 år	1 106	1 174	1 270	1 338
	85-89 år	626	654	693	756
	90-år	289	315	347	365
Individ och familjeomsorg	0-64 år	40 599	41 955	43 562	45 192
Gymnasium	16-18 år	1 951	1 992	2 107	2 201
Vuxenutbildning och arbetscentrum	19-64 år	28 130	29 166	30 378	31 564
Bibliotek, kultur och fritid	0-w år	48 565	50 076	51 929	53 837
Fritidsgårdar	13-15 år	2 107	2 178	2 187	2 214

Bilaga 6

Förteckning över kommungemensamma styrdokument

Nedan redovisas Tyresö kommuns övergripande styrdokument som är gemensamma för kommunens samtliga verksamheter. De dokument som har reviderats eller tillkommit sedan förra årets kommunplan är markerade med fetstil.

Policyer

Policy för fakturerings- och kravverksamhet (KS 2005)

Finanspolicy (KF 2017)

Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)

Arbetsmiljöpolicy (KS 2007) inklusive handlingsplaner

Policy "Att vara chef i Tyresö kommun" (KS 2007)

Personalpolicy (KS 2008)

Likabehandlingspolicy (KF 2012)

Pensionspolicy (KF 2015)

Kommunikationspolicy (2015)

Alkohol- och drogpolicy (KF 2011)

Riskhanterings- och försäkringspolicy (KF 2011)

Informationssäkerhetspolicy (KF 2014)

Energipolicy (KF 2014)

Brottsförebyggande policy (KF 2015)

Planer

Biblioteksplan (KF 2014)

Översiktsplan för Tyresö kommun (KF 2017)

Energiplan (KF 2016)

Klimat- och energistrategi (KF 2016)

Energieffektiviseringsstrategi (KF 2016)

Dagvattenhanteringsplan (KF 2011)

Likabehandlingsplan 2016-2019 (KS 2016)

Jämställdhetsplan 2015–2017 (KS 2015)

Nämndplan 2017 inklusive riskhanterings- och kontrollplan för kommunstyrelsens verksamhetsområden 16 - Näringsliv och 17 - gemensam verksamhet (KS 2016)

Granskningsplan 2017 medborgarfokus (KS 2016)

Kommunplan 2015–2018, budget 2018 (KF 2017)

Styrprocess 2.0 för förtroendevalda och medarbetare (ekonomichefen 2015, KF 2011)

Program för uppföljning av privata utförare (KF 2015)

Kvalitetsledningsmodell

Tillgänglighetsplan 2017-2019

Tillsynsplan enligt alkohollagen och tobakslagen 2016 – 2017 (KS 2016)

Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun 2016-2018 (KF 2015)

Handlingsplan för näringslivsarbetet 2016-2018 (KS 2016)

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)

Kommunövergripande dokumenthanteringsplan (KS 2016)

Dokumenthanteringsplan för digitala handlingar (KS 2016)

Reglementen och delegationer

Gemensamt reglemente för samtliga nämnder (KF 2016)

Reglemente för valnämnden (KF 2013)

Revisionsreglemente (KF 2006)

Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2017)

Reglemente för barn- och utbildningsnämnden (KF 2014)

Reglemente för byggnadsnämnden (KF 2016)

Reglemente för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (KF 2012)

Reglemente för kultur- och fritidsnämnden (KF 2014)

Reglemente för krisledningsnämnden (KF 2012)

Reglemente för socialnämnden (KF 2016)

Reglemente för Södertörns överförmyndarnämnd (KF 2010)

Reglemente för attest och kontroll av ekonomiska transaktioner (KF 2016)

Arbetsordning för kommunfullmäktige (KF 2015)

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet (KS 2016)

Arbetsordning för kommunala funktionshinderrådet (KS 2015)

Arbetsordning för kommunstyrelsens miljö- och samhällsbyggnadsutskott (KS 2015)

Arbetsordning för kommunledningsutskottet (KS 2015)

Arbetsordning för beredningen för medborgardialog och mångfald (KS 2014)

Delegationsordning inom kommunstyrelsens verksamhetsområde (KS 2017)

Bestämmelse om ersättning till förtroendevalda (KF 2014)

Omställnings- och pensionsavtal för förtroendevalda (KF 2014)

Bestämmelser om kommunalt partistöd (KF 2014)

Bestämmelser för bidrag till politiska ungdomsförbund (KF 2014)

Bolagsordning för Tyresö bostäder AB (KF 2014)

Ägardirektiv för Tyresö bostäder AB (KF 2017)

Bolagsordning för Tyresö Näringslivs AB (KF 2017)

Bolagsordning för Tyresö vindkraft AB (KF 2017)

Bemyndigande att teckna kommunens firma (KLU 2017)

Riktlinjer och föreskrifter

Allmänna ordningsföreskrifter för Tyresö kommun (KF 2013)

Lokala hälsoskyddsföreskrifter (KF 2011)

Lokal renhållningsordning med avfallsföreskrifter (KF 2015)

Riktlinjer enligt alkohollagen (KS 2014)

Riktlinjer för synpunktshantering (KD 2014)

Riktlinjer för nåbarhet och bemötande i Tyresö kommun (KD 2013)

Riktlinje för e-posthantering i Tyresö kommun

Riktlinjer för riskhantering och internkontroll (KS 2013)

Ekonomiska regler för resultatenheter (KF 2008)

Ekonomihandbok (KD 2013)

Inköps- och upphandlingsriktlinjer (2016)

Rutin för direktupphandling 2015 (KD 2014)

Riktlinje för uppföljning och utvärdering av upphandlade avtal i Tyresö kommun (KS 2012)

Riktlinje för sponsring (KS 2011)

Riktlinje för representation, uppvaktning, resor m.m. (KS 2012)

Riktlinje för tjänsteresor (KS 2014)

Riktlinjer för bisysslor (KD 2012)

Riktlinjer för arbete med hbt i Tyresö (KS 2013)

Riktlinjer för användning av sociala medier (KD 2015)

Riktlinjer för inventarieförteckning och stöldskyddsmärkning i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2012)

Tillgänglighetshandbok (KF 2012)

Riktlinjer vid klotter och liknande skadegörelse (KS 2013)

Rutiner och uppdragsbeskrivning säkerhetsorganisation i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2017)

Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (KD 2017)

Riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs (KS 2011)

Riktlinjer för tillfällig övernattning i skollokaler och liknande i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2017)

Riskhantering – gemensamma rutiner för Tyresö kommun 2015 (KD 2015)

Riktlinje för information vid kris (KD 2015)

Riktlinjer för internationellt samarbete (KF 2015)

Riktlinje för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (KS 2014)

Politisk beslutsprocess för detaljplaner (KF 2015)

Riktlinjer för markanvisningsavtal (KF 2015)

Riktlinjer för exploateringsavtal (KF 2015)

Riktlinjer mot mutor och jäv (KF 2015)

Riktlinjer för hantering av pensionspolicy och omställningsinsatser för förtroendevalda (KS 2015)

Riktlinjer för uthyrning av skollokaler till föreningslivet, privatpersoner och företag (KS 2015)

Riktlinjer för hantering av allvarlig eller extraordinär händelse (KD 2016)

Riktlinjer för hanteringen av arkiv i Tyresö kommun (KF 2016)

Riktlinjer för lokalförsörjning (KF 2017)

Riktlinjer för kollektivt omhändertagande i värmestugor (KS 2017)

Riktlinjer för bostadsförsörjning (KF 2017)

Styrdokument som upphört sedan förra årets kommunplan

Klimatstrategi (KF 2010)

Plan för kollektivt omhändertagande 2005 (KS 2005)

Attestreglemente (KF 2004)

Arkivreglemente (KF 2012)

Riktlinje för upphandling i Tyresö kommun (KS 2010)

Grönplan (KF 2009)

Bilaga 7

Sammanställning av taxor och avgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Förskole- och fritidshemsavgifter			Styrs av nationell maxtaxa	Barn- och utbildningsförvaltningen
Avgift för fritidsklubb	14 april 2011(KF)	nej	2011-08-01	Barn- och utbildningsförvaltningen
Taxa uthyrning av skollokaler för övernattnin	16 juni 2016 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2017-01-01	Utvecklingsförvaltningen
Egenavgift för familjerådgivning	27 nov 2014 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2015-01-01	Socialförvaltningen
Egenavgift för vuxna vid stöd- och omvårdnadsboende inom individ- och familjeomsorgen	16 april 2015 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2015-05-01	Socialförvaltningen
Taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning	16 juni 2016 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2017-01-01	Socialförvaltningen
Biblioteksavgifter	11 juni 2009 (KF)	nej	2009-07-01	Utvecklingsförvaltningen
Avgift förlorat bibliotekskort	10 maj 2012	Nej	2013-01-01	Utvecklingsförvaltning
Kulturskolan	16 juni 2016	Ja – mot prisindex för	2017-01-01	Utvecklingsförvalt

	(KF)	kommunal verksamhet		ningen
Taxor för lokalhyror och anläggningar, inkl. evenemangstaxa	16 juni 2016 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2017-01-01	Utvecklingsförvaltningen
Taxa för plan- och bygglov	7 september 2017(KF)		2018-01-01	
Mät- och karttaxa	7 september 2017(KF)		2018-01-01	
Avgift för upplåtelse av allmän platsmark samt flyttning, uppställning och skrotning av fordon	16 maj 2013 (KF)	nej	2014-01-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Taxa för upplåtelse av allmän plats, byggetableringar, uteserveringar m.m.	17 juni 2014	nej	2014-07-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Felparkeringsavgift, kontrollavgifter, avgifter och viten för trafikanordningsplan, avgift för schaktnings-tillstånd	16 maj 2013 (KF)	nej	2013-07-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	7 september 2017(KF)	Ja, konsument-prisindex	2018-01-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Renhållningstaxa	19 juni 2017(KF)	Ja	2017-10-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Vigsel, avbokningsavgift och vigselavgift för ej folkbokförda i Tyresö	27 nov 2012 (KS)	nej	2012-11-27	Kommunstyrelse-förvaltningen
Taxa enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare	7 september 2017 (KF)	Ja, mot konsumentpris-index (KS)	2017-09-07 / 2018-01-01	Kommunstyrelse-förvaltningen
Kopieringstaxa	16 maj 2013(KF)	nej	2013-06-01	Kommunstyrelse-förvaltningen

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Taxor inom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds verksamhet för 1. prövning enl. miljöbalken 2. offentlig kontroll inom livsmedelsområdet 3. tillsyn enl. strålskyddslagen 4. kontroll av animaliska	20 oktober 2016 (KF)	Årlig uppdatering i samtliga medlems-kommuner senast oktober varje år	2017-01-01	Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

biprodukter 5. skydd för hot mot människors hälsa 6. handel med receptfria läkemedel 7. kopiering offentliga handlingar 8. tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer				
Taxor för Södertörns brandförsvarsförbund 1. enl. lag om skydd mot olyckor (taxa för brand-skyddskontroll, taxa för sotning) 2. enl. lag om brandfarliga och explosiva varor 3. kopieringstaxa	30 mars 2017 (KF)	Årlig uppdatering i samtliga medlems-kommuner senast oktober varje år. Taxa för brandskyddskontroll och taxa för sotning revideras årligen av brandförsvarsförbundet.	2017-07-01	Södertörns brandförsvarsförbund

Tyresö har uppmärksamats för sina särskilda satsningar på att öka fokus på medborgarna och sätta Tyresöborna i centrum. Öppenhet, nåbarhet och lyhördhet präglar kommunens arbete. Det har resulterat i en topposition i landet vad gäller nöjda medborgare.

Tyresö kommun
Tekniska kontoret
VA- och renhållningsavdelningen
Bertil Eriksson

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-05-02

1 (3)

Dnr 2017/KSTK 0032 12

Kommunledningsutskottet

Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Förslag till beslut

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning fastställs och gäller från och med 1 januari 2018.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Chef tekniska kontoret

Sammanfattning

Nuvarande taxa för kommunalt vatten- och avlopp (VA-taxa) antogs den 16 juni 2016 av kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunplan och budget för 2017. En översyn av avgifterna har genomförts baserat på förväntade kostnadsförändringar, främst till följd av ökade kostnader för spillvatten- och slambehandling samt renvattenleveranser och de indexförändringar som kan förväntas. Dessutom påverkas verksamhetens ekonomiska

balanseringsbehov av ökade kapitaltjänstkostnader och vissa behov av personalförstärkningar. Utöver detta har även en ny utformning av taxan utretts för att införa dagvattenavgifter för att tydligare finansiera drift, underhåll och nyanläggning av dagvattensystem och -anläggningar.

I nytt förslag till VA-taxa 2018 föreslås därför att dagvattenavgifter tillförs bruksavgifterna för vatten vars fasta andelar då höjs medan de rörliga volymbaserade avgifterna sänks. Anläggningsavgifter för vatten och avlopp bibehålls dock oförändrade 2018.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande VA-taxa med bruks- och anläggningsavgifter antogs av kommunfullmäktige den 16 juni 2016 § 139. I taxan anges även hur avgiftsbelopp ska och kan revideras.

Kostnaderna för spillvattenbehandling och renvattenleveranser 2018 uppskattas i dagsläget komma att öka med cirka 18,2 respektive 2,6 procent och behandlingskostnaderna för slam från enskilda VA-anläggningar bedöms komma att öka med cirka 2 procent. Skälet till den kraftiga ökningen av behandlingskostnader för spillvatten beror främst på Stockholm Vatten AB's (SVAB) påbörjade stora om- och nybyggnader av behandlings- och produktionsanläggningar för att klara av den ökade belastningen av spillvatten då regionen ständigt växer. Prognoser från SVAB gör även gällande att dessa kostnader med stor sannolikhet kommer att fortsätta öka årligen inom period 2019 –2026 till att i slutet av denna period vara fördubblad jämfört med nuvarande prisnivåer.

Dessutom påverkas kostnadsbilden av kraftigt ökade kapitalkostnader, cirka 5 Mkr, som följd av avslutade investeringsprojekt, främst i omvandlingsområden inom Östra Tyresö. Vidare ökar kostnaderna till följd av nödvändig förstärkning av personalresurserna för underhållet av ett ständigt växande ledningsnät samt för utredningsresurser för att bidra till samtliga pågående och kommande detaljplaneprojekt.

Utvecklingen av entreprenadpriser och tillhörande index tyder på en blygsam förändring förutsatt att rådande inflationsutveckling under innevarande år även blir bestående för hela år 2018.

Införande av dagvattenavgifter

Nuvarande bruksavgifter har förutom att täcka kostnader för distribution och hantering samt drift och underhåll av berörda ledningsnät och tillhörande anläggningar för spill- och renvatten, även ska täcka de nödvändiga kostnaderna för behandling m.m. av uppkommet dagvatten.

Hittills tillämpade VA-taxor har medfört att samtliga berörda fastigheter och abonnenter belastats via förbrukade vattenvolymer proportionellt för all behandling av både spill- och dagvatten oavsett om fastigheterna varit faktiskt anslutna till det allmänna dagvattensystemet. I dagsläget är drygt 90 % av enbostadshus och nästintill samtliga flerbostadshusfastigheter anslutna med dagvatten till det allmänna VA-systemet och som i nuläget bidrar till att täcka dagvattenkostnaderna via de ordinarie bruksavgifterna. Däremot medför nuvarande taxekonstruktion bland annat att verksamhetsutövare för gator, vägar och allmänna platser inte bidrar till att finansiera det nödvändiga underhållet och driften av dagvattensystemen. VA-avdelningen har därför under 2016-17 genomfört en utredning i syfte att finna en ny utformning av taxan för att nå en bättre och rättvisare täckning och fördelning av de nödvändiga dagvattenkostnaderna, vilket även är reglerat i gällande VA-lag, som föreskriver en fördelning på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Den genomförda taxeutredningen har konstaterat att flertalet s.k. allmänna platshållare som industrier, handelsområden, fastigheter med stora parkeringsanläggningar samt väghållare inte erlägger fullödiga avgifter för att bekosta de nödvändiga behandlings- och driftkostnaderna som uppstår för dagvatten från nämnda platser och ytor. Som följd av utredningsresultaten föreslås nu att en särskild dagvattenavgift införs vid revideringen av VA-taxan. Detta får då till följd att de fasta bruksavgifterna höjs samtidigt som volymavgiften för renvatten sänks samtidigt som en särskild dagvattenavgift införs. Förändringarna innebär en viss omfördelning av kostnadsbelastningen så att de ovannämnda fastigheterna, allmänna platshållare m.fl. påförs en ytterligare avgift medan de fastigheter som saknar dagvattenanslutning och löst detta på annat godtagbart sätt befrias från den andel av de samlade kostnaderna som motsvarar dagvattenandelen.

Nytt avgiftsuttag

För att uppnå balans inom VA-verksamheten till följd av förväntat årsutfall för verksamheten, främst påverkat av relativt stora externa avgiftsökningar, balanseringskrav samt kraftigt ökade kapitaltjänstkostnader för utbyggnadsområden, föreslås även bruksavgifterna bli omfördelade och förändras genom införande av dagvattenavgifter. Vidare införs ny avgift för undersökning av vattenmätare hos ackrediterat kontrollorgan och s.k. förgävesbesök hos abonnent. Anläggningsavgifterna för vatten och avlopp föreslås dock vara oförändrade även 2018.

Bilaga: VA-taxa

Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 19 juni 2017 att gälla från 1 januari 2018.

Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av tekniska kontorets VA-avdelning, nedan kallad VA-verket.

Avgiftsskyldighet

§ 1

För att täcka kostnader för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lagen om allmänna vattentjänster, LAV 07, (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i LAV 07 är uppfyllda.

Olika avgiftstyper

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter (engångsavgifter) och brukningsavgifter (periodiska avgifter).

Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS 01 41 41.

Fastighetstyper som taxan avser

§ 3

Fastigheterna indelas i bostadsfastighet, annan fastighet och obebyggd fastighet.

BOSTADSFÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för vissa andra ändamål såsom:

Kontor	Förvaltning	Butiker
Hotell	Sjukvård	Småindustri
Restauranger	Utbildning	Hantverk
Utställningslokaler	Idrott	

ANNAN FÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

OBEBYGGD FÄSTIGHET är fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande men ännu inte bebyggts, enligt beviljat bygglov.

Avgiftsuttag

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V Vattenförsörjning	Ja	Ja
S Spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df Dag- och dränvattenavlopp från fastighet inom detaljplan	Ja	Ja
Dg Dagvattenavlopp från allmänna platser såsom gator, vägar, torg Och parker inom detaljplan	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när VA-verket upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Härvid förutsätts att samtliga i 24-27 §§ i LAV 07 angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för avledande av dagvatten blivit utförda.

4.4

Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

ANLÄGGNINGSAVGIFTER

(§§ 5-12)

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1

För **bostadsfastighet** och därmed enligt § 3 jämställd fastighet ska anläggningsavgift erläggas.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea, se §5.3	40,99	51,23
d) en avgift per lägenhet	36 880	46 100

Föreligger ingen avgiftsskyldighet för samtliga i § 4.1 angivna ändamål - se § 8.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgift, enligt § 5.1 a), lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som VA-verket godkänner. Avgift enligt 5.1 c) tas endast ut intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6 och 5.7 tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om ovanstående begränsningsregel så medger och med hänsyn till vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats eller efter annan ritning eller uppmätning som VA-verket godkänner.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

För Bostadsfastighet där antalet lägenheter är tre eller fler och där mer än 50 % av lägenheterna används för bostadsändamål (flerbostadshus) erläggs avgift enligt 5.1 d) för första och andra lägenheten och därefter 60 % av avgiften enligt 5.1 d) för varje lägenhet därutöver.

5.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter så erläggs avgifter enligt 5.1 a) och 5.1 b).

5.6

Ökas en fastighets tomtarea erläggs avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte ska anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtarea iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7

Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska avgift erläggas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8

Om VA-verket valt att anlägga tryckavloppssystem, reduceras anläggningsavgiften beräknad enligt 5.1 och övriga punkter i § 5 med 8 100 kr exklusive moms (10 125 kr inklusive moms) för installation. VA-verket svarar för inköp och leverans samt underhåll och förnyelse av erforderlig pumpenhet.

Anläggningsavgift för annan fastighet

§ 6

6.1 För annan fastighet ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisleddningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea	98,40	123,00

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål - se § 8.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna

6.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner.

6.4

VA-verket kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtareaavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst tio år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd avgår från fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtareaavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 4 och 5 §§ räntelagen (SFS 1975:635 med senare tillägg och ändringar) från den dag anståndet beviljades och tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas så erläggs avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas en fastighets tomtarea, erläggs avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte redan anses vara erlagd.

Avgift för obebyggd fastighet

§ 7

7.1

För obebyggd fastighet erläggs ingen anläggningsavgift.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet erläggs avgifter enligt § 5 och 6

Reducerad avgift

§ 8

8.1

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål (V, S, Df eller Dg), erläggs reducerade avgifter enligt följande:

Avgift för framdragen servisledning

- en ledning 70 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
- två ledningar 85 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
- tre ledningar 100 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)

Avgifter i övrigt

Bostadsfastighet

		V	S	Df	Dg
Avgift per förbindelsepunkt	5.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift	5.1c)	30 %	50 %	----	20 %
Lägenhetsavgift	5.1d)	30 %	50 %	----	20 %

Annan fastighet

Avgift per förbindelsepunkt	6.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift	6.1c)	30 %	50 %	----	20 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare föreläggat erläggs avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 20 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka VA-verkets merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

Reglering av avgiftsbelopp**§ 9**

Avgifter enligt §§ 5 och 6 är baserade på ett medelvärde på serie 311 och 322 i entreprenadindex (indextal mars 2016). När detta index ändras, har huvudmannen rätt att reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång årligen. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen. Avgiftsjustering större än indexförändringar beslutas av kommunfullmäktige.

Reglering av taxan vid förändringar av skatter eller moms får även ändras av VA-verket, dock inte oftare än en gång årligen.

Vid reglering av taxan tillämpas följande:

- ☐ Ändring av avgiftsbeloppen görs med viss procent.
- ☐ Procenttalet erhålls genom att den i antal enheter uttryckta indexförändringen som utgör skillnaden mellan det närmast före beslut om avgiftsreglering publicerade indextalet och indextalet för mars 2016 omräknas till procent av sistnämnda tal. Erhållet procenttal avrundas till närmaste hela tal. Resultatet av ändringar avrundas i sin tur beträffande avgift enligt 5.1 a), b), och d), 6.1 a) och b) till närmaste totala kronor och beträffande avgift enligt 5.1 c), till närmaste hela kronor.
- ☐ Beslutad avgiftsändring tillämpas från och med den dag ändringen enligt beslutet träder i kraft.

Särskilt avtal**§ 10**

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-8 träffar VA-verket istället avtal om avgiftens storlek

Betalning av avgift**§ 11****11.1**

Sedan avgiftsskyldighet inträtt ska avgift betalas inom tid som anges i faktura.

11.2**Dröjsmålsränta**

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i fakturan ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalning skulle ha skett.

11.3**Är avgiften betungande för fastighetsägaren**

Uppgår avgiften till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter ska, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs, avgiften fördelas på årliga inbetalningar under viss tid, dock högst tio år. Ränta ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska berörd del av avgiften betalas eller ränta betalas enligt 11.2.

11.4**Anmälningsskyldighet om ändrade förhållanden för fastigheten**

Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande - t.ex. ökning av tomtarea - inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till VA-verket när det ändrade förhållandet inträtt.

Försummar fastighetsägaren denna anmälningsskyldighet tas dröjsmålsränta ut enligt 11.2 för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

Särskilda ersättningar**§ 12****12.1****Särskild ersättning för extra anordningar**

Om, efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av VA-verket, ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än verket funnit erforderligt, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta VA-verket för överenskomna kostnader.

12.2**Ny servisledning**

Begär fastighetsägare att ny servisledning ska utföras istället för redan befintlig och finner VA-verket skäl att bifalla ansökan är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner VA-verket det nödvändigt att utföra ny servisledning istället för och med annat läge än redan befintlig ledning, är verket skyldigt att ersätta fastighetsägaren för kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

BRUKNINGSAVGIFTER

§13 Brukningsavgift för bebyggda fastigheter

13.1 För bebyggda fastigheter ska erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

	<u>Utan moms</u>	<u>Med moms</u>
a) Fast avgift per år	1 884,00 kr	2 355,00 kr
b) En avgift per m ³ levererat vatten	18,40 kr	23,00 kr
c) en avgift per år och bostadsenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	1 208,00 kr	1 510,00 kr
d) en avgift per år och varje påbörjat 100-tal m ² tomtyta för annan fastighet	150,00 kr	187,50 kr

Endast c *eller* d betalas.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna. Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	30 %	50 %	10 %	10 %
Avgift per m ³	13.1 b)	40 %	60 %	0 %	0 %
Avgift per bostadsenhet	13.1 c)	10 %	15 %	70 %	5 %
Avgift efter tomtyta	13.1 d)	10 %	15 %	70 %	5 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har VA-verket bestämt att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 120 m³/bostadsenhet och år i permanentbostad samt med 40 m³/bostadsenhet och år för fritidsbostad. Den fasta avgiften 13.1 a) och bostadsenhetsavgiften 13.1 c) ska också erläggas då fastigheten inte har mätning.

13.4 För så kallat byggvatten ska brukningsavgift betalas enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet och år.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) ska erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande 40 % av den fasta avgiften enligt 13.1 a).

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter VA-verket undersöka mätaren, om VA-verket finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har VA-verket rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar VA-verket beslut efter genomförd undersökning eller VA-verket uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta VA-verket för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som med VA-verkets medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten o d), ska avgift betalas med 60 % av spillvattenavgiften enligt 13.1 b) och 13.2.

§ 14 Brukningsavgift för ansvarig för allmän plats

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
En avgift per m ² allmän platsmark för bortledning av dagvatten	1,48 kr och år	1,85 kr och år

§ 15 Ökad eller reducerad avgift för spillvattenavlopp

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan VA-verket och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§16 Avgifter för obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet erläggs ingen brukningsavgift.

§17 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har VA-verket på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av VA-verket debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Uppsättning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Avstängning av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Påsläpp av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	650,00 kr	812,50 kr
Undersökning av vattenmätare hos ackrediterat kontrollorgan	1 200,00 kr	1 500,00 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	1 300,00 kr	1 625,00 kr
Byte av skadad mätare	844,00 kr	1 055,00 kr
Förgäves besök	325,00 kr	406,25 kr

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om **150 %** av ovan angivna belopp.

§ 18 Överenskommelse om avgifter

Är det inte skäligt att för vissa fastigheter beräkna avgifter enligt §§ 13-15 får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalningsvillkor

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad eller kvartal enligt beslut av VA-verket. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i faktura, ska dröjsmålsränta erläggas på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt VA-verket beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har fastighetsägare begärt att VA-verket ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 21 Ändring av bruksavgifter

Avgifter enligt § 13 och 14 är baserade på indextalet 319,68 för mars 2017 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen.

Taxans införande

§ 22

Denna taxa träder i kraft 1 januari 2018. De bruksavgifter enligt 13.1 och § 15 som är baserade på uppmätning hos fastighetsägaren, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och VA-verket beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen

UTDRAG

§ 61

Dnr 2017KSM0444

Revidering av plan- och bygglovstaxan inklusive mät- och karttaxan

Miljö- och samhällsbyggnadsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderad plan- och bygglovtaxa inklusive mät- och karttaxa fastställs i de delar som berör miljö- och samhällsbyggnadsutskottet.
2. Taxan gäller från och med 1 januari 2018.

Beskrivning av ärendet

Nu gällande plan- och bygglovtaxa fastställdes av kommunfullmäktige 2016-06-16. Översyn av taxan ska ske årligen. Stadsbyggnadsförvaltningen har nu genomfört denna översyn och bedömt att den behöver revideras avseende bland annat tidersättning, n-faktorn, princip för planavgift som tas ut i förskott och justeringar i tabeller gällande mät- och kartuppdrag.

Yrkande

Anita Mattsson (S) yrkar att taxan ska justeras i riktning med det socialdemokratiska budgetalternativet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om att bifalla Anita Mattssons (S) yrkande och finner att miljö- och samhällsbyggnadsutskottet avslagit yrkandet.

Ordförande ställer frågan om att bifalla stadsbyggnadsförvaltningens förslag och finner att miljö- och samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Bilagor

Plan- och bygglovtaxa inkl mät- och kart 2_revideringar.pdf
Plan- och bygglovtaxa inkl mät- och kart Slutgiltig.pdf
Tjänsteskrivelse - revidering av taxa.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Revidering av plan- och bygglovtaxan inklusive mät- och karttaxan

Miljö- och samhällsbyggnadsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderad plan- och bygglovtaxa inklusive mät- och karttaxa fastställs i de delar som berör miljö- och samhällsbyggnadsutskottet.
2. Taxan gäller från och med 1 januari 2018.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Sara Kopparberg
Stadsbyggnadschef

Helena Swahn
Mät- och kartchef

Ida Olén
Chef detaljplaneringsenheten

Sammanfattning

Revidering av tidsättning.

Justering av n-faktorn.

Justering av faktorer i några tabeller.

Se bilaga *Plan- och bygglovtaxa inkl mät- och kart.pdf* där ändringarna i den reviderade taxan framgår.

Beskrivning av ärendet

Nu gällande plan- och bygglovtaxa fastställdes av kommunfullmäktige 2016-06-16. Översyn av taxan ska ske årligen. Stadsbyggnadsförvaltningen har nu genomfört denna översyn och bedömt att den behöver revideras avseende bland annat tidsättning, n-faktorn, princip för planavgift som tas ut i förskott och justeringar i tabeller gällande mät- och kartuppdrag.

Tidsättning

Efter en översyn av tidsättningen har det konstaterats att förvaltningens kringkostnader har ökat såsom personalkostnader och lokalkostnader.

Jämförelse av tidsättning i andra kommuner i Stockholms län har också gjorts.

Jämförelsen bör ses som ungefärlig då kommunerna har olika

grundförutsättningar som påverkar kommunens kostnader samt att upplägget

för tidsättning är utformat på flera olika sätt. Nuvarande tidsättning i Tyresö

motsvarar en medelnivå i jämförelse med exempelvis Huddinge, Nacka,

Nynäshamn, Solna, Stockholm och Värmdö.

För att bättre motsvara verksamhetens kostnader föreslås en höjning av timpriset om 150 kr per löneintervall. Detta görs i Tabell 2 Tidsättning.

Tilläggskostnaderna i tabellen föreslås oförändrade.

Tabell 2 Tid ersättning

I timkostnaden ingår alla normala kringkostnader, inklusive kostnader för lokaler.

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris 2017	Timpris 2018
-21 999	650	800
22 000-27 999	750	900
28 000-33 999	850	1000
34 000-39 999	950	1100
40 000-45 999 -	1 050	1200
46 000-	1 250	1400

Tilläggskostnader	Pris (Kronor)
Mättningsinstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Justering av n-faktorn

Justeringsfaktor N har i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i SKL:s underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan.

Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre beroende på ytterligare än invånarantal, som t.ex. justering med hänsyn till SKL:s kommungruppsindelning, dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen.

Tyresö kommun beräknas vara ca 49 000 invånare 2018 och över 50 000 året efter det, därför ser vi att det är nödvändigt att succesivt höja n-faktorn till 1,1 (+10%) redan nästa år och enligt SKL:s förslag till 1,2 när vi är över 50 000 invånare. Enligt SKL:s kommungruppsindelning tillhör Tyresö kategorin

”storstadsnära”, vilket möjliggör för en höjning tidigare än när vi är 50 000 invånare. Att vara storstadsnära innebär bl.a. att kommunen behöver täcka upp för ett normalt sett högre löneläge än landsbygdskommuner, trycket på byggande/planering och hård konkurrens om kompetens är också parametrar som driver upp kostnaderna för kommuner i storstadsnära lägen, speciellt i en bransch med högkonjunktur. Är man storstadsnära kan också lokalkostnader tänkas vara högre.

Plantaxan

Princip för planavgift som tas ut i förskott

Förvaltningen har övergått till att månadsvis fakturera planavgift som tas ut i förskott och dessa betalningsprinciper regleras via planavtal. Principen föreslås därför utgå ur taxan.

Mät- och karttaxan

Tabellen nedan visar utfall för intäkter för mät- och kartenheten år 2016 och budget för intäkterna år 2017. De markerade raderna har koppling till taxan och summeras till 1 054 000 kr för utfall 2016 och 950 000 kr för budget 2017. Om dessa intäkter ökar med 10 % i samband med att justeringsfaktorn N höjs så motsvarar det en ökning med ca 100 000 kr för mät- och kartenheten.

Mät- och kartenhetens intäkter	Utfall 2016	Budget 2017
Detaljplanavgift	1 001	430
Kartor externt	434	500
Ersättning VA-verket	150	150
Nybyggnadskartor	648	700
Husutsättning	71	100
Lägeskontroll	294	100
Fastighetsbildningsförrättning	187	300
Övrig mätning (gränsutvisning)	41	50
Tot intäkter	2 826	2 330

Nedan beskrivs förändringar i tabeller och utvalda jämförelser redovisas.

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

Namnet för förenklad nybyggnadskarta förtydligas genom att ersätta "enkel" med "förenklad".

Föreslaget pris 2018 är i tabellen nedan beräknat utifrån ett oförändrat värde på milliprisbasbeloppet (mPBB=44,8) och N=1,1. Momsfritt.

Prisjämförelse (kr):

Tomtyta <1999 kvm	Fullständig nybyggnadskarta	Förenklad nybyggnadskarta	Utdrag ur kartdatabasen
<i>Tyresö förslag 2018</i>	9117	5421	986
<i>Tyresö 2017</i>	8288	4928	896
<i>Nacka 2017</i>	10920	8120	2800
<i>Haninge 2017</i>	9078	6355	2723
<i>Huddinge 2017</i>	7392	5420	986
<i>Stockholm 2017</i>	>8050		

Tabell 24 Utstakning

Föreslaget pris 2018 är i tabellen nedan beräknat utifrån ett oförändrat värde på milliprisbasbeloppet (mPBB=44,8) och N=1,1. Momsfritt.

Prisjämförelse (kr):

	Huvudbyggnad – finutstakning, nybyggnad (4 hörn). (byggnadsarea 1-199 kvm)	Finutstakning av komplementbyggnad – Nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 hörn). (byggnadsarea 15- 199 kvm)
<i>Tyresö förslag 2018</i>	7638 ¹	3450 ²
<i>Tyresö 2017</i>	6944 ¹	3136 ²
<i>Nacka 2017</i>	10640/8120 ³	
<i>Haninge 2017</i>	9612	4005
<i>Huddinge 2017</i>	7638	3450
<i>Stockholm 2017</i>	8913/14088 ⁴	

¹Pris för grovutstakning eller finutstakning. Vid samtidig beställning av grov- och finutstakning reduceras priset för grovutstakning med 50 %.

²Pris för grovutstakning eller finutstakning.

³Rabatterat pris på finutstakning om Nacka kommun även utfört grovutstakning.

⁴Olika priser beroende på om det är enkla eller komplicerade förhållanden.

Tabell 25 Lägeskontroll

Föreslaget pris 2018 är i tabellen nedan beräknat utifrån ett oförändrat värde på milliprisbasbeloppet (mPBB=44,8) och N=1,1. Moms 25 % tillkommer.

Prisjämförelse (kr):

	<i>Lägeskontroll av nybyggnad (4 hörn) (byggnadsarea 1-199 kvm)</i>
<i>Tyresö förslag 2018</i>	3696
<i>Tyresö 2017</i>	3360
<i>Nacka 2017</i>	timdebitering
<i>Haninge 2017</i>	4005
<i>Huddinge 2017</i>	3696
<i>Stockholm 2017</i>	8913/14088 ⁵

⁵Olika priser beroende på om det är enkla eller komplicerade förhållanden.

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Priset för nyttjanderätt av ortofoto behöver uppdateras då den nuvarande taxan inte innehåller ortofoto med dagens upplösning (8 cm). Vi prisjämförelsen noterades en stor spridning av priser bland kommuner. Mät- och kartenheten anser att en höjning av faktorn KF från 0,05 till 0,2 anses rimlig. Det ger då ett pris på ca 10 kr/ha.

Föreslaget pris 2018 är i tabellen nedan beräknat utifrån ett oförändrat värde på milliprisbasbeloppet (mPBB=44,8) och N=1,1. Efter kontroll med ekonomienheten så rättas även momssatsen från 6 % till 25 %. 25 % ska tillämpas för digitala produkter och det är vad tabellen avser. En skillnad i

vilken momssats som tillämpas i olika kommuner upptäcktes vid prisjämförelsen.

Prisjämförelse:

<i>kommun</i>	<i>Pris (kr/ha)</i>	<i>upplösning</i>	<i>insamlingsår</i>
<i>Tyresö förslag 2018</i>	9,9	0,08	2015
<i>Tyresö 2017</i>	2	0,2/0,08	2015
<i>Haninge 2017</i>	8,3	8 cm	?
<i>Botkyrka 2017</i>	10	12 cm	2012
<i>Stockholm 2017</i>	5,5	10 cm	2014-2016
<i>Huddinge 2017</i>	4,9	10 cm	?
<i>Nacka 2017</i>	56	?	?
<i>Södertälje 2017</i>	323	16 cm	2010

Tabell 27 Avgift för gränsutvisning

Faktor PF justeras upp från 30 till 50 för utvisande av första punkten.

Arbetstiden för dessa uppdrag är svår att uppskatta då det som alla andra mätuppdrag blir mer tidskrävande under komplicerade förhållanden såsom tät vegetation och kuperad terräng. En mycket grov uppskattning är att det tar fyra timmar med förberedelser, mätning, markering, efterkontroll och fakturering om arbetet gäller gränsutvisning av 3 punkter. Detta skulle enligt tidsättningen i taxan (med tilläggskostnader för mätninginstrument (350 kr) och transport (100kr)) ge: $4h * 1000 \text{ kr} + 350 \text{ kr} + 100 \text{ kr} = 4450 \text{ kr}$

Att jämföra med priset $2464 + 3 * 493 = 3943 \text{ kr}$ för tre punkter enligt föreslaget pris i tabell 27.

Föreslaget pris 2018 är i tabellen nedan beräknat utifrån ett oförändrat värde på milliprisbasbeloppet (mPBB=44,8) och N=1,1. Moms 25 % tillkommer.

Prisjämförelse (kr):

	Utvisande av gräns	Tillägg per punkt utöver den första
<i>Tyresö förslag 2018</i>	2464	493
<i>Tyresö 2017</i>	1344	448
<i>Nacka 2017</i>	timdebitering	
<i>Haninge 2017</i>	2403	534
<i>Huddinge 2017</i>	1478	493
<i>Stockholm 2017</i>	7763/12938 ⁶	863/1438 ⁶

⁶Olika priser beroende på om det är enkla eller komplicerade förhållanden.

Tabell 29 Avgift för grundkarta

Faktor Q tas bort från beräkningsformeln då värdet inte anges för tabellen.

Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss

Tabellen utgår då det tar för mycket administration att debitera för detta underlag. Enheten kan inte heller garantera att dessa mätpunkter finns kvar. Det är en hjälp att kunder hör av sig till oss om någon mätpunkt är borta eller skadad.

Tabell 31 Avgift för analoga kartprodukter

Tabellen byter namn till tabell 30 eftersom tidigare tabell 30 utgår.

Plan- och bygglovtaxa

från 1 januari 2018

Inklusive Mät- och karttaxa

Antagen KF 2017-xx-xx.

Innehåll

Kapitel 1	4
Allmänna regler om kommunala avgifter	4
Kommunallagen	4
Självkostnadsprincipen	4
Likställighetsprincipen	5
Retroaktivitetsförbudet	5
Plan- och bygglagen	5
Kapitel2	7
Administrativa rutiner	7
Kommunfullmäktiges beslut om taxa	7
Överklagande av beslut om taxa	7
Avgiftsbeslut i enskilda ärenden	7
Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän	7
Mervärdeskatt	7
Vad avgiftsbeslut bör innehålla	8
Avgiftsbestämning	8
Betalning av avgift	8
Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall	8
Kapitel3	9
Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa	9
Beräkning av avgifter enligt taxan	9
Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter	9
Avräkning	10
Kapitel4	11
Tabeller	11
Tabell 1 Objektsfaktorer	11
Tabell 2 Tidersättning	13
Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra	14
Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1	15
Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2	16
Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter	17
Tabell 7 Avgift för besked	18
Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner	20
Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig	22

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar.....	22
Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift.....	23
Tabell 12 Tillbyggnad	25
Tabell 13 Enkla byggnader	26
Tabell 14 Övriga åtgärder	27
Tabell 15 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd).....	28
Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked	28
Tabell 17 Bygglov för skyltar.....	29
Tabell 18 Marklov inklusive startbesked	31
Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk.....	31
Tabell 20 Bygglov för anläggningar	32
Tabell 21 Övriga ärenden	33
Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.....	34
Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta	35
Tabell 24 Avgift för utstakning	36
Tabell 25 Lägeskontroll.....	38
Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information	39
Tabell 27 Avgift för gränsutvisning	40
Tabell 28 Utritning av karta.....	41
Tabell 29 Avgift för grundkarta	41
Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss.....	42
Tabell 31 Avgift för analoga kartprodukter	42

Kapitel 1

Allmänna regler om kommunala avgifter

Kommunallagen

Kommunernas rätt att ta ut avgifter allmänt sett framgår av 8 kap. 3b § kommunallagen (1991:900), som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller.

För tjänster och nyttigheter som kommuner och landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet”.

Första stycket ger kommunerna rätt att ta ut avgifter inom hela den sektorn som regleras i kommunallagen. Det enda kravet är att kommunen tillhandahåller en tjänst eller nyttighet som motprestation. Det gäller även ”frivilliga uppgifter” som tillhandahålls inom ramen för en obligatorisk verksamhet (se prop. 1993/94:188 s.79-80). Detta innebär att kommunerna har möjlighet att ta ut avgifter för frivillig uppdragsverksamhet.

Självkostnadsprincipen

För byggnadsnämndens verksamhet reglerar 12 kap. 10 §, PBL att en avgift inte får överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som uttrycks i 8 kap. 3c § kommunallagen.

”Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden)”.

Självkostnadsprincipen syftar på det *totala avgiftsuttaget för en verksamhet*. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Självkostnadsprincipen är närmast en målsättningsprincip som innebär att syftet med verksamheten inte får vara att ge vinst. Under en längre tid får det totala avgiftsuttaget inte överstiga de totala kostnaderna för verksamheten (se bl.a. Petersén m.fl. Kommunallagen, kommentarer och praxis, 2006, s. 354).

Vid beräkningen av självkostnaderna får, utöver externa kostnader, alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till tas med. Exempel på direkta kostnader är personalkostnader, personalomkostnader (inklusive pensionskostnader), material och utrustning, försäkringar m.m. Exempel på indirekta kostnader är lokalkostnader, kapitalkostnader och administrationskostnader. Verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader bör också räknas med (se bl.a. prop. 1993/94:188 s. 85).

Likställighetsprincipen

Plan- och bygglagen innehåller inte några särskilda regler om hur avgifternas storlek i det enskilda fallet ska bestämmas eller annorlunda uttryckt hur de totala kostnaderna ska fördelas på dem som är avgiftsskyldiga.

Av betydelse för avgiftsuttaget i enskilda fall i kommunal verksamhet är däremot den s.k. likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap. 2 § kommunallagen.

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Bestämmelsen innebär att särbehandling av vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar endast är tillåten på objektiva grunder. Likställighetsprincipen innebär vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Kommunen får t.ex. inte ta ut andra avgifter av fritidsboende än av permanentboende för samma handläggning. Likställighetsprincipen medger heller ingen inkomstfördelning i verksamhet. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Inom vissa ramar tillåts även schabloniserade taxor (se prop. 1993/94:188 s. 87 och Petersén m.fl. s. 65-66).

Retroaktivitetsförbudet

Kommunfullmäktige ska ha fattat beslut om taxorna innan de börjar tillämpas. I rättspraxis har det sedan länge ansetts vara otillåtet med retroaktiva kommunala avgifter fränsett vissa speciella undantagsfall. Detta förbud framgår direkt av 2 kap. 3 § kommunallagen:

”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det”.

I 12 kap. 10 § PBL anges att grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige. (Angående tidpunkt för när uttagande av avgift ska ske, se under Avgiftsbestämning nedan, samt NJA 1974 s. 10)

Plan- och bygglagen

Särskilda föreskrifter om avgifter för kommunernas verksamhet inom Byggnadsnämndens ansvarsområde finns i 12 kap. plan- och bygglagen (2010:900). Där anges i 8 § att Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för:

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. kungörelser enligt 9 kap. 41 § tredje stycket, och

8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Byggnadsnämnden får även enligt 9 § ta ut en planavgift för att täcka kostnader för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad eller annat bygglov enligt 16 kap. 7 § (skylt eller ljusanordning eller annan bygglovpliktig anläggning) och den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Enligt kommunalrättsliga grundsatser står det kommunerna fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel. Kommunerna är därför inte skyldiga att ta ut avgifter för prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen. Det är från kommunalrättslig synpunkt också godtagbart att kommunerna bara tar ut avgifter för viss prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, under förutsättning att det finns sakliga skäl för det

(jämför 2 kap. 2 § kommunallagen). Byggnadsnämndens rådgivningsverksamhet och allmänna övervakningsverksamhet bör vara skattefinansierad (prop. 2009/10:170 s. 351 f.).

Kapitel 2

Administrativa rutiner

Kommunfullmäktiges beslut om taxa

Det framgår direkt av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen att det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktiges beslut kan exempelvis formuleras enligt följande:

Med stöd av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen beslutar kommunfullmäktige att anta bilagda taxa för prövning enligt plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att ändringar av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige. Om kommunen väljer att inte avgiftsbelägga viss prövning innebär det att den verksamheten i princip får skattefinansieras. Den föreslagna taxan hänvisar till prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Detta belopp räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget och fastställs för helt kalenderår. Detta innebär att någon justering av beloppet inte ska behövas för att kompensera för allmänna kostnadsökningar.

Överklagande av beslut om taxa

Kommunfullmäktiges beslut om taxan kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning (kommunalbesvär) i 10 kap. kommunallagen. Varje kommunmedlem har rätt att få lagligheten av sådant beslut prövad. Överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollsjustering har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Det bör observeras att kommunens beslut inte behöver vinna laga kraft innan taxan börjar tillämpas. Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats, om inte senare tidpunkt angivits.

Avgiftsbeslut i enskilda ärenden

Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän

Tillämpningen av taxan och debiteringen i enskilda fall ankommer på den eller de kommunala nämnder som svarar för uppgiften i fråga. Beslut om påförande av avgift kan fattas av tjänstemän eller av enskilda förtroendevalda endast efter delegation. Om beslutanderätten i fråga om avgifter inte delegeras, ligger beslutanderätten kvar hos den ansvariga kommunala nämnden.

Effektivitetsskäl talar för att rätten att fatta beslut om avgifter bör delegeras till tjänstemännen. Vi vill betona vikten av att nämndernas delegationsordningar anpassas till gällande regler.

Mervärdeskatt

Mervärdeskatt ska inte tas ut på avgifter som baseras på myndighetsutövning. Mervärdeskatt tas däremot ut på avgifter enligt uppdragstaxa.

Vad avgiftsbeslut bör innehålla

I linje med det anförda anser vi att det av beslut om avgift bör framgå:

- ☐ Med stöd av vilka bestämmelser som avgiften har debiterats.
- ☐ Hur stor avgift som debiteras.
- ☐ När betalning ska ske.
- ☐ Hur avgiftsbeslutet kan överklagas (regler om detta finns i 22-28 §§ förvaltningslagen).
- ☐ Att Mervärdeskatt inte betalas på avgiften.

Avgiftsbestämning

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller vid påbörjad handläggning av ärendet. Finner byggnadsnämnden att det finns särskilda skäl som motiverar en höjning eller minskning av avgiften, får nämnden besluta detta för visst slag av ärenden eller för särskilt ärende. Byggnadsnämndens rätt att i varje särskilt fall bestämma om avgift får beslutas av tjänsteman vid nämnden enligt särskild delegationsordning.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar byggnadsnämnden om skäligheten av avgiften grundad på tidsättning. Antagande av taxan

Antagande av taxan beslutas av kommunfullmäktige, detsamma gäller ändring av taxans konstruktion, omfattning och faktorer.

Betalning av avgift

Betalning av avgift ska ske till nämnden inom den tid som anges i faktura. Betalas inte avgift vid den förfallodag som anges i fakturan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker. Avgifter kan tas ut i förskott.

Uttagen av avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs. Avräkning ska då ske mot eventuell bygglovavgift

Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall

Varje beslut om debitering ska förses med en information om hur man överklagar. En kommunal nämnds beslut om påförande av avgift i enskilda fall överklagas enligt 13 kap. 3 § plan- och bygglagen hos länsstyrelsen. Den som vill överklaga ska ge in handlingarna till byggnadsnämnden inom tre veckor från den dag han fick del av beslutet.

Kapitel 3

Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa

Denna taxa gäller för byggnadsnämndens verksamhet. Avgifterna tas ut med stöd av plan- och bygglagen (2010:900), PBL eller kommunallagen (1991:900), om inget annat anges. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda, om inget annat anges. Taxan består av dessa bestämmelser med tillhörande tabeller och bilagor.

Beräkning av avgifter enligt taxan

Avgiften för en viss åtgärd tas ut enligt de tabeller som hör till taxan. Flertalet av avgifterna beräknas som en funktion av ett värde som utgör en tusendel av gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381), om allmän försäkring (mPBB) samt ärendeberoende faktorer som grundar sig på den tidsåtgång och komplexitet som handläggningen av respektive ärendetyp kräver. Därutöver kan justeringsfaktor N läggas till funktionen i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i detta underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan. Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre beroende på ytterligare faktorer eller andra faktorer än invånarantal, (se t.ex. Sveriges Kommuner och landstings kommungruppsindelning¹), dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen, se ovan.

Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter

HF	Handläggningsfaktor
KOM	Faktor för kommunikering
KF	Kartfaktor
mPBB	"Milliprisbasbelopp" en tusendels prisbasbelopp
MF	Mättningsfaktor
N	Justeringsfaktor
NKF	Nybyggnadskartefaktor
OF	Objektfaktor
PF	Prisfaktor
UF	Utstakningsfaktor
Q	Kvalitetsfaktor geodata

Grundprincip för beräkning av avgift enligt tabell: Faktor x mPBB

Avgift för bygglov/start besked beräknas efter bruttoarean (BTA) + öppenarean (OPA)

Planavgift beräknas efter BTA + OPA

Mättningsavgift beräknas efter byggnadsarean BYA + OPA

Kartavgift beräknas efter markarean

¹ <http://www.skl.se/web/Kommungruppsindelning.aspx>

Nybyggnad Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats

Tillbyggnad Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym

Ombyggnad Ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas

Ändring En eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde

Vid beräkning av BTA, OPA och BYA skall mätreglerna enligt Svensk Standard SS 2 1054:2009 utgåva 1 gälla i tillämplig omfattning. Arean bestäms med den noggrannhet som inlämnade ritningar medger.

Vid definition av byggnadshöjd, slutningsvåning, källare mm skall beräkningsregler och definitioner enligt plan- och byggförordningen.

Avgiften kan också tas ut genom tidersättning enligt fastställd timtaxa

Vid tidersättning tas kostnad för administration ut med minst en timme

Vid timdebitering kan också ersättning för resa utgå om så erfordras.

Avräkning

För byggstartbesked gäller om sökanden så begär ska nämnden återbetala i förskott erlagda avgifter för åtgärder som inte vidtagits. Detta under förutsättning att kontrollplan följts och projektet inte fullföljts inom föreskriven tid.

Slutavräkning sker när slutbesked utfärdas.

Om slutlig avgift för startbesked och upprättande av kontrollplan avviker ifrån i förskott betald avgift ska avräkningen ske senast när slutbesked överlämnas.

Ränta utgår ej på belopp, som återbetalas respektive tilläggsdebiteras, för tid innan betalningen ska ske.

Tid för begäran om återbetalning hanteras enligt Preskriptionslagen, dvs. preskription sker efter tio år.

Kapitel 4

Tabeller

Tabell 1 Objektsfaktorer

Objektsfaktor (OF) för handläggning av olika objekt – byggnader och anläggningar – beroende på storlek. Faktorn ska multipliceras med lämplig åtgärdsfaktor enligt tabeller nedan. För nybyggnation av en- och tvåbostadshus gäller OF i tabell 11, tillbyggnad av en- tvåbostadshus OF i tabell 12, nybyggnad av komplementbyggnad OF i tabell 11, nybyggnad av fritidshus OF i tabell 13.

Area (m ²) – BTA + OPA	OF
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader – Bruttoarea.	
0-49	4
50-129	6
130-199	8
200-299	10
300-499	14
500-799	20
800-1199	26
1 200-1 999	36
2 000-2 999	46
3 000-3 999	56
4 000-4 999	64
5 000-5 999	72
6 000-7 999	88
8000-9 999	100
10 000-14 999	125
15 000-24 999	170
25 000-49 999	235
50 000-100 000	400
Härutöver	+ 3/1000 m ²
Mycket enkla byggnader < 50 m ² * 4	

*I separat ärende, t.ex. carport, taktäckta uteplatser (som inte bygglovbefriade enl. PBL 9 kap 4--6 §§), skärmtak, glasade uteplatser/växthus, transformatorbyggnader och liknande.

I ärenden gällande både huvudbyggnad och garage/carport räknas den sammanlagda BTA + OPA

I de fall ärendet har **flera byggnader av samma typ** beräknas areafaktorn efter dessa byggnaders totala BTA och OPA

Tabell 2 Tid ersättning

I timkostnaden ingår alla normala kringkostnader, inklusive kostnader för lokaler.

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	800
22 000-27 999	900
28 000-33 999	1000
34 000-39 999	1100
40 000-45 999 -	1200
46 000-	1400

Tilläggskostnader	Pris (Kronor)
Mättningsinstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra

Denna taxa används när kommunikering krävs. Taxan tillämpas även vid kommunikering av avslagsbeslut och vid tillsyn.

Avgift = KOM x mPBB xN

Antal	Kommentarer	KOM
Sakägare 1-5		40
Sakägare 6-9		60
Sakägare 10-		120
Kungörelse	+ faktisk annonskostnad	80
Kungörelse av beslut i post- och inrikes tidningar	+ faktisk annonskostnad	5

Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1

Avgift för bygglov = Summan av alla tillämpliga HF1 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1)

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF1
Administration inkl arkivering	7
Planprövning Planenlighet inom detaljplan eller kontroll mot givet <i>förhandsbesked</i>	3
Byggnaden Placering, yttre utformning och färgsättning Användbarhet och tillgänglighet	7
Tomten Tomts ordnande inkl utfart och parkering Enkel kontroll av handlingar för grundläggning och dagvattenanslutning Fyllning och schaktning (då marklov ej erfordras) Skyddsåtgärder mot skred och högvatten Utrymnings- och räddningsvägar Måttgranskning Besiktning (platsbesök)	7

Se tabell 3 och tabell 6 för eventuellt tillkommande avgifter

Tabell 5 Handlägningsfaktor för startbesked HF2

Avgift för startbesked = Summan av alla tillämpliga HF2 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1 alternativt tabell 2)

Åtgärder	Handlägningsfaktor HF2
Administration inkl arkivering och registrering av kontrollansvarig	7
Startbesked	
-Startbesked inkl tekniskt samråd och fastställande av kontrollplan eller	10
-Startbesked och beslut om kontrollplan eller	5
-Startbesked (gäller även rivning)	3
Arbetsplatsbesök	5
Slutsamråd inkl slutbesked	6
Slutbesked, avslut eller interimistiskt slutbesked	3
Tillkommande arbetsplatsbesök	2500 kr
Tillkommande slutsamråd	2500 kr
Tillkommande tekniskt samråd	2500 kr
Tillkommande startbesked (etapp)	2500 kr
Tillkommande slutbesked (etapp)	2500 kr
Interimistiskt slutbesked	1500 kr

Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter

Åtgärd	Avgift
Lämplighet/lokaliserings-prövning utanför detaljplan	1,25 bygglovavgift
Tillägg för prövning av liten avvikelse	1,2 bygglovavgift
Varsamhet	1,1 bygglovavgift
Tillbyggnad	Ingen justering
Ombyggnad	Ingen justering
Ändring	0,7 bygglovavgift (berörd del)
Tidsbegränsat bygglov	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, förlängning	0,5 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong, förlängning	0,5 bygglovavgift
Förnyelse av lov = ny prövning	0,8 bygglovavgift
Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 bygglovavgift

Tabell 7 Avgift för besked

Typ av besked	Beskrivning
Förhandsbesked	100 x mPBB - utanför planlagt område
Ingripandebesked	Tidersättning
Planbesked	Tidersättning (dock minst 8 500 sek)
Villkorsbesked	Tidersättning (dock minst 50 x mPBB)
Strandskyddsdispens	200 x mPBB

Avgift för kommunikering tillkommer enligt tabell 3.

Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner

Planavgift tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs. För plan där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov.

Planavtal tecknas med intressenter för att specificera betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt.

I planer som annan än kommunen helt eller delvis har utfört och bekostat, t ex på grund av ett exploateringsavtal eller planavtal, reduceras planavgiften i motsvarande grad.

Planavgift tas inte ut om bygglov har lämnats i strid mot plan (9 kap. 31 § PBL) eller vid tidsbegränsat bygglov (9 kap. 33 § PBL). Planavgiften kan dock debiteras om det lämnade bygglovets medges med mindre avvikelser från planen (tolkningsutrymmet).

Vid ändring av en del av en äldre detaljplan (antagen före 1 juli 1987) tas planavgift ut för berörd byggrätt inom det område som ändrats.

Vid en generell ändring av en bestämmelse inom en eller flera äldre detaljplaner (antagna före 1 juli 1987), tas planavgift ut inom hela den gamla detaljplanens område om åtgärden som skall utföras endast har stöd i ändringen av detaljplanen (t ex inredning av vindar).

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. där intressenten eller sökanden erhåller annan nytta än möjlighet till lov som kan mätas enligt standard för BTA och OPA.

Planavgift i samband med bygglov

Planavgift för en- och tvåbostadshus

Planavgift tas ut för nybyggnad, tillbyggnad och ändring för huvudbyggnad samt komplementbebyggelse, t.ex. uthus och garage.

< 25 kvm	80 SEK / BTA + OPA
> 25 kvm	120 SEK / BTA + OPA

Planavgift för övrig bebyggelse

Planavgift: $mPBB \times OF \times PF \times N$

OF sätts enligt tabell 1 t.o.m. 10 000 m². Därutöver höjs OF med 1 per 1 000 m². (Exempel: $OF\ 10\ 000\ m^2 = 101$; $11\ 000\ m^2 = 102$)

	Planfaktor (PF) Nybyggnad	PF Tillbyggnad	PF Ändring
Områdesbestämmelser	100	60	60
Detaljplan	220	100	100

Justering av planavgift

Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 x planavgift
--	------------------

Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig

Avgift=HFxmPBBxN

Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser

Åtgärd	HF
Ny sakkunnig	25

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar

Avgift tas ut som tidersättning enligt plan- och byggförordningen (ersätter förordning 1999:37 1 om hissar m.m. i byggnadsverk).

Åtgärd	Tidersättning
Medgivande eller förbud att använda hiss	Antal timmar (minst 1 tim)

Tabell 11 Nybyggnad – Bygglövgift

Gäller för "standardärende" inom detaljplan. Avgifter vid avvikelser från detaljplan och kommunikering kan tillkomma.

Avgiften utgör summan av avgifterna för de åtgärder som byggnadsnämnden vidtar i samband med bygglov respektive startbesked. Avgift för att upprätta eller ändra detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan tillkommer enligt särskild taxa eller genom upprättat planavtal.

Se tabell 4 och 5 angående tillämpliga HF.

Avgiften inkluderar ett arbetsplatsbesök (utom vid mycket enkla byggnader)

$$\text{Bygglövgift} = \text{mPBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^2 \times \text{N}$$

Area(m ²)–BTA+OPA	OF	HF1	HF2
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader			
Mycket enkla byggnader <49 m ² *	4	20	20
0-49	6	24	28
50-129	10	24	28
130-199	11	24	28
200-299	13	24	28
300-499	14	24	28
500-799	20	24	28
800-1199	26	24	28
1 200-1 999	36	24	28
2 000-2 999	46	24	28
3 000-3 999	56	24	28
4 000-4 999	64	24	28
5 000-5 999	72	24	28
6 000-7 999	88	24	28
8000-9 999	100	24	28
10 000-14 999	125	24	28
15 000-24 999	170	24	28
25 000-49 999	235	24	28
50 000-100 000	400	24	28

Stor, enkel byggnad (oisolerad – lagerhall) ≥ 600 m ²	0,3x OF (intervall enl. ovan)	24	28
Vindsinredning ≤ 199 m ²	8	17	28

Komplementbyggnad

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)² x N

Objekt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	<50 m ²	4	17	13
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	>50 m ²	6	17	15
Källsorteringsbehållare/grupp Sopskåp, sophus		4	14	15

² Bygglov inklusive startbesked

Tabell 12 Tillbyggnad

$$\text{Bygglovavgift} = \text{mPBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^3 \times \text{N}$$

Huvudbyggnad	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Tillkommande yta BTA	<15 m ²	3	14	10
Tillkommande yta BTA	15-50 m ²	6	17	15
Tillkommande yta BTA	50-129 m ²	6	17	28
Tillkommande yta BTA	130-199 m ²	8	17	28
Tillkommande yta BTA	200-299 m ²	10	17	28
Tillkommande yta BTA	300-499 m ²	14	17	28
Ytterligare intervall se tabell 11				

Komplementbyggnad		OF	HF1	HF2
Typ: garage, carport, förråd	Oavsett storlek men ≤ 50 % av ursprunglig byggnads BTA	2	14	13
Tillbyggnad fritidshus	≤ 50 m ²	4	14	13
Tillbyggnad växthus, lusthus m.m. oisolerat	> 15 m ²	2	14	13
Burspråk		2	14	13
Takkupa		2	14	15

³ Bygglov inklusive startbesked

Tabell 13 Enkla byggnader

$$\text{Bygglovavgift} = m\text{PBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^4 \times N$$

Typ	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fritidshus	40-80 m ² BTA	6	21	28
Kolonistuga	≤40 m ²	2	14	15
Nätstation/pumpstation	Oavsett storlek	4	14	13
Växthus, lusthus och likn. oisolerat	≥ 15 m ² men ≤ 50 m ²	2	14	13
Rullstolsgarage förråd m.m.	Oavsett storlek	2	14	13
Kiosk, manskapsbod m.m.	Oavsett storlek	4	17	15
Sommarveranda, restaurang	Oavsett storlek	4	17	23

Kommentar: Fritidshus ska enligt 8 kap. 6 § PBL inte granskas med hänsyn till tillgänglighet och energikrav. Större fritidshus än 80 kvm är dock ofta lika tekniskt komplicerade som permanentbostäder, därför föreslås lika avgift som för permanentthus.

⁴ Bygglov inklusive startbesked

Tabell 14 Övriga åtgärder

Bygglovavgift = mPBB x HF x N

Övrigt – enkla konstruktioner	Yta BTA	HF
Balkong 1-5 st		65
Balkong >5 st		130
Inglasning av balkong (oberoende av antal)		130
Inglasning av uteplats/uterum	oavsett storlek	130
Skärmtak	15-30 m ²	50
Skärmtak	≥ 31 m ²	100

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)⁵ x N

Övrigt – utan konstr.	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fasadändring, mindre		2	11	10
Fasadändring, större		4	11	10
Bostadshiss – handikapp enbostadshus ⁶		2	17	13
Hiss/ramp*		4	17	15
Mur och eller plank vid enbostadshus		4	10	13
Mur och/eller plank – bullenplank/stabilitet – oavsett material		6	14	15
Solfångare – ej på en- och tvåbostadshus		2	14	13
Frivilligt bygglov	Avgift enl. normalt bygglov			

⁵ Bygglov inklusive startbesked

⁶ Endast HF2 vid invändig installation

Tabell 15 Anmälan⁷ (icke lovpliktig åtgärd)

Avgift=HFxmPBBxN

	HF
Eldstad/st	25
Grundförstärkning enbostadshus	90
Grundförstärkning	200
Ventilationsanläggning enbostadshus	50
Ventilationsanläggning övriga	140
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, mindre	30
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, större	140
Stambyte	90
Sopsug	90
Fettavskiljare	30
Rivning utanför planlagt område	25
Installation kommunalt/enskilt VA	25

Åtgärd (Attefall)	Fast avgift
Komplementbostadshus 0-25 kvm BYA	4000 kr
Komplementbyggnad 0-25 kvm BYA	4000 kr
Tillbyggnad 0-15 kvm BTA	4000 kr
Inredning av ytterligare bostad	4000 kr
Tillkommande avgift om tekniskt samråd eller arbetsplatsbesök krävs för ovanstående åtgärd	2500 kr

Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked

Avgift=HFxmPBBxN

Rivning	HF
<250m ² BTA	100
250–999m ² BTA	200
>1000m ² BTA	400
Enklare rivning	50

7 Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Tabell 17 Bygglov för skyltar⁸

Prövning skall ske som för byggnader

Avgift tas ut med hänsyn till åtgärderna och omgivningspåverkan.

Avgift=HFxmPBBxN

Administrationsavgift ingår i avgiften för skyltar och ljusanordningar.

Åtgärd		HF om liten påverkan på stads- eller landskapsbilden	HF om stor påverkan på stads- eller landskapsbilden
Stor skylt, stor vepa	20 m ²		200
V e p a	1m ² men? 20 m ²	80	
Skyltprogramgranskning	? 20 m ²	100	200
Prövning mot skyltprogram		20	20
Därutöver per skylt		10	10
Prövning utan gällande skyltprogram	Placering, Utformning, Miljö- och omgivning spåverkan	45	105
Därutöver per skylt		23	53
Skylt, skyltpelare, stadspelare	10 m ²	60	
Skylt, skyltpelare, stadspelare,	? 10 m ² vid busskur	-	150
Ljusramp	Ny/ny front	-	100

⁸ Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Ljusramp	utöver den första	20	-
Ljusanordning vid idrottsplats eller likn.	> 5 st		100
Förbesiktning	Per gång	10	20
Remiss	Trafikverk etm.fl.	15	15

Väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning medför samma arbetsinsatser som vid ansökan om ny. Avgift tas därför ut som vid ny skylt eller ljusanordning.

Skylt i samband med bygge placerad på samma fastighet, max 15 m² är avgiftsfri. Är skylten större än 15 m² tas avgift ut enligt tabell.

Skyltprogram kan tas fram i samförstånd mellan fastighetsägaren och stadsbyggnadskontoret. Det består av dokument/ritning som visar var på fasaderna skyltar skall placeras och kan även innehålla principer för skyltars utformning. Avgiften reduceras om skyltprogrammet följs.

Tabell 18 Marklov inklusive startbesked

Avgiften tas enbart ut som tidersättning

Åtgärd	Tidersättning
Marklov såväl schakt som fyllning	Antal timmar (minst 25 mPBB)

Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Master, torn, vindkraftverk	Beskrivning	HF 1	HF 2 Tidersättning
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	ett torn	250	Antal timmar (minst 1)
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	fler än ett	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	ett verk	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	upp till 4 st	1 200	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftpark (>5 verk)		2 500	Antal timmar (minst 1)

Tabell 20 Bygglov för anläggningar

Anläggning på land

$$\text{Avgift} = (\text{HF1} + \text{HF2}) \times \text{mPBB} \times \text{N}$$

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Anläggningens yta	2 000-4 999 m ²	60	24	28
Tillägg görs för byggnad enl. ovan	5 000-10 000 m ²	80	24	28
	≥10000m ²	100	24	28
Mindre anläggningar t. ex. parkeringsplats	Antal timmar (minst 1)			
Upplag! materialgård	Antal timmar (minst 1)			
Tunnel! bergrum	Antal timmar (minst 1)			

Exempel på anläggning (enligt plan- och byggförordningen): Begravningsplats, Campingplats, Idrottsplats, Friluftsbad, Golfbana, Kabinbana, Minigolf, Motorbana, Nöjespark, Skidbacke med lift, Skjutbana.

Anläggning i vatten

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Brygga, såväl ponton som fast anlagd	för fler än 10-12 båtar, (annars ej bygglov)	20	24	28
Småbåtshamn – se marina	för fler än 10-12 båtar, <5 000 m ²	40	24	28
Marina 5 000-10 000 m ² , flera bryggor	för fler än 10-12 båtar, annars inte hamn	80	24	28
Utökning med pontonbrygga –	per brygga	5	24	28

Tabell 21 Övriga ärenden

Avgift=HFxmPBBxN

Ärendetyp	Beskrivning	HF
Anstånd	ingen avgift	
Avslag såväl bygglov, marklov rivningslov som förhandsbesked	Full avgift HF1 alternativt tidersättning	
Avvisa		20
Återkallad ansökan (avskrivet ärende)	- Vid enklare ärenden - Vid tidskrävande ärenden minst 3 timmar	25 50

Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.

Avgift tas ut enligt 27 § Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. (i de fall byggnadsnämnden har ansvar för tillsyn, tillståndsgivning etc. enligt lagen)

I samband med den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor har SKL publicerat två cirkulär: nr. 10:47 och nr.10:62. Det pågår arbete med en ny taxekonstruktion inom området.

Avgiften innefattar kommunens totala insats för tillståndsgivningen. I avgiften ingår även platsbesök.

$$\text{Avgift} = \text{HF} \times \text{mPBB} \times \text{N}$$

Anläggning som förvarar kemisk produkt	Beskrivning	HF
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	1 st	150
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	2 till 4 st	240
Restaurang med gasol		150
Skola	ej laboratorie/industri	150
Bensinstationer		
Bensinstation automat		240
Bensinstation m butik		300
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	innehavsskifte brandfarlig vara	20
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	vid innehavsskifte; explosiv vara inkl. godkännande av föreståndare	40
Förvaring; Explosiva varor samt godkännande av föreståndare		150
Mindre komplettering till gällande tillstånd		20
Hantering	Mindre lackeringsanläggning	150
Avslag utan utredning		20
Avslag med utredning		150
Administrativa åtgärder		20

Tidersättning

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. cisterner ovan mark >5 i oljehamn och likvärdig, laboratorier samt transporter i rörledning, förhandsbesked och andra åtgärder.

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

(Momsfritt)

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N

N=1,1

Nybyggnadskarta	NKF, fullständig nybyggnadskarta	NKF, förenklad nybyggnadskarta
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad Oavsett tomtyta	185	110
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar. Tomtyta mindre eller lika med 1 999 m ² .	185	110
2 000-4 999 m ² tomtyta.	250	150
5 000-9 999 m ² tomtyta.	350	200
10 000-15 000 m ² tomtyta.	450	250
Tomtyta större än 15 000 m ²	Skälighetsbedömning /nedlagd tid	
Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför baskarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Utdrag ur kartdatabas	20	
Fältgranskning av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	10	10
Fältkomplettering av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	40	40
Förhandskopia alt, preliminär nybyggnadskarta	Tidersättning	Tidersättning
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning
Arbetsfix	25	25

Tabell 24 Avgift för utstakning

(Momsfritt)

Avgiften för utstakning skall beräknas för hela ärendet om det ingår i samma beslut om lov, även om det består av flera fristående byggnader och dessa stakas ut vid samma tillfälle. När utstakning av grupphusområde görs vid flera tillfällen, korrigeras avgiften för extrakostnader i efterhand i samband med slutavräkning. Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA+ OPA) för varje hustyp för sig.

I avgiften för utstakning ingår ej markering av en arbetsfix. Arbetsfix redovisas i läge och höjd på nybyggnadskarta.

Utsakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan som byggherren föreslår. För varje ärende, där byggherren föreslagit annan än byggnadsnämndens personal, fordras godkännande av byggnadsnämnden.

Utsakningsavgift = mPBB x UF x N

N=1,1

Beskrivning	UF
Huvudbyggnad –utstakning, nybyggnad (4 hörn). (byggnadsarea)	
1-199 m ²	155
200-499 m ²	185
500-999 m ²	215
1000-1 999 m ²	265
2 000-2 999 m ²	315
Större än 3000 m ²	365
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	10
Objekt större än 3 000 m ² . Avgiften ska beräknas för hela ärendet under förutsättning att det ingår i samma beslut.	Anbudsförfarande
Arbetsfix	25

I tabellen ovan anges priserna för grovutstakning eller finutstakning. Vid samtidig beställning av grov- och finutstakning reduceras priset för grovutstakning med 50 %.

Komplementbyggnad – Nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 hörn). (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
15-199 m ²	70
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	5
Tillbyggnad – nybyggnad (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
1 -199 m ²	Tidersättning
200 – 1 000 m ²	Tidersättning
Övrig utstakning	Utstakningsfaktor UF
Plank eller mur	Tidersättning
Transformatorstation	70
Detaljpunkter och mätningsslinjer	Tidersättning (minst 1 h)

Priserna i tabellen ovan gäller för grovutstakning eller finutstakning.

Tabell 25 Lägeskontroll

(Moms 25 % tillkommer)

Avgift = mPBB x MF x N

N=1,1

Nybyggnad (4 hörn) (byggnadsarea)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-499 m ²	90
500-999 m ²	110
1 000-1 999 m ²	130
2 000-2 999 m ²	150
3 000-5 000 m ²	170
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden är inmätt* (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	40
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden inte är inmätt** (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Övrigt	Mätningfaktor (MF)
Mur, mast, pool, plank, brygga med mera	Tidersättning

För ärende större än 5 000 m² vid nybyggnad och större än 1 000 m² vid tillbyggnad gäller anbudsförfarande.

*Byggnad inmätt av kommunen eller av kommunen godkänd konsult med grundläggande mätningsteknisk färdighet.

**Byggnaden behöver mätas in i sin helhet.

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N x Q

N=1,1

(Moms 25 % tillkommer)

Kommentar

Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanent*a användare (nyttjare) av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år.

Ovanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga* nyttjare av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överläts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten begränsas normalt i tiden och till visst angivet ändamål.

Baskarta		
Innehåll i kartan	Informationsandel i %	KF
Gränser och fastighetsbeteckning	30	9
Byggnader och övriga topografiska objekt	30	9
Vägar, järnvägar, adresser	20	6
Höjdinformation	20	6
All information	100	30

Justeringsfaktorer för tillämpningens krav på lägesnoggrannhet (Q):

Kvalitetsklass	Kvalitetskrav Medelfel	Motsvarar utritningsskala	Kvalitetsklass användbart för:	Q-faktor
K1	0,12 m	1:400	Projektering Detaljerad planering	1
K2	0,25 m	1:1000	Projektering Detaljerad planering	1
K3	0,50 m	1:2000	Översiktlig projektering Översiktlig planering	0,6
K4	1,0 m	1:4000 -	Analys Ej krav på mätbarhet i kartan	0,25
K5	10 -25 m	1:10000-	Översiktskarta	0,1

Övriga digitala kartprodukter (pris/hektar)	
Stadsmodell 3D	KF
Byggnader med takkonstruktion	7,5
Byggnadskuber	5
Terrängmodell, ytor	6,25
Höjdgitter	5
Digitalt ortofoto, upplösning (m/pixel)	KF
0,08	0,2
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm²)	KF
0-150	8
150<	4

Vid utskrift tillkommer kostnad för material.

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall.

Tabell 27 Avgift för gränsutvisning

Avgift = mPBB x PF x N
(Moms 25 % tillkommer)

N=1,1

Utvisande av gräns (utstakning av gräns utan varaktig markering)	PF
Utvisande för första punkten	45
Tillägg per punkt utöver den första	10
Utvisande som kräver utredning	Tidersättning

Tabell 28 Utritning av karta

(Moms 6 % tillkommer)

Utskrift på papper	Text och linjer Kronor	Täckande utskrift (ytor, raster) Kronor
A3/A4	50	150
A2	75	200
A1	100	350
A0	150	650

Vid tidskrävande monteringsarbeten tas tidersättning ut enligt tabell 2.

Kostnader för material tillkommer.

Tabell 29 Avgift för grundkarta

Avgift per HA = mPBB x KF x N N=1,1

(Moms 25 % tillkommer)

Grundkarta	KF
Startavgift	30
Baskarta	18
Plangränser gällande plan	6
Fältkontroll baskarta	25

I grundkarta ingår normalt följande:

Nivåkurvor (höjddata), fastigheter med rättigheter, byggnader, vägar med infarter, gc-vägar, järnvägar, kraftledningar och gällande plangränser.

Tabell 30 Avgift för analoga kartprodukter

(Moms 6 % tillkommer)

Ortofoto, valfritt med gränser utritade på högkvalitetspapper	Pris exkl. moms
A4	200 kr
A3	300 kr

Nyttjanderätten bör regleras med avtal och normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

Plan- och bygglovtaxa

från 1 januari 20178

Inklusive Mät- och karttaxa

Antagen KF 2017-xx-xx.

Tabell 2 Tid ersättning

I timkostnanden ingår alla normala kringkostnader, ~~utan~~ inklusive kostnader för lokaler ~~som inte kan schablonberäknas, eftersom stora variationer förekommer.~~

Exempel:

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	650 <u>800</u>
22 000-27 999	750 <u>900</u>
28 000-33 999	850 <u>1000</u>
34 000-39 999	950 <u>1100</u>
40 000-45 999 -	1 050 <u>1200</u>
46 000-	1 250 <u>1400</u>

Tilläggskostnader	Pris (Kronor)
Mätningssinstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner

Planavgift tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs. För plan där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov.

Planavtal tecknas med intressenter för att specificera betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt.

I planer som annan än kommunen helt eller delvis har utfört och bekostat, t ex på grund av ett exploateringsavtal eller planavtal, reduceras planavgiften i motsvarande grad.

Planavgift tas inte ut om bygglov har lämnats i strid mot plan (9 kap. 31 § PBL) eller vid tidsbegränsat bygglov (9 kap. 33 § PBL). Planavgiften kan dock debiteras om det lämnade bygglovets medges med mindre avvikelser från planen (tolkningsutrymmet).

Vid ändring av en del av en äldre detaljplan (antagen före 1 juli 1987) tas planavgift ut för berörd byggrätt inom det område som ändrats.

Vid en generell ändring av en bestämmelse inom en eller flera äldre detaljplaner (antagna före 1 juli 1987), tas planavgift ut inom hela den gamla detaljplanens område om åtgärden som skall utföras endast har stöd i ändringen av detaljplanen (t ex inredning av vindar).

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. där intressenten eller sökanden erhåller annan nytta än möjlighet till lov som kan mätas enligt standard för BTA och OPA.

Princip för planavgift som tas ut i förskott

~~Detaljplaner påbörjade innan 1 januari 2015:~~

- ~~— normalt planförfarande: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande upparbetat belopp.~~
- ~~— enkelt planförfarande: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande upparbetat belopp.~~

~~Detaljplaner påbörjade från och med 1 januari 2015:~~

- ~~— Detaljplaner: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande belopp.~~
- ~~— Mycket enkla detaljplaner: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande belopp.~~

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

(Momsfritt)

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N N=1,1

Nybyggnadskarta	NKF, fullständig nybyggnadskarta	NKF, <u>enkel-förenklad</u> nybyggnadskarta
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad Oavsett tomtyta	185	110
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar. Tomtyta mindre eller lika med 1 999 m ² .	185	110
2 000-4 999 m ² tomtyta.	250	150
5 000-9 999 m ² tomtyta.	350	200
10 000-15 000 m ² tomtyta.	450	250
Tomtyta större än 15 000 m ²	Skälighetsbedömning /nedlagd tid	
Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför baskarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Utdrag ur kartdatabas	20	
Fältgranskning av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	10	10
Fältkomplettering av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	40	40
Förhandskopia alt, preliminär nybyggnadskarta	Tidersättning	Tidersättning
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning
Arbetsfix	25	25

Tabell 24 Avgift för utstakning

(Momsfritt)

Avgiften för utstakning skall beräknas för hela ärendet om det ingår i samma beslut om lov, även om det består av flera fristående byggnader och dessa stakas ut vid samma tillfälle. När utstakning av grupphusområde görs vid flera tillfällen, korrigeras avgiften för extrakostnader i efterhand i samband med slutavräkning. Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA+ OPA) för varje hustyp för sig.

I avgiften för utstakning ingår ej markering av en arbetsfix. Arbetsfix redovisas i läge och höjd på nybyggnadskarta.

Utsakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan som byggherren föreslår. För varje ärende, där byggherren föreslagit annan än byggnadsnämndens personal, fordras godkännande av byggnadsnämnden.

Utsakningsavgift = mPBB x UF x N N=1,1

Beskrivning	UF
Huvudbyggnad –utstakning, nybyggnad (4 hörn). (byggnadsarea)	
1-199 m ²	155
200-499 m ²	185
500-999 m ²	215
1000-1 999 m ²	265
2 000-2 999 m ²	315
Större än 3000 m ²	365
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	10
Objekt större än 3 000 m ² . Avgiften ska beräknas för hela ärendet under förutsättning att det ingår i samma beslut.	Anbudsförfarande
Arbetsfix	25

I tabellen ovan anges priserna för grovutstakning eller finutstakning. Vid samtidig beställning av grov- och finutstakning reduceras priset för grovutstakning med 50 %.

Tabell 25 Lägeskontroll

(Moms 25 % tillkommer)

Avgift = mPBB x MF x N N=1,1

Nybyggnad (4 hörn) (byggnadsarea)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-499 m ²	90
500-999 m ²	110
1 000-1 999 m ²	130
2 000-2 999 m ²	150
3 000-5 000 m ²	170
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden är inmätt* (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	40
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden inte är inmätt** (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N x Q _____ N=1,1

(Moms 256 % tillkommer)

Kommentar

Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanent användare (nyttjare)* av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år.

Ovanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga nyttjare* av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överläts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten begränsas normalt i tiden och till visst angivet ändamål.

Baskarta		
Innehåll i kartan	Informationsandel i %	KF
Gränser och fastighetsbeteckning	30	9
Byggnader och övriga topografiska objekt	30	9
Vägar, järnvägar, adresser	20	6
Höjdinformation	20	6
All information	100	30

Justeringsfaktorer för tillämpningens krav på lägesnoggrannhet (Q):

Kvalitetsklass	Kvalitetskrav Medelfel	Motsvarar utritningsskala	Kvalitetsklass användbart för:	Q-faktor
K1	0,12 m	1:400	Projektering Detaljerad planering	1
K2	0,25 m	1:1000	Projektering Detaljerad planering	1
K3	0,50 m	1:2000	Översiktlig projektering Översiktlig planering	0,6
K4	1,0 m	1:4000 -	Analys Ej krav på mätbarhet i kartan	0,25
K5	10 -25 m	1:10000-	Översiktskarta	0,1

Övriga digitala kartprodukter (pris/hektar)	
Stadsmodell 3D	KF
Byggnader med takkonstruktion	7,5
Byggnadskuber	5
Terrängmodell, ytor	6,25
Höjdgitter	5
Digitalt ortofoto, upplösning (m/pixel)	KF
0,082	0,205
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm²)	KF
0-150	8
150<	4

Vid utskrift tillkommer kostnad för material.

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall.

Tabell 27 Avgift för gränsutvisning

Avgift = mPBB x PF x N N=1,1
(Moms 25 % tillkommer)

Utvisande av gräns (utstakning av gräns utan varaktig markering)	PF
Utvisande för första punkten	4530
Tillägg per punkt utöver den första	10
Utvisande som kräver utredning	Tidersättning

Tabell 28 Utritning av karta

(Moms 6 % tillkommer)

Utskrift på papper	Text och linjer Kronor	Täckande utskrift (ytor, raster) Kronor
A3/A4	50	150
A2	75	200
A1	100	350
A0	150	650

Vid tidskrävande monteringsarbeten tas tidersättning ut enligt tabell 2.

Kostnader för material tillkommer.

Tabell 29 Avgift för grundkarta

Avgift per HA = $mPBB \times KF \times N_{\text{Q}}$ $N=1,1$

(Moms 25 % tillkommer)

Grundkarta	KF
Startavgift	30
Baskarta	18
Plangränser gällande plan	6
Fältkontroll baskarta	25

I grundkarta ingår normalt följande:

Nivåkurvor (höjddata), fastigheter med rättigheter, byggnader, vägar med infarter, gc-vägar, järnvägar, kraftledningar och gällande plangränser.

Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss

Avgift = $mPBB \times PF \times N$

(Moms 25 % tillkommer)

Kopieringskostnad tillkommer

Objekt	PF
Koordinatförteckning – stomnät	
För första punkten	4
tillägg per punkt utöver den första	2
Punktskiss	
För första punkten	8
tillägg per punkt utöver den första	4

Tabell 31 Avgift för analoga kartprodukter

(Moms 6 % tillkommer)

Ortofoto, valfritt med gränser utritade på högkvalitetspapper	Pris exkl. moms
A4	200 kr
A3	300 kr

Nyttjanderätten bör regleras med avtal och normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

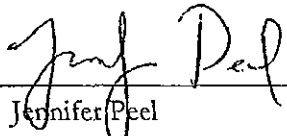
Datum 2017-05-22
Tid 08:30–11:20
Plats Bollmora

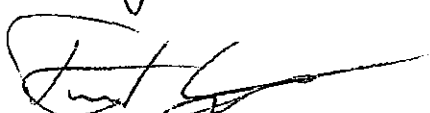
Beslutande Se närvarolista

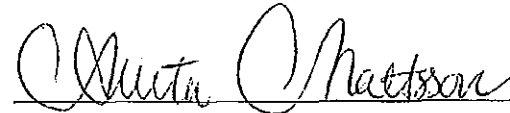
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats
och tid Stadsbyggnadsförvaltningen 2017-05-24

Paragrafer 56 - 69

Sekreterare
Jennifer Peel

Ordförande
Fredrik Saweståhl

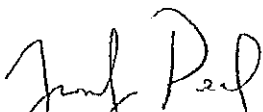
Justerande
Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet
Sammanträdesdatum 2017-05-22
Datum då anslaget sätts upp 2017-05-25
Datum då anslaget tas ned 2017-06-16
Förvaringsplats för protokollet Samhällsbyggnadsförvaltningens arkiv

Underskrift

Jennifer Peel

Utdragsbestyrkande

am

PR

JP

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M)
Mats Lindblom (L)
Marie Åkesdotter (MP)
Anki Svensson (M), tjänstgörande under §63-68
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Leif Kennerberg (KD)
Anita Mattsson (S)
Kristjan Vaigur (S)
Anders Linder (S), ersätter Lennart Jönsson (S)

Ersättare

Dick Bengtson (M), tjänstgörande under §56-62
Peter Odelvall (M)
Helen Dwyer (C)
Peter Bylund (MP)

Övriga

Andrea Ström, tf stabschef, Stadsbyggnadsförvaltningen
Amalia Tjärnstig, enhetschef för mark- och exploatering, Stadsbyggnadsförvaltningen
Christina Bolinder, Planarkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen
Emelie Häll, Exploateringsingenjör, Stadsbyggnadsförvaltningen
Hampus Rubaszkin, politisk sekreterare, Miljöpartiet
Hanna Fürstenberg-Danielson, Planarkitekt, Tema
Helena Swahn, Enhetschef för mät- och kartenheten, Stadsbyggnadsförvaltningen
Jannice Rochstroh
Jennifcr Pcel, Projektsamordnare, utskottssekreterare, Stadsbyggnadsförvaltningen
Johan Nilsson, Byggprojektledare, Stadsbyggnadsförvaltningen
Karl Schriver-Abeln, Kommunikatör, Stadsbyggnadsförvaltningen
Maria Harvig, Kommunikatör, Stadsbyggnadsförvaltningen
Martin Wallin,tf enhetschef för byggledning och projektering, Stadsbyggnadsförvaltningen
Marita Bertilsson, politisk sekreterare, Socialdemokraterna
Sara Kopparberg, Stadsbyggnadschef, Stadsbyggnadsförvaltningen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Sofia Eneborg, trafikplanerare, Stadsbyggnadsförvaltningen
Veronica Mofalk, byggprojektledare, Stadsbyggnadsförvaltningen
Åsa de Mander, Politisk sekreterare, Liberalerna
Julia Hedman, Praktikant, Stadsbyggnadsförvaltningen
Anna Gustafsson, Exploateringsingenjör, Stadsbyggnadsförvaltningen
Benny Berg, Controller, Kommunstyrelseförvaltningen
Göran Bardun, Kommunekolog, Stadsbyggnadsförvaltningen
Johanna Ronnheden, tf enhetschef för översiktsplaneringsenheten,
Stadsbyggnadsförvaltningen
Michael Johansson, Konsult, Helm

Frånvarande

Anna Steele (L)
Anna Lund (KD)
Lennart Jönsson (S)
Karin Ljung (S)
Inger Gemicioglu (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

§ 36

Dnr 2017BNS0295.051

UTDRAG

Revidering av plan- och bygglovtaxan inklusive mät- och karttaxan

Byggnadsnämndens förslag till nästa instans för förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderad plan- och bygglovtaxa inklusive mät- och karttaxa fastställs i de delar som berör byggnadsnämnden.
2. Taxan gäller från och med 1 januari 2018.

Byggnadsnämndens beslut

- Paragrafen justeras omedelbart.

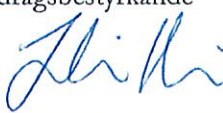
Protokollsanteckning

Lennart Jönsson (S), Barbro Nordlöf (S) och Anders Bergérus (S) deltar inte i beslutet med hänvisning till den samlade behandlingen av ärendet i kommande kommunstyrelse.

Beskrivning av ärendet

Nu gällande plan- och bygglovtaxa fastställdes av kommunfullmäktige 2016-06-16. Översyn av taxan ska ske årligen. Stadsbyggnadsförvaltningen har nu genomfört denna översyn och bedömt att den behöver revideras avseende bland annat tidersättning, n-faktorn, och fasta kostnader som rör anmälanärenden.

Se bilaga *Plan- och bygglovtaxa inkl mät- och kart.pdf* där ändringarna i den reviderade taxan framgår.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Tyresö kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE
2017-05-11

1 (4)
Dnr: 2017BNS0295/051

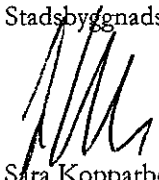
Byggnadsnämnden

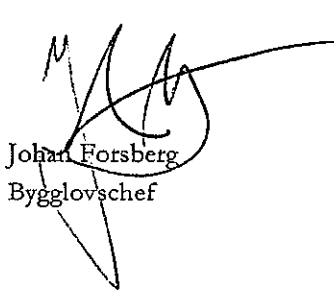
Revidering av plan- och bygglovtaxan inklusive mät- och karttaxan

Byggnadsnämndens förslag till beslut till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderad plan- och bygglovtaxa inklusive mät- och karttaxa fastställs i de delar som berör byggnadsnämnden.
2. Taxan gäller från och med 1 januari 2018.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Sara Kopparberg
Stadsbyggnadschef

Johan Forsberg
Bygglövschef

Sammanfattning

Nu gällande plan- och bygglovtaxa fastställdes av kommunfullmäktige 2016-06-16. Översyn av taxan ska ske årligen. Stadsbyggnadsförvaltningen har nu genomfört denna översyn och bedömt att den behöver revideras avseende bland annat tidersättning, n-faktorn, och fasta kostnader som rör anmälanärenden.

Se aktbilaga *Plan- och bygglovtaxa inkl mät- och kart.pdf* där ändringarna i den reviderade taxan framgår.

Beskrivning av ärendet

Nu gällande plan- och bygglovtaxa fastställdes av kommunfullmäktige 2016-06-16. Översyn av taxan ska ske årligen. Stadsbyggnadsförvaltningen har nu genomfört denna översyn och bedömt att den behöver revideras avseende bland annat tidersättning, n-faktorn, och fasta kostnader som rör anmälanärenden. Justering av n-faktorn innebär en generell höjning av byggnadsnämndens avgifter med 10 %.

Tidersättning

Efter en översyn av tidersättningen har det konstaterats att förvaltningens kringkostnader har ökat såsom personalkostnader och lokalkostnader. Jämförelse av tidersättning i andra kommuner i Stockholms län har också gjorts. Jämförelsen bör ses som ungefärlig då kommunerna har olika grundförutsättningar som påverkar kommunens kostnader samt att upplägget för tidersättning är utformat på flera olika sätt. Nuvarande tidersättning i Tyresö motsvarar en medelnivå i jämförelse med exempelvis Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Solna, Stockholm och Värmdö.

För att bättre motsvara verksamhetens kostnader föreslås en höjning av timpriset om 150 kr per löneintervall. Detta görs i Tabell 2 Tidrsättning.

Tilläggskostnaderna i tabellen föreslås oförändrade.

Tabell 2 Tidrsättning

I timkostnaden ingår alla normala kringkostnader, inklusive kostnader för lokaler.

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris 2017	Timpris 2018
-21 999	650	800
22 000-27 999	750	900
28 000-33 999	850	1000

34 000-39 999	950	1100
40 000-45 999 -	1 050	1200
46 000-	1 250	1400

Tilläggskostnader	Pris (Kronor)
Mätninginstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Justering av n-faktorn

Justeringsfaktor N har i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i SKL:s underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan.

Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre beroende på ytterligare än invånarantal, som t.ex. justering med hänsyn till SKL:s kommungruppsindelning, dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen.

Tyresö kommun beräknas vara ca 49 000 invånare 2018 och över 50 000 året efter det, därför ser vi att det är nödvändigt att succesivt höja n-faktorn till 1,1 (+10%) redan nästa år och enligt SKL:s förslag till 1,2 när vi är över 50 000 invånare. Enligt SKL:s kommungruppsindelning tillhör Tyresö kategorin "storstadsnära", vilket möjliggör för en höjning tidigare än när vi är 50 000 invånare. Att vara storstadsnära innebär bl.a. att kommunen behöver täcka upp för ett normalt sett högre löneläge än landsbygdskommuner, trycket på byggande/planering och hård konkurrens om kompetens är också parametrar som driver upp kostnaderna för kommuner i storstadsnära lägen, speciellt i en bransch med högkonjunktur. Är man storstadsnära kan också lokalkostnader tänkas vara högre.

Ändring av fasta kostnader

Tabell 3.

Bygglövbefriade åtgärder (Attefall) Startbesked och slutbesked för	Nuvarande taxa 2017	Ny taxa från 2018

Komplementbostadshus 0-25 kvm	Fast pris 4000 kr	Fast pris 6000 kr
Komplementbyggnad 0-25 kvm	Fast pris 4000 kr	Fast pris 6000 kr
Interimistiskt slutbesked	Fast pris 1500 kr	Fast pris 2500 kr
-	Om tekniskt samråd eller arbetsplatsbesök krävs för åtgärden debiteras 2500 kr extra	Om tekniskt samråd eller arbetsplatsbesök krävs för åtgärden debiteras 4000 kr extra

Plan- och bygglovtaxa

från 1 januari 201~~7~~8

Inklusive Mät- och karttaxa

Antagen KF 2017-xx-xx.

Innehåll

Kapitel 1	4
Allmänna regler om kommunala avgifter	4
Kommunallagen	4
Självkostnadsprincipen	4
Likställighetsprincipen	5
Retroaktivitetsförbudet	5
Plan- och bygglagen	5
Kapitel2.....	7
Administrativa rutiner	7
Kommunfullmäktiges beslut om taxa.....	7
Överklagande av beslut om taxa	7
Avgiftsbeslut i enskilda ärenden	7
Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän	7
Mervärdesskatt	7
Vad avgiftsbeslut bör innehålla	8
Avgiftsbestämning	8
Betalning av avgift	8
Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall	8
Kapitel3.....	9
Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa.....	9
Beräkning av avgifter enligt taxan	9
Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter	9
Avräkning	10
Kapitel4.....	11
Tabeller	11
Tabell 1 Objektsfaktorer	11
Tabell 2 Tidersättning	13
Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra	14
Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1	15
Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2	16
Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter	17
Tabell 7 Avgift för besked	18
Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner	20
Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig	22

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar.....	22
Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift.....	23
Tabell 12 Tillbyggnad	25
Tabell 13 Enkla byggnader	26
Tabell 14 Övriga åtgärder	27
Tabell 15 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd).....	28
Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked	28
Tabell 17 Bygglov för skyltar.....	29
Tabell 18 Marklov inklusive startbesked.....	31
Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk.....	31
Tabell 20 Bygglov för anläggningar	32
Tabell 21 Övriga ärenden.....	33
Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.....	34
Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta	35
Tabell 24 Avgift för utstakning	36
Tabell 25 Lägeskontroll.....	38
Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information .	39
Tabell 27 Avgift för gränsutvisning	40
Tabell 28 Utritning av karta.....	41
Tabell 29 Avgift för grundkarta	41
Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss.....	42
Tabell 31 Avgift för analoga kartprodukter	42

Kapitel 1

Allmänna regler om kommunala avgifter

Kommunallagen

Kommunernas rätt att ta ut avgifter allmänt sett framgår av 8 kap. 3b § kommunallagen (1991:900), som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller.

För tjänster och nyttigheter som kommuner och landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet”.

Första stycket ger kommunerna rätt att ta ut avgifter inom hela den sektorn som regleras i kommunallagen. Det enda kravet är att kommunen tillhandahåller en tjänst eller nyttighet som motprestation. Det gäller även ”frivilliga uppgifter” som tillhandahålls inom ramen för en obligatorisk verksamhet (se prop. 1993/94:188 s.79-80). Detta innebär att kommunerna har möjlighet att ta ut avgifter för frivillig uppdragsverksamhet.

Självkostnadsprincipen

För byggnadsnämndens verksamhet reglerar 12 kap. 10 §, PBL att en avgift inte får överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som uttrycks i 8 kap. 3c § kommunallagen.

”Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden)”.

Självkostnadsprincipen syftar på det *totala avgiftsuttaget för en verksamhet*. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Självkostnadsprincipen är närmast en målsättningsprincip som innebär att syftet med verksamheten inte får vara att ge vinst. Under en längre tid får det totala avgiftsuttaget inte överstiga de totala kostnaderna för verksamheten (se bl.a. Petersén m.fl. Kommunallagen, kommentarer och praxis, 2006, s. 354).

Vid beräkningen av självkostnaderna får, utöver externa kostnader, alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till tas med. Exempel på direkta kostnader är personalkostnader, personalomkostnader (inklusive pensionskostnader), material och utrustning, försäkringar m.m. Exempel på indirekta kostnader är lokalkostnader, kapitalkostnader och administrationskostnader. Verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader bör också räknas med (se bl.a. prop. 1993/94:188 s. 85).

Likställighetsprincipen

Plan- och bygglagen innehåller inte några särskilda regler om hur avgifternas storlek i det enskilda fallet ska bestämmas eller annorlunda uttryckt hur de totala kostnaderna ska fördelas på dem som är avgiftsskyldiga.

Av betydelse för avgiftsuttaget i enskilda fall i kommunal verksamhet är däremot den s.k. likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap. 2 § kommunallagen.

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Bestämmelsen innebär att särbehandling av vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar endast är tillåten på objektiva grunder. Likställighetsprincipen innebär vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Kommunen får t.ex. inte ta ut andra avgifter av fritidsboende än av permanentboende för samma handläggning. Likställighetsprincipen medger heller ingen inkomstfördelande verksamhet. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Inom vissa ramar tillåts även schabloniserade taxor (se prop. 1993/94:188 s. 87 och Petersén m.fl. s. 65-66).

Retroaktivitetsförbudet

Kommunfullmäktige ska ha fattat beslut om taxorna innan de börjar tillämpas. I rättspraxis har det sedan länge ansetts vara otillåtet med retroaktiva kommunala avgifter frånsett vissa speciella undantagsfall. Detta förbud framgår direkt av 2 kap. 3 § kommunallagen:

”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det”.

I 12 kap. 10 § PBL anges att grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige. (Angående tidpunkt för när uttagande av avgift ska ske, se under Avgiftsbestämning nedan, samt NJA 1974 s. 10)

Plan- och bygglagen

Särskilda föreskrifter om avgifter för kommunernas verksamhet inom Byggnadsnämndens ansvarsområde finns i 12 kap. plan- och bygglagen (20 10:900). Där anges i 8 § att Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för:

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. kungörelser enligt 9 kap. 41 § tredje stycket, och

8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Byggnadsnämnden får även enligt 9 § ta ut en planavgift för att täcka kostnader för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad eller annat bygglov enligt 16 kap. 7 § (skylt eller ljusanordning eller annan bygglovpliktig anläggning) och den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Enligt kommunalrättsliga grundsatser står det kommunerna fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel. Kommunerna är därför inte skyldiga att ta ut avgifter för prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen. Det är från kommunalrättslig synpunkt också godtagbart att kommunerna bara tar ut avgifter för viss prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, under förutsättning att det finns sakliga skäl för det

(jämför 2 kap. 2 § kommunallagen). Byggnadsnämndens rådgivningsverksamhet och allmänna övervakningsverksamhet bör vara skattefinansierad (prop. 2009/10:170 s. 351 f.).

Kapitel 2

Administrativa rutiner

Kommunfullmäktiges beslut om taxa

Det framgår direkt av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen att det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktiges beslut kan exempelvis formuleras enligt följande:

Med stöd av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen beslutar kommunfullmäktige att anta bilagda taxa för prövning enligt plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att ändringar av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige. Om kommunen väljer att inte avgiftsbelägga viss prövning innebär det att den verksamheten i princip får skattefinansieras. Den föreslagna taxan hänvisar till prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Detta belopp räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget och fastställs för helt kalenderår. Detta innebär att någon justering av beloppet inte ska behövas för att kompensera för allmänna kostnadsökningar.

Överklagande av beslut om taxa

Kommunfullmäktiges beslut om taxan kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning (kommunalbesvär) i 10 kap. kommunallagen. Varje kommunmedlem har rätt att få lagligheten av sådant beslut prövad. Överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollsjustering har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Det bör observeras att kommunens beslut inte behöver vinna laga kraft innan taxan börjar tillämpas. Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats, om inte senare tidpunkt angivits.

Avgiftsbeslut i enskilda ärenden

Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän

Tillämpningen av taxan och debiteringen i enskilda fall ankommer på den eller de kommunala nämnder som svarar för uppgiften i fråga. Beslut om påförande av avgift kan fattas av tjänstemän eller av enskilda förtroendevalda endast efter delegation. Om beslutanderätten i fråga om avgifter inte delegeras, ligger beslutanderätten kvar hos den ansvariga kommunala nämnden.

Effektivitetsskäl talar för att rätten att fatta beslut om avgifter bör delegeras till tjänstemännen. Vi vill betona vikten av att nämndernas delegationsordningar anpassas till gällande regler.

Mervärdeskatt

Mervärdeskatt ska inte tas ut på avgifter som baseras på myndighetsutövning. Mervärdeskatt tas däremot ut på avgifter enligt uppdragstaxa.

Vad avgiftsbeslut bör innehålla

I linje med det anförda anser vi att det av beslut om avgift bör framgå:

- ☐ Med stöd av vilka bestämmelser som avgiften har debiterats.
- ☐ Hur stor avgift som debiteras.
- ☐ När betalning ska ske.
- ☐ Hur avgiftsbeslutet kan överklagas (regler om detta finns i 22-28 §§ förvaltningslagen).
- ☐ Att Mervärdeskatt inte betalas på avgiften.

Avgiftsbestämning

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller vid påbörjad handläggning av ärendet. Finner byggnadsnämnden att det finns särskilda skäl som motiverar en höjning eller minskning av avgiften, får nämnden besluta detta för visst slag av ärenden eller för särskilt ärende. Byggnadsnämndens rätt att i varje särskilt fall bestämma om avgift får beslutas av tjänsteman vid nämnden enligt särskild delegationsordning.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar byggnadsnämnden om skälig avgift grundad på tidersättning. Antagande av taxan

Antagande av taxan beslutas av kommunfullmäktige, detsamma gäller ändring av taxans konstruktion, omfattning och faktorer.

Betalning av avgift

Betalning av avgift ska ske till nämnden inom den tid som anges i faktura. Betalas inte avgift vid den förfallodag som anges i fakturan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker. Avgifter kan tas ut i förskott.

Uttagen avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs. Avräkning ska då ske mot eventuell bygglovavgift

Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall

Varje beslut om debitering ska förses med en information om hur man överklagar. En kommunal nämnds beslut om påförande av avgift i enskilda fall överklagas enligt 13 kap. 3 § plan- och bygglagen hos länsstyrelsen. Den som vill överklaga ska ge in handlingarna till byggnadsnämnden inom tre veckor från den dag han fick del av beslutet.

Kapitel 3

Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa

Denna taxa gäller för byggnadsnämndens verksamhet. Avgifterna tas ut med stöd av plan- och bygglagen (2010:900), PBL eller kommunallagen (1991:900), om inget annat anges. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda, om inget annat anges. Taxan består av dessa bestämmelser med tillhörande tabeller och bilagor.

Beräkning av avgifter enligt taxan

Avgiften för en viss åtgärd tas ut enligt de tabeller som hör till taxan. Flertalet av avgifterna beräknas som en funktion av ett värde som utgör en tusendel av gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381), om allmän försäkring (mPBB) samt ärendeberoende faktorer som grundar sig på den tidsåtgång och komplexitet som handläggningen av respektive ärendetyp kräver. Därutöver kan justeringsfaktor N läggas till funktionen i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i detta underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan. Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre beroende på ytterligare faktorer eller andra faktorer än invånarantal, (se t.ex. Sveriges Kommuner och landstings kommungruppsindelning¹), dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen, se ovan.

Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter

HF	Handläggningsfaktor
KOM	Faktor för kommunikering
KF	Kartfaktor
mPBB	"Milliprisbasbelopp" en tusendels prisbasbelopp
MF	Mättningsfaktor
N	Justeringsfaktor _____ N= 1.1
NKF	Nybyggnadskartefaktor
OF	Objektfaktor
PF	Prisfaktor
UF	Utstakningsfaktor
Q	Kvalitetsfaktor geodata

Grundprincip för beräkning av avgift enligt tabell: Faktor x mPBB

Avgift för bygglov/start besked beräknas efter bruttoarean (BTA) + öppenarean (OPA)

Planavgift beräknas efter BTA + OPA

Mättningsavgift beräknas efter byggnadsarean BYA + OPA

Kartavgift beräknas efter markarean

¹ <http://www.skl.se/web/Kommungruppsindelning.aspx>

Nybyggnad Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats

Tillbyggnad Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym

Ombyggnad Ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas

Ändring En eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde

Vid beräkning av BTA, OPA och BYA skall mätreglerna enligt Svensk Standard SS 2 1054:2009 utgåva 1 gälla i tillämplig omfattning. Arean bestäms med den noggrannhet som inlämnade ritningar medger.

Vid definition av byggnadshöjd, slutningsvåning, källare mm skall beräkningsregler och definitioner enligt plan- och byggförordningen.

Avgiften kan också tas ut genom tidersättning enligt fastställd timtaxa

Vid tidersättning tas kostnad för administration ut med minst en timme

Vid timdebitering kan också ersättning för resa utgå om så erfordras.

Avräkning

För byggstartbesked gäller om sökanden så begär ska nämnden återbetala i förskott erlagda avgifter för åtgärder som inte vidtagits. Detta under förutsättning att kontrollplan följts och projektet inte fullföljts inom föreskriven tid.

Slutavräkning sker när slutbesked utfärdas.

Om slutlig avgift för startbesked och upprättande av kontrollplan avviker ifrån i förskott betald avgift ska avräkningen ske senast när slutbesked överlämnas.

Ränta utgår ej på belopp, som återbetalas respektive tilläggsdebiteras, för tid innan betalningen ska ske.

Tid för begäran om återbetalning hanteras enligt Preskriptionslagen, dvs. preskription sker efter tio år.

Kapitel 4

Tabeller

Tabell 1 Objektsfaktorer

Objektsfaktor (OF) för handläggning av olika objekt – byggnader och anläggningar – beroende på storlek. Faktorn ska multipliceras med lämplig åtgärdsfaktor enligt tabeller nedan. För nybyggnation av en- och tvåbostadshus gäller OF i tabell 11, tillbyggnad av en- tvåbostadshus OF i tabell 12, nybyggnad av komplementbyggnad OF i tabell 11, nybyggnad av fritidshus OF i tabell 13.

Area (m ²) – BTA + OPA	OF
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader – Bruttoarea.	
0-49	4
50-129	6
130-199	8
200-299	10
300-499	14
500-799	20
800-1199	26
1 200-1 999	36
2 000-2 999	46
3 000-3 999	56
4 000-4 999	64
5 000-5 999	72
6 000-7 999	88
8000-9 999	100
10 000-14 999	125
15 000-24 999	170
25 000-49 999	235
50 000-100 000	400
Härutöver	+ 3/1000 m ²
Mycket enkla byggnader < 50 m ² * 4	

*I separat ärende, t.ex. carport, taktäckta uteplatser (som inte bygglovbefriade enl. PBL 9 kap 4–6 §§), skärmtak, glasade uteplatser/växthus, transformatorbyggnader och liknande.

I ärenden gällande både huvudbyggnad och garage/carport räknas den sammanlagda BTA + OPA

I de fall ärendet har **flera byggnader av samma typ** beräknas areafaktorn efter dessa byggnaders totala BTA och OPA

Tabell 2 Tid ersättning

I timkostnanden ingår alla normala kringkostnader, ~~utom~~ inklusive kostnader för lokaler som inte kan schablonberäknas, eftersom stora variationer förekommer.

Exempel:

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	650 800
22 000-27 999	750 900
28 000-33 999	850 1000
34 000-39 999	950 1100
40 000-45 999 -	+ 050 1200
46 000-	+ 250 1400

Tilläggs kostnader	Pris (Kronor)
Mätning sinstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra

Denna taxa används när kommunikering krävs. Taxan tillämpas även vid kommunikering av avslagsbeslut och vid tillsyn.

Avgift = KOM x mPBB xN

Antal	Kommentarer	KOM
Sakägare 1-5		40
Sakägare 6-9		60
Sakägare 10-		120
Kungörelse	+ faktisk annonskostnad	80
Kungörelse av beslut i post- och inrikes tidningar	+ faktisk annonskostnad	5

Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1

Avgift för bygglov = Summan av alla tillämpliga HF1 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1)

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF1
Administration inkl arkivering	7
Planprövning Planenlighet inom detaljplan eller kontroll mot givet <i>förhandsbesked</i>	3
Byggnaden Placering, yttre utformning och färgsättning Användbarhet och tillgänglighet	7
Tomten Tomts ordnande inkl utfart och parkering Enkel kontroll av handlingar för grundläggning och dagvattenanslutning Fyllning och schaktning (då marklov ej erfordras) Skyddsåtgärder mot skred och högvatten Utrymnings- och räddningsvägar Måttgranskning Besiktning (platsbesök)	7

Se tabell 3 och tabell 6 för eventuellt tillkommande avgifter

Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2

Avgift för startbesked = Summan av alla tillämpliga HF2 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1 alternativt tabell 2)

Åtgärder	Handläggningsfaktor HF2
Administration inkl arkivering och registrering av kontrollansvarig	7
Startbesked	
-Startbesked inkl tekniskt samråd och fastställande av kontrollplan eller	10
-Startbesked och beslut om kontrollplan eller	5
-Startbesked (gäller även rivning)	3
Arbetsplatsbesök	5
Slutsamråd inkl slutbesked	6
Slutbesked, avslut eller interimistiskt slutbesked	3
Tillkommande arbetsplatsbesök	2500 kr
Tillkommande slutsamråd	2500 kr
Tillkommande tekniskt samråd	2500 kr
Tillkommande startbesked (etapp)	2500 kr
Tillkommande slutbesked (etapp)	2500 kr
Interimistiskt slutbesked	<u>2500 kr</u> 1500 kr

Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter

Åtgärd	Avgift
Lämplighet/lokaliserings-prövning utanför detaljplan	1,25 bygglovavgift
Tillägg för prövning av liten avvikelse	1,2 bygglovavgift
Varsamhet	1,1 bygglovavgift
Tillbyggnad	Ingen justering
Ombyggnad	Ingen justering
Ändring	0,7 bygglovavgift (berörd del)
Tidsbegränsat bygglov	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, förlängning	0,5 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong, förlängning	0,5 bygglovavgift
Förnyelse av lov = ny prövning	0,8 bygglovavgift
Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 bygglovavgift

Tabell 7 Avgift för besked

Typ av besked	Beskrivning
Förhandsbesked	100 x mPBB - utanför planlagt område
Ingripandebesked	Tidersättning
Planbesked	Tidersättning (dock minst 8 500 sek)
Villkorsbesked	Tidersättning (dock minst 50 x mPBB)
Strandskyddsdispens	200 x mPBB

Avgift för kommunikering tillkommer enligt tabell 3.

Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner

Planavgift tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs. För plan där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov.

Planavtal tecknas med intressenter för att specificera betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt.

I planer som annan än kommunen helt eller delvis har utfört och bekostat, t ex på grund av ett exploateringsavtal eller planavtal, reduceras planavgiften i motsvarande grad.

Planavgift tas inte ut om bygglov har lämnats i strid mot plan (9 kap. 31 § PBL) eller vid tidsbegränsat bygglov (9 kap. 33 § PBL). Planavgiften kan dock debiteras om det lämnade bygglovets medges med mindre avvikelser från planen (tolkningsutrymmet).

Vid ändring av en del av en äldre detaljplan (antagen före 1 juli 1987) tas planavgift ut för berörd byggrätt inom det område som ändrats.

Vid en generell ändring av en bestämmelse inom en eller flera äldre detaljplaner (antagna före 1 juli 1987), tas planavgift ut inom hela den gamla detaljplanens område om åtgärden som skall utföras endast har stöd i ändringen av detaljplanen (t ex inredning av vindar).

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. där intressenten eller sökanden erhåller annan nytta än möjlighet till lov som kan mätas enligt standard för BTA och OPA.

~~Princip för planavgift som tas ut i förskott~~

~~Detaljplaner påbörjade innan 1 januari 2015:~~

- ~~— normalt planförfarande: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande upparbetat belopp.~~
- ~~— enkelt planförfarande: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande upparbetat belopp.~~

~~Detaljplaner påbörjade från och med 1 januari 2015:~~

- ~~— Detaljplaner: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande belopp.~~
- ~~— Mycket enkla detaljplaner: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande belopp.~~

Planavgift i samband med bygglov

Planavgift för en- och tvåbostadshus

Planavgift tas ut för nybyggnad, tillbyggnad och ändring för huvudbyggnad samt komplementbebyggelse, t.ex. uthus och garage.

< 25 kvm	80 SEK / BTA + OPA
> 25 kvm	120 SEK / BTA + OPA

Planavgift för övrig bebyggelse

Planavgift: $mPBB \times OF \times PF \times N$

OF sätts enligt tabell 1 t.o.m. 10 000 m². Därutöver höjs OF med 1 per 1 000 m². (Exempel: OF 10 000 m² = 101; 11 000 m² = 102)

	Planfaktor (PF) Nybyggnad	PF Tillbyggnad	PF Ändring
Områdesbestämmelser	100	60	60
Detaljplan	220	100	100

Justering av planavgift

Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 x planavgift
---	------------------

Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig

$Avgift = HF \times mPBB \times N$

Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser

Åtgärd	HF
Ny sakkunnig	25

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar

Avgift tas ut som tidersättning enligt plan- och byggförordningen (ersätter förordning 1999:37 1 om hissar m.m. i byggnadsverk).

Åtgärd	Tidersättning
Medgivande eller förbud att använda hiss	Antal timmar (minst 1 tim)

Tabell 11 Nybyggnad – Bygglövgift

Gäller för ”standardärende” inom detaljplan. Avgifter vid avvikelse från detaljplan och kommunikering kan tillkomma.

Avgiften utgör summan av avgifterna för de åtgärder som byggnadsnämnden vidtar i samband med bygglov respektive startbesked. Avgift för att upprätta eller ändra detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan tillkommer enligt särskild taxa eller genom upprättat planavtal.

Se tabell 4 och 5 angående tillämpliga HF.

Avgiften inkluderar ett arbetsplatsbesök (utom vid mycket enkla byggnader)

Bygglövgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)² x N

Area(m ²)-BTA+OPA	OF	HF1	HF2
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader			
Mycket enkla byggnader <49 m ² *	4	20	20
0-49	6	24	28
50-129	10	24	28
130-199	11	24	28
200-299	13	24	28
300-499	14	24	28
500-799	20	24	28
800-1199	26	24	28
1 200-1 999	36	24	28
2 000-2 999	46	24	28
3 000-3 999	56	24	28
4 000-4 999	64	24	28
5 000-5 999	72	24	28
6 000-7 999	88	24	28
8000-9 999	100	24	28
10 000-14 999	125	24	28
15 000-24 999	170	24	28
25 000-49 999	235	24	28
50 000-100 000	400	24	28

Stor, enkel byggnad (oisolerad – lagerhall) ≥ 600 m ²	0,3x OF (intervall enl. ovan)	24	28
Vindsinredning ≤ 199 m ²	8	17	28

Komplementbyggnad

$$\text{Bygglovavgift} = \text{mPBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^2 \times \text{N}$$

Objekt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	<50 m ²	4	17	13
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	>50 m ²	6	17	15
Källsorteringsbehållare/grupp Sopskåp, sophus		4	14	15

² Bygglov inklusive startbesked

Tabell 12 Tillbyggnad

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)³ x N

Huvudbyggnad	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Tillkommande yta BTA	<15 m ²	3	14	10
Tillkommande yta BTA	15-50 m ²	6	17	15
Tillkommande yta BTA	50-129 m ²	6	17	28
Tillkommande yta BTA	130-199 m ²	8	17	28
Tillkommande yta BTA	200-299 m ²	10	17	28
Tillkommande yta BTA	300-499 m ²	14	17	28
Ytterligare intervall se tabell 11				

Komplementbyggnad		OF	HF1	HF2
Typ: garage, carport, förråd	Oavsett storlek men ≤ 50 % av ursprunglig byggnads BTA	2	14	13
Tillbyggnad fritidshus	≤ 50 m ²	4	14	13
Tillbyggnad växthus, lusthus m.m. oisolerat	> 15 m ²	2	14	13
Burspråk		2	14	13
Takkupa		2	14	15

³ Bygglov inklusive startbesked

Tabell 13 Enkla byggnader

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)⁴ x N

Typ	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fritidshus	40-80 m ² BTA	6	21	28
Kolonistuga	≤40 m ²	2	14	15
Nätstation/pumpstation	Oavsett storlek	4	14	13
Växthus, lusthus och likn. oisolerat	≥ 15 m ² men ≤ 50 m ²	2	14	13
Rullstolsgarage förråd m.m.	Oavsett storlek	2	14	13
Kiosk, manskapsbodm.m.	Oavsett storlek	4	17	15
Sommarveranda, restaurang	Oavsett storlek	4	17	23

Kommentar: Fritidshus ska enligt 8 kap. 6 § PBL inte granskas med hänsyn till tillgänglighet och energikrav. Större fritidshus än 80 kvm är dock ofta lika tekniskt komplicerade som permanentbostäder, därför föreslås lika avgift som för permanenthus.

⁴Bygglov inklusive startbesked

Tabell 14 Övriga åtgärder

Bygglovavgift = mPBB x HF x N

Övrigt – enkla konstruktioner	Yta BTA	HF
Balkong 1-5 st		65
Balkong >5 st		130
Inglasning av balkong (oberoende av antal)		130
Inglasning av uteplats/uterum	oavsett storlek	130
Skärmtak	15-30 m ²	50
Skärmtak	≥ 31 m ²	100

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)⁵ x N

Övrigt – utan konstr.	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fasadändring, mindre		2	11	10
Fasadändring, större		4	11	10
Bostadshiss – handikapp enbostadshus ⁶		2	17	13
Hiss/ramp *		4	17	15
Mur och eller plank vid enbostadshus		4	10	13
Mur och/eller plank – bullerplank/stabilitet – oavsett material		6	14	15
Solfångare – ej på en- och tvåbostadshus		2	14	13
Frivilligt bygglov	Avgift enl. normalt bygglov			

⁵ Bygglov inklusive startbesked

⁶ Endast HF2 vid invändig installation

Tabell 15 Anmälan⁷ (icke lovpliktig åtgärd)

Avgift=HFxmPBBxN

	HF
Eldstad/st	25
Grundförstärkning enbostadshus	90
Grundförstärkning	200
Ventilationsanläggning enbostadshus	50
Ventilationsanläggning övriga	140
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, mindre	30
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, större	140
Stambyte	90
Sopsug	90
Fettavskiljare	30
Rivning utanför planlagt område	25
Installation kommunalt/enskilt VA	25

Åtgärd (Attefall)	Fast avgift
Komplementbostadshus 0-25 kvm BYA	6000 kr 4000 kr
Komplementbyggnad 0-25 kvm BYA	6000 kr 4000 kr
Tillbyggnad 0-15 kvm BTA	4000 kr
Inredning av ytterligare bostad	4000 kr
Tillkommande avgift om tekniskt samråd eller arbetsplatsbesök krävs för ovanstående åtgärd	4000 kr 2500 kr

Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked

Avgift=HFxmPBBxN

Rivning	HF
<250m ² BTA	100
250–999m ² BTA	200
>1000m ² BTA	400
Enklare rivning	50

7 Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Tabell 17 Bygglov för skyltar⁸

Prövning skall ske som för byggnader

Avgift tas ut med hänsyn till åtgärderna och omgivningspåverkan.

Avgift=HFxmPBBxN

Administrationsavgift ingår i avgiften för skyltar och ljusanordningar.

Åtgärd		HF om liten påverkan på stads- eller landskapsbilden	HF om stor påverkan på stads- eller landskapsbilden
Stor skylt, stor vepa	20 m ²		200
V e p a	1m ² men? 20 m ²	80	
Skyltprogramgranskning	? 20 m ²	100	200
Prövning mot skyltprogram		20	20
Därutöver per skylt		10	10
Prövning utan gällande skyltprogram	Placering, Utformnin g, Miljö- och omgivning spåverkan	45	105
Därutöver per skylt		23	53
Skylt, skyltpelare, stadspelare	10 m ²	60	
Skylt, skyltpelare, stadspelare,	? 10 m ² vid busskur	-	150
Ljusramp	Ny/ny front	-	100

⁸ Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Ljusramp	utöver den första	20	-
Ljusanordning vid idrottsplats eller likn.	> 5 st		100
Förbesiktning	Per gång	10	20
Remiss	Trafikverk etm.fl.	15	15

Väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning medför samma arbetsinsatser som vid ansökan om ny. Avgift tas därför ut som vid ny skylt eller ljusanordning.

Skylt i samband med bygge placerad på samma fastighet, max 15 m² är avgiftsfri. Är skylten större än 15 m² tas avgift ut enligt tabell.

Skyltprogram kan tas fram i samförstånd mellan fastighetsägaren och stadsbyggnadskontoret. Det består av dokument/ritning som visar var på fasaderna skyltar skall placeras och kan även innehålla principer för skyltars utformning. Avgiften reduceras om skyltprogrammet följs.

Tabell 18 Marklov inklusive startbesked

Avgiften tas enbart ut som tidersättning

Åtgärd	Tidersättning
Marklov såväl schakt som fyllning	Antal timmar (minst 25 mPBB)

Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Master, torn, vindkraftverk	Beskrivning	HF 1	HF 2 Tidersättning
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	ett torn	250	Antal timmar (minst 1)
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	fler än ett	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	ett verk	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	upp till 4 st	1 200	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftpark (>5 verk)		2 500	Antal timmar (minst 1)

Tabell 20 Bygglov för anläggningar

Anläggning på land

$$\text{Avgift} = (\text{HF1} + \text{HF2}) \times \text{mPBB} \times \text{N}$$

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Anläggningens yta	2 000-4 999 m ²	60	24	28
Tillägg görs för byggnad enl. ovan	5 000-10 000 m ²	80	24	28
	≥10 000 m ²	100	24	28
Mindre anläggningar t. ex. parkeringsplats	Antal timmar (minst 1)			
Upplag! materialgård	Antal timmar (minst 1)			
Tunnel! bergrum	Antal timmar (minst 1)			

Exempel på anläggning (enligt plan- och byggförordningen): Begravningsplats, Campingplats, Idrottsplats, Friluftsbad, Golfbana, Kabinbana, Minigolf, Motorbana, Nöjespark, Skidbacke med lift, Skjutbana.

Anläggning i vatten

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Brygga, såväl ponton som fast anlagd	för fler än 10-12 båtar, (annars ej bygglov)	20	24	28
Småbåtshamn – se marina	för fler än 10-12 båtar, <5 000 m ²	40	24	28
Marina 5 000-10 000 m ² , flera bryggor	för fler än 10-12 båtar, annars inte hamn	80	24	28
Utökning med pontonbrygga –	per brygga	5	24	28

Tabell 21 Övriga ärenden

$Avgift = HF \times mPBB \times N$

Ärendetyp	Beskrivning	HF
Anstånd	ingen avgift	
Avslag såväl bygglov, marklov rivningslov som förhandsbesked	Full avgift HF1 alternativt tidersättning	
Avvisa		20
Återkallad ansökan (avskrivet ärende)	- Vid enklare ärenden	25
	- Vid tidskrävande ärenden minst 3 timmar	50

Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.

Avgift tas ut enligt 27 § Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. (i de fall byggnadsnämnden har ansvar för tillsyn, tillståndsgivning etc. enligt lagen)

I samband med den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor har SKL publicerat två cirkulär: nr. 10:47 och nr.10:62. Det pågår arbete med en ny taxekonstruktion inom området.

Avgiften innefattar kommunens totala insats för tillståndsgivningen. I avgiften ingår även platsbesök.

Avgift=HFxmPBBxN

Anläggning som förvarar kemisk produkt	Beskrivning	HF
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	1 st	150
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	2 till 4 st	240
Restaurang med gasol		150
Skola	ej laboratorie/industri	150
Bensinstationer		
Bensinstation automat		240
Bensinstation m butik		300
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	innehavsskifte brandfarlig vara	20
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	vid innehavsskifte; explosiv vara inkl. godkännande av föreståndare	40
Förvaring; Explosiva varor samt godkännande av föreståndare		150
Mindre komplettering till gällande tillstånd		20
Hantering	Mindre lackeringsanläggning	150
Avslag utan utredning		20
Avslag med utredning		150
Administrativa åtgärder		20

Tidersättning

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. cisterner ovan mark >5 i oljehamn och likvärdig, laboratorier samt transporter i rörledning, förhandsbesked och andra åtgärder.

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

(Momsfritt)

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N N=1,1

Nybyggnadskarta	NKF, fullständig nybyggnadskarta	NKF, enkel-förenklad nybyggnadskarta
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad Oavsett tomtyta	185	110
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar. Tomtyta mindre eller lika med 1 999 m ² .	185	110
2 000-4 999 m ² tomtyta.	250	150
5 000-9 999 m ² tomtyta.	350	200
10 000-15 000 m ² tomtyta.	450	250
Tomtyta större än 15 000 m ²	Skälighetsbedömning /nedlagd tid	
Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför baskarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Utdrag ur kartdatabas	20	
Fältgranskning av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	10	10
Fältkomplettering av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	40	40
Förhandskopia alt, preliminär nybyggnadskarta	Tidersättning	Tidersättning
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning
Arbetsfix	25	25

Tabell 24 Avgift för utstakning

(Momsfritt)

Avgiften för utstakning skall beräknas för hela ärendet om det ingår i samma beslut om lov, även om det består av flera fristående byggnader och dessa stakas ut vid samma tillfälle. När utstakning av grupphusområde görs vid flera tillfällen, korrigeras avgiften för extrakostnader i efterhand i samband med slutavräkning. Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA+ OPA) för varje hustyp för sig.

I avgiften för utstakning ingår ej markering av en arbetsfix. Arbetsfix redovisas i läge och höjd på nybyggnadskarta.

Utsakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan som byggherren föreslår. För varje ärende, där byggherren föreslagit annan än byggnadsnämndens personal, fordras godkännande av byggnadsnämnden.

Utsakningsavgift = mPBB x UF x N N=1,1

Beskrivning	UF
Huvudbyggnad –utstakning, nybyggnad (4 hörn). (byggnadsarea)	
1-199 m ²	155
200-499 m ²	185
500-999 m ²	215
1000-1 999 m ²	265
2 000-2 999 m ²	315
Större än 3000 m ²	365
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	10
Objekt större än 3 000 m ² . Avgiften ska beräknas för hela ärendet under förutsättning att det ingår i samma beslut.	Anbudsförfarande
Arbetsfix	25

I tabellen ovan anges priserna för grovutstakning eller finutstakning. Vid samtidig beställning av grov- och finutstakning reduceras priset för grovutstakning med 50 %.

Komplementbyggnad – Nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 hörn). (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
15-199 m ²	70
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	5
Tillbyggnad – nybyggnad (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
1 -199 m ²	Tidersättning
200 – 1 000 m ²	Tidersättning
Övrig utstakning	Utstakningsfaktor UF
Plank eller mur	Tidersättning
Transformatorstation	70
Detaljpunkter och mätlinjer	Tidersättning (minst 1 h)

Priserna i tabellen ovan gäller för grovutstakning eller finutstakning.

Tabell 25 Lägeskontroll

(Moms 25 % tillkommer)

Avgift = mPBB x MF x N N=1,1

Nybyggnad (4 hörn) (byggnadsarea)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-499 m ²	90
500-999 m ²	110
1 000-1 999 m ²	130
2 000-2 999 m ²	150
3 000-5 000 m ²	170
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden är inmätt* (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	40
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden inte är inmätt** (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Övrigt	Mätningfaktor (MF)
Mur, mast, pool, plank, brygga med mera	Tidersättning

För ärende större än 5 000 m² vid nybyggnad och större än 1 000 m² vid tillbyggnad gäller anbudsförfarande.

*Byggnad inmätt av kommunen eller av kommunen godkänd konsult med grundläggande mätningsteknisk färdighet.

**Byggnaden behöver mätas in i sin helhet.

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N x Q N=1,1

(Moms 256 % tillkommer)

Kommentar

Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanent användare (nyttjare)* av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år.

Ovanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga nyttjare* av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överläts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten begränsas normalt i tiden och till visst angivet ändamål.

Baskarta		
Innehåll i kartan	Informationsandel i %	KF
Gränser och fastighetsbeteckning	30	9
Byggnader och övriga topografiska objekt	30	9
Vägar, järnvägar, adresser	20	6
Höjdinformation	20	6
All information	100	30

Justeringsfaktorer för tillämpningens krav på lägesnoggrannhet (Q):

Kvalitetsklass	Kvalitetskrav Medelfel	Motsvarar utritningsskala	Kvalitetsklass användbart för:	Q-faktor
K1	0,12 m	1:400	Projektering Detaljerad planering	1
K2	0,25 m	1:1000	Projektering Detaljerad planering	1
K3	0,50 m	1:2000	Översiktlig projektering Översiktlig planering	0,6
K4	1,0 m	1:4000 -	Analyser Ej krav på mätbarhet i kartan	0,25
K5	10 -25 m	1:10000-	Översiktskarta	0,1

Övriga digitala kartprodukter (pris/hektar)	
Stadsmodell 3D	KF
Byggnader med takkonstruktion	7,5
Byggnadskuber	5
Terrängmodell, ytor	6,25
Höjdgitter	5
Digitalt ortofoto, upplösning (m/pixel)	KF
0,082	0,205
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm ²)	KF
0-150	8
150<	4

Vid utskrift tillkommer kostnad för material.

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall.

Tabell 27 Avgift för gränsutvisning

Avgift = mPBB x PF x N N=1,1
(Moms 25 % tillkommer)

Utvisande av gräns (utstakning av gräns utan varaktig markering)	PF
Utvisande för första punkten	5030
Tillägg per punkt utöver den första	10
Utvisande som kräver utredning	Tidersättning

Tabell 28 Utritning av karta

(Moms 6 % tillkommer)

Utskrift på papper	Text och linjer Kronor	Täckande utskrift (ytor, raster) Kronor
A3/A4	50	150
A2	75	200
A1	100	350
A0	150	650

Vid tidskrävande monteringsarbeten tas tidsersättning ut enligt tabell 2.

Kostnader för material tillkommer.

Tabell 29 Avgift för grundkarta

Avgift per HA = mPBB x KF x ~~N~~ N=1,1
(Moms 25 % tillkommer)

Grundkarta	KF
Startavgift	30
Baskarta	18
Plangränser gällande plan	6
Fältkontroll baskarta	25

I grundkarta ingår normalt följande:

Nivåkurvor (höjddata), fastigheter med rättigheter, byggnader, vägar med infarter, gc-vägar, järnvägar, kraftledningar och gällande plangränser.

Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss

$Avgift = mPBB \times PF \times N$

(Moms 25 % tillkommer)

Kopieringskostnad tillkommer

Objekt	PF
Koordinatförteckning – stomnät	
För första punkten	4
tillägg per punkt utöver den första	2
Punktskiss	
För första punkten	8
tillägg per punkt utöver den första	4

Tabell 310 Avgift för analoga kartprodukter

(Moms 6 % tillkommer)

Ortofoto, valfritt med gränser utritade på högkvalitetspapper	Pris exkl. moms
A4	200 kr
A3	300 kr

Nyttjanderätten bör regleras med avtal och normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

Datum 2017-05-24
Tid 18:00–19:00
Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Stadbyggnadsförvaltningen 2017-05-24

Paragrafer 35 - 36

Sekreterare

Julia Uhrdin

Ordförande

Annika Henningsson

Justerande

Lennart Jönsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Byggnadsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-05-24 § 35-36
Datum då anslaget sätts upp 2017-05-26
Datum då anslaget tas ned 2017-06-19
Förvaringsplats för protokollet Samhällsbyggnadsförvaltningen

Underskrift

Julia Uhrdin

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Annika Henningsson (M)
Helen Dwyer (C)
Lennart Jönsson (S)
Mikael Onegård (M)
Jan-Åke Svensson (M), ersätter Janis Salts (KD)
Tony Thorén (L)
Barbro Nordlöf (S)
Anders Bergérus (S), ersätter Tommy Blomster (S)
Johan Rydén (MP)

Ersättare

Eva von Vogelsang (M)

Övriga

Julia Uhrdin, sekreterare
Johannes Wikdahl, bygglovhandläggare
David Karlsson, bygglovhandläggare
Johan Forsberg, bygglovschef
Johanna Brolin, bygglovhandläggare

Frånvarande

Thomas Sundblad (L)
Janis Salts (KD)
Emelie Eklänge (KD)
Tommy Blomster (S)
Ann-Christine Jansson (S)
Julia Fedioutchek (MP)
Ann Ödlund (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Plan- och bygglovtaxa

från 1 januari 201~~7~~8

Inklusive Mät- och karttaxa

Antagen KF 2017-xx-xx.

Innehåll

Kapitel 1	4
Allmänna regler om kommunala avgifter	4
Kommunallagen	4
Självkostnadsprincipen	4
Likställighetsprincipen	5
Retroaktivitetsförbudet	5
Plan- och bygglagen	5
 Kapitel2.....	 7
Administrativa rutiner	7
Kommunfullmäktiges beslut om taxa	7
Överklagande av beslut om taxa	7
Avgiftsbeslut i enskilda ärenden	7
Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän	7
Mervärdesskatt	7
Vad avgiftsbeslut bör innehålla	8
Avgiftsbestämning	8
Betalning av avgift	8
Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall.....	8
 Kapitel3.....	 9
Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa.....	9
Beräkning av avgifter enligt taxan	9
Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter	9
Avräkning.....	10
 Kapitel4	 11
Tabeller	11
Tabell 1 Objektsfaktorer.....	11
Tabell 2 Tid ersättning	13
Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra	14
Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1	15
Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2	16
Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter.....	17
Tabell 7 Avgift för besked	18
Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner	20
Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig	22

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar.....	22
Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift.....	23
Tabell 12 Tillbyggnad	25
Tabell 13 Enkla byggnader	26
Tabell 14 Övriga åtgärder	27
Tabell 15 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd).....	28
Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked	28
Tabell 17 Bygglov för skyltar.....	29
Tabell 18 Marklov inklusive startbesked	31
Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk	31
Tabell 20 Bygglov för anläggningar	32
Tabell 21 Övriga ärenden.....	33
Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.....	34
Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta	35
Tabell 24 Avgift för utstakning	36
Tabell 25 Lägeskontroll.....	38
Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information	39
Tabell 27 Avgift för gränsutvisning	40
Tabell 28 Utritning av karta.....	41
Tabell 29 Avgift för grundkarta	41
Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss.....	42
Tabell 31 Avgift för analog kartprodukter	42

Kapitel 1

Allmänna regler om kommunala avgifter

Kommunallagen

Kommunernas rätt att ta ut avgifter allmänt sett framgår av 8 kap. 3b § kommunallagen (1991:900), som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller.

För tjänster och nyttigheter som kommuner och landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet”.

Första stycket ger kommunerna rätt att ta ut avgifter inom hela den sektorn som regleras i kommunallagen. Det enda kravet är att kommunen tillhandahåller en tjänst eller nytta som motprestation. Det gäller även ”frivilliga uppgifter” som tillhandahålls inom ramen för en obligatorisk verksamhet (se prop. 1993/94:188 s.79-80). Detta innebär att kommunerna har möjlighet att ta ut avgifter för frivillig uppdragsverksamhet.

Självkostnadsprincipen

För byggnadsnämndens verksamhet reglerar 12 kap. 10 §, PBL att en avgift inte får överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som uttrycks i 8 kap. 3c § kommunallagen.

”Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden)”.

Självkostnadsprincipen syftar på det *totala avgiftsuttaget för en verksamhet*. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Självkostnadsprincipen är närmast en målsättningsprincip som innebär att syftet med verksamheten inte får vara att ge vinst. Under en längre tid får det totala avgiftsuttaget inte överstiga de totala kostnaderna för verksamheten (se bl.a. Petersén m.fl. Kommunallagen, kommentarer och praxis, 2006, s. 354).

Vid beräkningen av självkostnaderna får, utöver externa kostnader, alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till tas med. Exempel på direkta kostnader är personalkostnader, personalomkostnader (inklusive pensionskostnader), material och utrustning, försäkringar m.m. Exempel på indirekta kostnader är lokalkostnader, kapitalkostnader och administrationskostnader. Verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader bör också räknas med (se bl.a. prop. 1993/94:188 s. 85).

Likställighetsprincipen

Plan- och bygglagen innehåller inte några särskilda regler om hur avgifternas storlek i det enskilda fallet ska bestämmas eller annorlunda uttryckt hur de totala kostnaderna ska fördelas på dem som är avgiftsskyldiga.

Av betydelse för avgiftsuttaget i enskilda fall i kommunal verksamhet är däremot den s.k. likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap. 2 § kommunallagen.

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Bestämmelsen innebär att särbehandling av vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar endast är tillåten på objektiva grunder. Likställighetsprincipen innebär vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Kommunen får t.ex. inte ta ut andra avgifter av fritidsboende än av permanentboende för samma handläggning. Likställighetsprincipen medger heller ingen inkomstfördelande verksamhet. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Inom vissa ramar tillåts även schabloniserade taxor (se prop. 1993/94:188 s. 87 och Petersén m.fl. s. 65-66).

Retroaktivitetsförbudet

Kommunfullmäktige ska ha fattat beslut om taxorna innan de börjar tillämpas. I rättspraxis har det sedan länge ansetts vara otillåtet med retroaktiva kommunala avgifter frånsett vissa speciella undantagsfall. Detta förbud framgår direkt av 2 kap. 3 § kommunallagen:

”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det”.

112 kap. 10 § PBL anges att grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige. (Angående tidpunkt för när uttagande av avgift ska ske, se under Avgiftsbestämning nedan, samt NJA 1974 s. 10)

Plan- och bygglagen

Särskilda föreskrifter om avgifter för kommunernas verksamhet inom Byggnadsnämndens ansvarsområde finns i 12 kap. plan- och bygglagen (2010:900). Där anges i 8 § att Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för:

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. kungörelser enligt 9 kap. 41 § tredje stycket, och

8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Byggnadsnämnden får även enligt 9 § ta ut en planavgift för att täcka kostnader för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad eller annat bygglov enligt 16 kap. 7 § (skylt eller ljusanordning eller annan bygglovpliktig anläggning) och den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Enligt kommunalrättsliga grundsatser står det kommunerna fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel. Kommunerna är därför inte skyldiga att ta ut avgifter för prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen. Det är från kommunalrättslig synpunkt också godtagbart att kommunerna bara tar ut avgifter för viss prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, under förutsättning att det finns sakliga skäl för det

(jämför 2 kap. 2 § kommunallagen). Byggnadsnämndens rådgivningsverksamhet och allmänna övervakningsverksamhet bör vara skattefinansierad (prop. 2009/10:170 s. 351 f.).

Kapitel 2

Administrativa rutiner

Kommunfullmäktiges beslut om taxa

Det framgår direkt av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen att det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktiges beslut kan exempelvis formuleras enligt följande:

Med stöd av 12 kap. 10 § plan- och bygglagen beslutar kommunfullmäktige att anta bilagda taxa för prövning enligt plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att ändringar av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige. Om kommunen väljer att inte avgiftsbelägga viss prövning innebär det att den verksamheten i princip får skattefinansieras. Den föreslagna taxan hänvisar till prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Detta belopp räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget och fastställs för helt kalenderår. Detta innebär att någon justering av beloppet inte ska behövas för att kompensera för allmänna kostnadsökningar.

Överklagande av beslut om taxa

Kommunfullmäktiges beslut om taxan kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning (kommunalbesvär) i 10 kap. kommunallagen. Varje kommunmedlem har rätt att få lagligheten av sådant beslut prövad. Överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollsjustering har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Det bör observeras att kommunens beslut inte behöver vinna laga kraft innan taxan börjar tillämpas. Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats, om inte senare tidpunkt angivits.

Avgiftsbeslut i enskilda ärenden

Ansvarig nämnd/delegation till tjänstemän

Tillämpningen av taxan och debiteringen i enskilda fall ankommer på den eller de kommunala nämnder som svarar för uppgiften i fråga. Beslut om påförande av avgift kan fattas av tjänstemän eller av enskilda förtroendevalda endast efter delegation. Om beslutanderätten i fråga om avgifter inte delegeras, ligger beslutanderätten kvar hos den ansvariga kommunala nämnden.

Effektivitetsskäl talar för att rätten att fatta beslut om avgifter bör delegeras till tjänstemännen. Vi vill betona vikten av att nämndernas delegationsordningar anpassas till gällande regler.

Mervärdeskatt

Mervärdeskatt ska inte tas ut på avgifter som baseras på myndighetsutövning. Mervärdeskatt tas däremot ut på avgifter enligt uppdragstaxa.

Vad avgiftsbeslut bör innehålla

I linje med det anförda anser vi att det av beslut om avgift bör framgå:

- ☐ Med stöd av vilka bestämmelser som avgiften har debiterats.
- ☐ Hur stor avgift som debiteras.
- ☐ När betalning ska ske.
- ☐ Hur avgiftsbeslutet kan överklagas (regler om detta finns i 22-28 §§ förvaltningslagen).
- ☐ Att Mervärdeskatt inte betalas på avgiften.

Avgiftsbestämning

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller vid påbörjad handläggning av ärendet. Finner byggnadsnämnden att det finns särskilda skäl som motiverar en höjning eller minskning av avgiften, får nämnden besluta detta för visst slag av ärenden eller för särskilt ärende. Byggnadsnämndens rätt att i varje särskilt fall bestämma om avgift får beslutas av tjänsteman vid nämnden enligt särskild delegationsordning.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar byggnadsnämnden om skälig avgift grundad på tidersättning. Antagande av taxan

Antagande av taxan beslutas av kommunfullmäktige, detsamma gäller ändring av taxans konstruktion, omfattning och faktorer.

Betalning av avgift

Betalning av avgift ska ske till nämnden inom den tid som anges i faktura. Betalas inte avgift vid den förfallodag som anges i fakturan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker. Avgifter kan tas ut i förskott.

Uttagen avgift för avlagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs. Avräkning ska då ske mot eventuell bygglovavgift

Överklagande av avgiftsbeslut i enskilda fall

Varje beslut om debitering ska förses med en information om hur man överklagar. En kommunal nämnds beslut om påförande av avgift i enskilda fall överklagas enligt 13 kap. 3 § plan- och bygglagen hos länsstyrelsen. Den som vill överklaga ska ge in handlingarna till byggnadsnämnden inom tre veckor från den dag han fick del av beslutet.

Kapitel 3

Bestämmelser om plan- och bygglovtaxa

Denna taxa gäller för byggnadsnämndens verksamhet. Avgifterna tas ut med stöd av plan- och bygglagen (2010:900), PBL eller kommunallagen (1991:900), om inget annat anges. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda, om inget annat anges. Taxan består av dessa bestämmelser med tillhörande tabeller och bilagor.

Beräkning av avgifter enligt taxan

Avgiften för en viss åtgärd tas ut enligt de tabeller som hör till taxan. Flertalet av avgifterna beräknas som en funktion av ett värde som utgör en tusendel av gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381), om allmän försäkring (mPBB) samt ärendeberoende faktorer som grundar sig på den tidsåtgång och komplexitet som handläggningen av respektive ärendetyp kräver. Därutöver kan justeringsfaktor N läggas till funktionen i syfte att anpassa avgiftsnivån till förhållanden inom kommunen. Faktor N föreslås i detta underlag utgöras av siffran 0,8 (om kommunen har färre invånare än 20 000), 1,2 (om kommunen har fler invånare än 50 000) och 1 för kommuner med invånarantal däremellan. Kommunfullmäktige kan besluta att faktor N ska vara lägre eller högre beroende på ytterligare faktorer eller andra faktorer än invånarantal, (se t.ex. Sveriges Kommuner och landstings kommungruppsindelning¹), dock alltid med beaktande av självkostnadsprincipen, se ovan.

Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter

HF	Handläggningsfaktor
KOM	Faktor för kommunikering
KF	Kartfaktor
mPBB	"Milliprisbasbelopp" en tusendels prisbasbelopp
MF	Mättningsfaktor
N	Justeringsfaktor <u>N= 1.1</u>
NKF	Nybyggnadskartefaktor
OF	Objektfaktor
PF	Prisfaktor
UF	Utstakningsfaktor
Q	Kvalitetsfaktor geodata

Grundprincip för beräkning av avgift enligt tabell: Faktor x mPBB

Avgift för bygglov/start besked beräknas efter bruttoarean (BTA) + öppenarean (OPA)

Planavgift beräknas efter BTA + OPA

Mättningsavgift beräknas efter byggnadsarean BYA + OPA

Kartavgift beräknas efter markarean

¹ <http://www.skl.se/web/Kommungruppsindelning.aspx>

Nybyggnad Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats

Tillbyggnad Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym

Ombyggnad Ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas

Ändring En eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde

Vid beräkning av BTA, OPA och BYA skall mätreglerna enligt Svensk Standard SS 2 1054:2009 utgåva 1 gälla i tillämplig omfattning. Arean bestäms med den noggrannhet som inlämnade ritningar medger.

Vid definition av byggnadshöjd, sluttningsvåning, källare mm skall beräkningsregler och definitioner enligt plan- och byggförordningen.

Avgiften kan också tas ut genom tidersättning enligt fastställd timtaxa

Vid tidersättning tas kostnad för administration ut med minst en timme

Vid timdebitering kan också ersättning för resa utgå om så erfordras.

Avräkning

För byggstartbesked gäller om sökanden så begär ska nämnden återbetala i förskott erlagda avgifter för åtgärder som inte vidtagits. Detta under förutsättning att kontrollplan följts och projektet inte fullföljts inom föreskriven tid.

Slutavräkning sker när slutbesked utfärdas.

Om slutlig avgift för startbesked och upprättande av kontrollplan avviker ifrån i förskott betald avgift ska avräkningen ske senast när slutbesked överlämnas.

Ränta utgår ej på belopp, som återbetalas respektive tilläggsdebiteras, för tid innan betalningen ska ske.

Tid för begäran om återbetalning hanteras enligt Preskriptionslagen, dvs. preskription sker efter tio år.

Kapitel 4

Tabeller

Tabell 1 Objektsfaktorer

Objektsfaktor (OF) för handläggning av olika objekt – byggnader och anläggningar – beroende på storlek. Faktorn ska multipliceras med lämplig åtgärdsfaktor enligt tabeller nedan. För nybyggnation av en- och tvåbostadshus gäller OF i tabell 11, tillbyggnad av en- tvåbostadshus OF i tabell 12, nybyggnad av komplementbyggnad OF i tabell 11, nybyggnad av fritidshus OF i tabell 13.

Area (m ²) – BTA + OPA	OF
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader – Bruttoarea.	
0-49	4
50-129	6
130-199	8
200-299	10
300-499	14
500-799	20
800-1199	26
1 200-1 999	36
2 000-2 999	46
3 000-3 999	56
4 000-4 999	64
5 000-5 999	72
6 000-7 999	88
8000-9 999	100
10 000-14 999	125
15 000-24 999	170
25 000-49 999	235
50 000-100 000	400
Härutöver	+ 3/1000 m ²
Mycket enkla byggnader < 50 m ² * 4	

*I separat ärende, t.ex. carport, taktäckta uteplatser (som inte bygglovbefriade enl. PBL 9 kap 4–6 §§), skärmtak, glasade uteplatser/växthus, transformatorbyggnader och liknande.

I ärenden gällande både huvudbyggnad och garage/carport räknas den sammanlagda BTA + OPA

I de fall ärendet har **flera byggnader av samma typ** beräknas areafaktorn efter dessa byggnaders totala BTA och OPA

Tabell 2 Tidersättning

I timkostnanden ingår alla normala kringkostnader, ~~utom inklusive~~ kostnader för lokaler ~~som inte kan schablonberäknas, eftersom stora variationer förekommer.~~

Exempel:

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	650 <u>800</u>
22 000-27 999	750 <u>900</u>
28 000-33 999	850 <u>1000</u>
34 000-39 999	950 <u>1100</u>
40 000-45 999 -	+ 050 <u>1200</u>
46 000-	+ 250 <u>1400</u>

Tilläggskostnader	Pris (Kronor)
Mättningsinstrument	350 kr/mätuppdrag
Transport	100 kr/mätuppdrag

Tabell 3 Underrättelse till berörda sakägare och andra

Denna taxa används när kommunikering krävs. Taxan tillämpas även vid kommunikering av avslagsbeslut och vid tillsyn.

Avgift = KOM x mPBB xN

Antal	Kommentarer	KOM
Sakägare 1-5		40
Sakägare 6-9		60
Sakägare 10-		120
Kungörelse	+ faktisk annonskostnad	80
Kungörelse av beslut i post- och inrikes tidningar	+ faktisk annonskostnad	5

Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1

Avgift för bygglov = Summan av alla tillämpliga HF1 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1)

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF1
Administration inkl arkivering	7
Planprövning Planenlighet inom detaljplan eller kontroll mot givet <i>förhandsbesked</i>	3
Byggnaden Placering, yttre utformning och färgsättning Användbarhet och tillgänglighet	7
Tomten Tomts ordnande inkl utfart och parkering Enkel kontroll av handlingar för grundläggning och dagvattenanslutning Fyllning och schaktning (då marklov ej erfordras) Skyddsåtgärder mot skred och högvatten Utrymnings- och räddningsvägar Måttgranskning Besiktning (platsbesök)	7

Se tabell 3 och tabell 6 för eventuellt tillkommande avgifter

Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2

Avgift för startbesked = Summan av alla tillämpliga HF2 x OF x mPBB x N (OF enligt tabell 1 alternativt tabell 2)

Åtgärder	Handläggningsfaktor HF2
Administration inkl arkivering och registrering av kontrollansvarig	7
Startbesked	
-Startbesked inkl tekniskt samråd och fastställande av kontrollplan eller	10
-Startbesked och beslut om kontrollplan eller	5
-Startbesked (gäller även rivning)	3
Arbetsplatsbesök	5
Slutsamråd inkl slutbesked	6
Slutbesked, avslut eller interimistiskt slutbesked	3
Tillkommande arbetsplatsbesök	2500 kr
Tillkommande slutsamråd	2500 kr
Tillkommande tekniskt samråd	2500 kr
Tillkommande startbesked (etapp)	2500 kr
Tillkommande slutbesked (etapp)	2500 kr
Interimistiskt slutbesked	<u>2500 kr</u> 1500 kr

Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter

Åtgärd	Avgift
Lämplighet/lokaliserings-prövning utanför detaljplan	1,25 bygglovavgift
Tillägg för prövning av liten avvikelse	1,2 bygglovavgift
Varsamhet	1,1 bygglovavgift
Tillbyggnad	Ingen justering
Ombyggnad	Ingen justering
Ändring	0,7 bygglovavgift (berörd del)
Tidsbegränsat bygglov	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, förlängning	0,5 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong, förlängning	0,5 bygglovavgift
Förnyelse av lov = ny prövning	0,8 bygglovavgift
Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 bygglovavgift

Tabell 7 Avgift för besked

Typ av besked	Beskrivning
Förhandsbesked	100 x mPBB - utanför planlagt område
Ingripandebesked	Tidersättning
Planbesked	Tidersättning (dock minst 8 500 sek)
Villkorsbesked	Tidersättning (dock minst 50 x mPBB)
Strandskyddsdispens	200 x mPBB

Avgift för kommunikering tillkommer enligt tabell 3.

Tabell 8 Avgift för områdesbestämmelser och detaljplaner

Planavgift tas ut i förskott och slutregleras vid beslut om att planen antas, ändras eller upphävs. För plan där avgift inte slutreglerats vid beslut om antagande tas avgift ut senast vid beslut om bygglov.

Planavtal tecknas med intressenter för att specificera betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt.

I planer som annan än kommunen helt eller delvis har utfört och bekostat, t ex på grund av ett exploateringsavtal eller planavtal, reduceras planavgiften i motsvarande grad.

Planavgift tas inte ut om bygglov har lämnats i strid mot plan (9 kap. 31 § PBL) eller vid tidsbegränsat bygglov (9 kap. 33 § PBL). Planavgiften kan dock debiteras om det lämnade bygglovet medges med mindre avvikelser från planen (tolkningsutrymmet).

Vid ändring av en del av en äldre detaljplan (antagen före 1 juli 1987) tas planavgift ut för berörd byggrätt inom det område som ändrats.

Vid en generell ändring av en bestämmelse inom en eller flera äldre detaljplaner (antagna före 1 juli 1987), tas planavgift ut inom hela den gamla detaljplanens område om åtgärden som skall utföras endast har stöd i ändringen av detaljplanen (t ex inredning av vindar).

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. där intressenten eller sökanden erhåller annan nytta än möjlighet till lov som kan mätas enligt standard för BTA och OPA.

Princip för planavgift som tas ut i förskott

Detaljplaner påbörjade innan 1 januari 2015:

- normalt planförfarande: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande upparbetat belopp.
- enkelt planförfarande: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande upparbetat belopp.

Detaljplaner påbörjade från och med 1 januari 2015:

- Detaljplaner: vid planstart 10 000 sek, efter samråd 50 % och efter antagande resterande belopp.
- Mycket enkla detaljplaner: vid planstart 10 000 sek och efter antagande resterande belopp.

Planavgift i samband med bygglov

Planavgift för en- och tvåbostadshus

Planavgift tas ut för nybyggnad, tillbyggnad och ändring för huvudbyggnad samt komplementbebyggelse, t.ex. uthus och garage.

< 25 kvm	80 SEK / BTA + OPA
> 25 kvm	120 SEK / BTA + OPA

Planavgift för övrig bebyggelse

Planavgift: $mPBB \times OF \times PF \times N$

OF sätts enligt tabell 1 t.o.m. 10 000 m². Därutöver höjs OF med 1 per 1 000 m². (Exempel: $OF\ 10\ 000\ m^2 = 101$; $11\ 000\ m^2 = 102$)

	Planfaktor (PF) Nybyggnad	PF Tillbyggnad	PF Ändring
Områdesbestämmelser	100	60	60
Detaljplan	220	100	100

Justring av planavgift

Stor enkel byggnad (oisolerad, t. ex. lagerhall) > 600 kvm	0,3 x planavgift
--	------------------

Tabell 9 Beslut om ny kontrollansvarig

$Avgift = HF \times mPBB \times N$

Avgift tas ut enligt övergångsbestämmelser

Åtgärd	HF
Ny sakkunnig	25

Tabell 10 Hissar och andra motordrivna anordningar

Avgift tas ut som tidersättning enligt plan- och byggförordningen (ersätter förordning 1999:37 1 om hissar m.m. i byggnadsverk).

Åtgärd	Tidersättning
Medgivande eller förbud att använda hiss	Antal timmar (minst 1 tim)

Tabell 11 Nybyggnad – Bygglovavgift

Gäller för ”standardärende” inom detaljplan. Avgifter vid avvikelse från detaljplan och kommunikering kan tillkomma.

Avgiften utgör summan av avgifterna för de åtgärder som byggnadsnämnden vidtar i samband med bygglov respektive startbesked. Avgift för att upprätta eller ändra detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan tillkommer enligt särskild taxa eller genom upprättat planavtal.

Se tabell 4 och 5 angående tillämpliga HF.

Avgiften inkluderar ett arbetsplatsbesök (utom vid mycket enkla byggnader)

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)² x N

Area(m ²)–BTA+OPA	OF	HF1	HF2
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovpliktiga komplementbyggnader			
Mycket enkla byggnader <49 m ² *	4	20	20
0-49	6	24	28
50-129	10	24	28
130-199	11	24	28
200-299	13	24	28
300-499	14	24	28
500-799	20	24	28
800-1199	26	24	28
1 200-1 999	36	24	28
2 000-2 999	46	24	28
3 000-3 999	56	24	28
4 000-4 999	64	24	28
5 000-5 999	72	24	28
6 000-7 999	88	24	28
8000-9 999	100	24	28
10 000-14 999	125	24	28
15 000-24 999	170	24	28
25 000-49 999	235	24	28
50 000-100 000	400	24	28

Stor, enkel byggnad (oisolerad – lagerhall) ≥ 600 m ²	0,3x OF (intervall enl. ovan)	24	28
Vindsinredning ≤ 199 m ²	8	17	28

Komplementbyggnad

$$\text{Bygglovavgift} = \text{mPBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^2 \times \text{N}$$

Objekt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	<50 m ²	4	17	13
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	>50 m ²	6	17	15
Källsorteringsbehållare/grupp Sopskåp, sophus		4	14	15

² Bygglov inklusive startbesked

Tabell 12 Tillbyggnad

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)³ x N

Huvudbyggnad	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Tillkommande yta BTA	<15 m ²	3	14	10
Tillkommande yta BTA	15-50 m ²	6	17	15
Tillkommande yta BTA	50-129 m ²	6	17	28
Tillkommande yta BTA	130-199 m ²	8	17	28
Tillkommande yta BTA	200-299 m ²	10	17	28
Tillkommande yta BTA	300-499 m ²	14	17	28
Ytterligare intervall se tabell 11				

Komplementbyggnad		OF	HF1	HF2
Typ: garage, carport, förråd	Oavsett storlek men ≤ 50 % av ursprunglig byggnads BTA	2	14	13
Tillbyggnad fritidshus	≤ 50 m ²	4	14	13
Tillbyggnad växthus, lusthus m.m. oisolerat	> 15 m ²	2	14	13
Burspråk		2	14	13
Takkupa		2	14	15

³ Bygglov inklusive startbesked

Tabell 13 Enkla byggnader

$$\text{Bygglovavgift} = m\text{PBB} \times \text{OF} \times (\text{HF1} + \text{HF2})^4 \times N$$

Typ	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fritidshus	40-80 m ² BTA	6	21	28
Kolonistuga	≤40 m ²	2	14	15
Nätstation/pumpstation	Oavsett storlek	4	14	13
Växthus, lusthus och likn. oisolerat	≥ 15 m ² men ≤ 50 m ²	2	14	13
Rullstolsgarage förråd m.m.	Oavsett storlek	2	14	13
Kiosk, manskapsbod m.m.	Oavsett storlek	4	17	15
Sommarveranda, restaurang	Oavsett storlek	4	17	23

Kommentar: Fritidshus ska enligt 8 kap. 6 § PBL inte granskas med hänsyn till tillgänglighet och energikrav. Större fritidshus än 80 kvm är dock ofta lika tekniskt komplicerade som permanentbostäder, därför föreslås lika avgift som för permanentthus.

⁴ Bygglov inklusive startbesked

Tabell 14 Övriga åtgärder

Bygglovavgift = mPBB x HF x N

Övrigt – enkla konstruktioner	Yta BTA	HF
Balkong 1-5 st		65
Balkong >5 st		130
Inglasning av balkong (oberoende av antal)		130
Inglasning av uteplats/uterum	oavsett storlek	130
Skärmtak	15-30 m ²	50
Skärmtak	≥ 31 m ²	100

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2)⁵ x N

Övrigt – utan konstr.	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fasadändring, mindre		2	11	10
Fasadändring, större		4	11	10
Bostadshiss – handikapp enbostadshus ⁶		2	17	13
Hiss/ramp*		4	17	15
Mur och eller plank vid enbostadshus		4	10	13
Mur och/eller plank – bullenplank/stabilitet – oavsett material		6	14	15
Solfångare–ej på en- och tvåbostadshus		2	14	13
Frivilligt bygglov	Avgift enl. normalt bygglov			

⁵ Bygglov inklusive startbesked

⁶ Endast HF2 vid invändig installation

Tabell 15 Anmälan⁷ (icke lovpliktig åtgärd)

Avgift=HFxmPBBxN

	HF
Eldstad/st	25
Grundförstärkning enbostadshus	90
Grundförstärkning	200
Ventilationsanläggning enbostadshus	50
Ventilationsanläggning övriga	140
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, mindre	30
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, större	140
Stambyte	90
Sopsug	90
Fettavskiljare	30
Rivning utanför planlagt område	25
Installation kommunalt/enskilt VA	25

Åtgärd (Attefall)	Fast avgift
Komplementbostadshus 0-25 kvm BYA	4000 kr <u>6000 kr</u>
Komplementbyggnad 0-25 kvm BYA	4000 kr <u>6000 kr</u>
Tillbyggnad 0-15 kvm BTA	4000 kr
Inredning av ytterligare bostad	4000 kr
Tillkommande avgift om tekniskt samråd eller arbetsplatsbesök krävs för ovanstående åtgärd	2500 kr <u>4000 kr</u>

Tabell 16 Rivningslov inklusive startbesked

Avgift=HFxmPBBxN

Rivning	HF
<250m ² BTA	100
250–999m ² BTA	200
>1000m ² BTA	400
Enklare rivning	50

⁷ Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Tabell 17 Bygglov för skyltar⁸

Prövning skall ske som för byggnader

Avgift tas ut med hänsyn till åtgärderna och omgivningspåverkan.

Avgift=HFxmPBBxN

Administrationsavgift ingår i avgiften för skyltar och ljusanordningar.

Åtgärd		HF om liten påverkan på stads- eller landskapsbilden	HF om stor påverkan på stads- eller landskapsbilden
Stor skylt, stor vepa	20 m ²		200
V e p a	1m ² men? 20 m ²	80	
Skyltprogramgranskning	? 20 m ²	100	200
Prövning mot skyltprogram		20	20
Därutöver per skylt		10	10
Prövning utan gällande skyltprogram	Placering, Utformning, Miljö- och omgivning spåverkan	45	105
Därutöver per skylt		23	53
Skylt, skyltpelare, stadspelare	10 m ²	60	
Skylt, skyltpelare, stadspelare,	? 10 m ² vid busskur	-	150
Ljusramp	Ny/ny front	-	100

⁸ Vid framtagandet av taxan har plan- och byggförordning ännu inte antagits. Tabellen behöver justeras efter plan- och byggförordningens lydelse.

Ljusramp	utöver den första	20	-
Ljusanordning vid idrottsplats eller likn.	> 5 st		100
Förbesiktning	Per gång	10	20
Remiss	Trafikverk etm.fl.	15	15

Väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning medför samma arbetsinsatser som vid ansökan om ny. Avgift tas därför ut som vid ny skylt eller ljusanordning.

Skylt i samband med bygge placerad på samma fastighet, max 15 m² är avgiftsfri. Är skylten större än 15 m² tas avgift ut enligt tabell.

Skyltprogram kan tas fram i samförstånd mellan fastighetsägaren och stadsbyggnadskontoret. Det består av dokument/ritning som visar var på fasaderna skyltar skall placeras och kan även innehålla principer för skyltars utformning. Avgiften reduceras om skyltprogrammet följs.

Tabell 18 Marklov inklusive startbesked

Avgiften tas enbart ut som tidersättning

Åtgärd	Tidersättning
Marklov såväl schakt som fyllning	Antal timmar (minst 25 mPBB)

Tabell 19 Master, torn, vindkraftverk

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Master, torn, vindkraftverk	Beskrivning	HF 1	HF 2 Tidersättning
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	ett torn	250	Antal timmar (minst 1)
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	fler än ett	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	ett verk	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	upp till 4 st	1 200	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftpark (>5 verk)		2 500	Antal timmar (minst 1)

Tabell 20 Bygglov för anläggningar

Anläggning på land

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Anläggningens yta	2 000-4 999 m ²	60	24	28
Tillägg görs för byggnad enl. ovan	5 000-10 000 m ²	80	24	28
	≥10 000 m ²	100	24	28
Mindre anläggningar t. ex. parkeringsplats	Antal timmar (minst 1)			
Upplag! materialgård	Antal timmar (minst 1)			
Tunnel! bergtrum	Antal timmar (minst 1)			

Exempel på anläggning (enligt plan- och byggförordningen): Begravningsplats, Campingplats, Idrottsplats, Friluftsbad, Golfbana, Kabinbana, Minigolf, Motorbana, Nöjespark, Skidbacke med lift, Skjutbana.

Anläggning i vatten

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Brygga, såväl ponton som fast anlagd	för fler än 10-12 båtar, (annars ej bygglov)	20	24	28
Småbåtshamn – se marina	för fler än 10-12 båtar, <5 000 m ²	40	24	28
Marina 5 000-10 000 m ² , flera bryggor	för fler än 10-12 båtar, annars inte hamn	80	24	28
Utökning med pontonbrygga –	per brygga	5	24	28

Tabell 21 Övriga ärenden

Avgift=HFxmPBBxN

Ärendetyp	Beskrivning	HF
Anstånd	ingen avgift	
Avslag såväl bygglov, marklov rivningslov som förhandsbesked	Full avgift HF1 alternativt tidersättning	
Avvisa		20
Återkallad ansökan (avskrivet ärende)	- Vid enklare ärenden	25
	- Vid tidskrävande ärenden minst 3 timmar	50

Tabell 22 Brandfarliga och explosiva varor m.m.

Avgift tas ut enligt 27 § Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. (i de fall byggnadsnämnden har ansvar för tillsyn, tillståndsgivning etc. enligt lagen)

I samband med den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor har SKL publicerat två cirkulär: nr. 10:47 och nr.10:62. Det pågår arbete med en ny taxekonstruktion inom området.

Avgiften innefattar kommunens totala insats för tillståndsgivningen. I avgiften ingår även platsbesök.

Avgift=HFxmPBBxN

Anläggning som förvarar kemisk produkt	Beskrivning	HF
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	1 st	150
Anläggning för förvaring och försäljning ur cisterner	2 till 4 st	240
Restaurang med gasol		150
Skola	ej laboratorie/industri	150
Bensinstationer		
Bensinstation automat		240
Bensinstation m butik		300
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	innehavsskifte brandfarlig vara	20
Nytt tillstånd enl. § 20 FBE	vid innehavsskifte; explosiv vara inkl. godkännande av föreståndare	40
Förvaring; Explosiva varor samt godkännande av föreståndare		150
Mindre komplettering till gällande tillstånd		20
Hantering	Mindre lackeringsanläggning	150
Avslag utan utredning		20
Avslag med utredning		150
Administrativa åtgärder		20

Tidersättning

Tidersättning debiteras i ärenden, som ej går att definiera enligt ovan t.ex. cisterner ovan mark >5 i oljehamn och likvärdig, laboratorier samt transporter i rörledning, förhandsbesked och andra åtgärder.

Tabell 23 Avgift för nybyggnadskarta

(Momsfritt)

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N N=1,1

Nybyggnadskarta	NKF, fullständig nybyggnadskarta	NKF, enkel <u>förenklad</u> nybyggnadskarta
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad Oavsett tomtyta	185	110
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar. Tomtyta mindre eller lika med 1 999 m ² .	185	110
2 000-4 999 m ² tomtyta.	250	150
5 000-9 999 m ² tomtyta.	350	200
10 000-15 000 m ² tomtyta.	450	250
Tomtyta större än 15 000 m ²	Skälighetsbedömning /nedlagd tid	
Nybyggnadskarta eller särskilda kompletteringar utanför baskarteområdet	Tidersättning	Tidersättning
Utdrag ur kartdatabas	20	
Fältgranskning av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	10	10
Fältkomplettering av nybyggnadskarta/utdrag ur kartdatabas	40	40
Förhandskopia alt, preliminär nybyggnadskarta	Tidersättning	Tidersättning
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning
Arbetsfix	25	25

Tabell 24 Avgift för utstakning

(Momsfritt)

Avgiften för utstakning skall beräknas för hela ärendet om det ingår i samma beslut om lov, även om det består av flera fristående byggnader och dessa stakas ut vid samma tillfälle. När utstakning av grupphusområde görs vid flera tillfällen, korrigeras avgiften för extrakostnader i efterhand i samband med slutavräkning. Om ett ärende innehåller flera olika hustyper räknas sammanlagda byggnadsarean (BYA+ OPA) för varje hustyp för sig.

I avgiften för utstakning ingår ej markering av en arbetsfix. Arbetsfix redovisas i läge och höjd på nybyggnadskarta.

Utsakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan som byggherren föreslår. För varje ärende, där byggherren föreslagit annan än byggnadsnämndens personal, fordras godkännande av byggnadsnämnden.

Utsakningsavgift = mPBB x UF x N N=1,1

Beskrivning	UF
Huvudbyggnad –utstakning, nybyggnad (4 hörn). (byggnadsarea)	
1-199 m ²	155
200-499 m ²	185
500-999 m ²	215
1000-1 999 m ²	265
2 000-2 999 m ²	315
Större än 3000 m ²	365
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	10
Objekt större än 3 000 m ² . Avgiften ska beräknas för hela ärendet under förutsättning att det ingår i samma beslut.	Anbudsförfarande
Arbetsfix	25

I tabellen ovan anges priserna för grovutstakning eller finutstakning. Vid samtidig beställning av grov- och finutstakning reduceras priset för grovutstakning med 50 %.

Komplementbyggnad – Nybyggnad garage/uthus till en- och tvåbostadshus (4 hörn). (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
15-199 m ²	70
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	5
Tillbyggnad – nybyggnad (byggnadsarea)	Utstakningsfaktor UF
1 -199 m ²	Tidersättning
200 – 1 000 m ²	Tidersättning
Övrig utstakning	Utstakningsfaktor UF
Plank eller mur	Tidersättning
Transformatorstation	70
Detaljpunkter och mätningslinjer	Tidersättning (minst 1 h)

Priserna i tabellen ovan gäller för grovutstakning eller finutstakning.

Tabell 25 Lägeskontroll

(Moms 25 % tillkommer)

Avgift = mPBB x MF x N N=1,1

Nybyggnad (4 hörn) (byggnadsarea)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-499 m ²	90
500-999 m ²	110
1 000-1 999 m ²	130
2 000-2 999 m ²	150
3 000-5 000 m ²	170
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden är inmätt* (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	40
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Tillbyggnader (4 hörn) där byggnaden inte är inmätt** (tillbyggnadens area)	Mättningsfaktor (MF)
1-199 m ²	75
200-1 000 m ²	Tidersättning
Tillägg per punkt utöver 4 hörn	2

Övrigt	Mätningsfaktor (MF)
Mur, mast, pool, plank, brygga med mera	Tidersättning

För ärende större än 5 000 m² vid nybyggnad och större än 1 000 m² vid tillbyggnad gäller anbudsförfarande.

*Byggnad inmätt av kommunen eller av kommunen godkänd konsult med grundläggande mätningsteknisk färdighet.

**Byggnaden behöver mätas in i sin helhet.

Tabell 26 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N x Q N=1,1

(Moms 256 % tillkommer)

Kommentar

Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanent användare (nyttjare)* av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år.

Ovanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga nyttjare* av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överläts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten begränsas normalt i tiden och till visst angivet ändamål.

Baskarta		
Innehåll i kartan	Informationsandel i %	KF
Gränser och fastighetsbeteckning	30	9
Byggnader och övriga topografiska objekt	30	9
Vägar, järnvägar, adresser	20	6
Höjdinformation	20	6
All information	100	30

Justeringsfaktorer för tillämpningens krav på lägesnoggrannhet (Q):

Kvalitetsklass	Kvalitetskrav Medelfel	Motsvarar utritningsskala	Kvalitetsklass användbart för:	Q-faktor
K1	0,12 m	1:400	Projektering Detaljerad planering	1
K2	0,25 m	1:1000	Projektering Detaljerad planering	1
K3	0,50 m	1:2000	Översiktlig projektering Översiktlig planering	0,6
K4	1,0 m	1:4000 -	Analys Ej krav på mätbarhet i kartan	0,25
K5	10 -25 m	1:10000-	Översiktskarta	0,1

Övriga digitala kartprodukter (pris/hektar)	
Stadsmodell 3D	KF
Byggnader med takkonstruktion	7,5
Byggnadskuber	5
Terrängmodell, ytor	6,25
Höjdgitter	5
Digitalt ortofoto, upplösning (m/pixel)	KF
0,082	0,295
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm²)	KF
0-150	8
150<	4

Vid utskrift tillkommer kostnad för material.

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall.

Tabell 27 Avgift för gränsutvisning

Avgift = mPBB x PF x N N=1,1
(Moms 25 % tillkommer)

Utvisande av gräns (utstakning av gräns utan varaktig markering)	PF
Utvisande för första punkten	50 30
Tillägg per punkt utöver den första	10
Utvisande som kräver utredning	Tidersättning

Tabell 28 Utritning av karta

(Moms 6 % tillkommer)

Utskrift på papper	Text och linjer Kronor	Täckande utskrift (ytor, raster) Kronor
A3/A4	50	150
A2	75	200
A1	100	350
A0	150	650

Vid tidskrävande monteringsarbeten tas tidersättning ut enligt tabell 2.

Kostnader för material tillkommer.

Tabell 29 Avgift för grundkarta

Avgift per HA = mPBB x KF x ~~N~~ N=1,1
(Moms 25 % tillkommer)

Grundkarta	KF
Startavgift	30
Baskarta	18
Plangränser gällande plan	6
Fältkontroll baskarta	25

I grundkarta ingår normalt följande:

Nivåkurvor (höjddata), fastigheter med rättigheter, byggnader, vägar med infarter, gc-vägar, järnvägar, kraftledningar och gällande plangränser.

Tabell 30 Avgift för koordinatförteckning och punktskiss

$Avgift = mPBB \times PF \times N$

(Moms 25 % tillkommer)

Kopieringskostnad tillkommer

Objekt	PF
Koordinatförteckning – stomnät	
För första punkten	4
tillägg per punkt utöver den första	2
Punktskiss	
För första punkten	8
tillägg per punkt utöver den första	4

Tabell 31 Avgift för analoga kartprodukter

(Moms 6 % tillkommer)

Ortofoto, valfritt med gränser utritade på högkvalitetspapper	Pris exkl. moms
A4	200 kr
A3	300 kr

Nyttjanderätten bör regleras med avtal och normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

§ 38

Dnr 2017/GAN 0046

UTDRAG

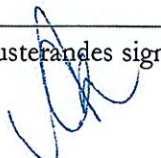
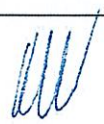
Byte av namn på verksamhetsområde

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Verksamhetsområdet 8 Arbetscentrum byter namn till Arbete och integration.

Beskrivning av ärendet

Verksamhetsområdet 8 som i kommunplan 2017 heter Arbetscentrum föreslås byta namn till Arbete och integration inför kommunplan 2018. Anledningen är att det nya namnet bättre beskriver vad avdelningen arbetar med. Avdelningen heter Centrum för arbete och integration och består av två enheter arbetsmarknadsenheten och integrationsenheten.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Datum 2017-05-22
Tid 17:30–18:45
Plats Kumla Herrgård

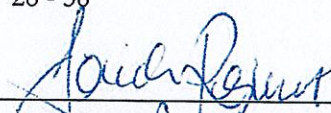
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

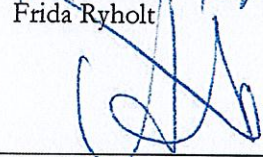
Justerings plats och tid Utvecklingsförvaltningens kontor, 2017-05-23 kl 12:30

Paragrafer 28 - 38

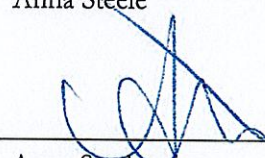
Sekreterare

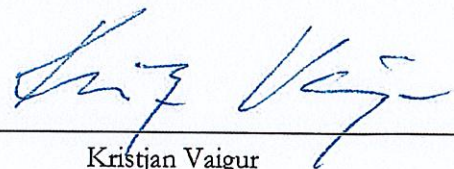

Frida Ryholt

Ordförande

Anna Steele

Justerande

Anna Steele

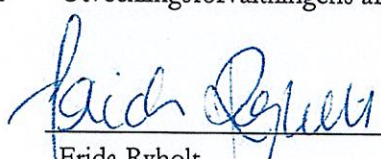

Kristjan Vaigur

ANSLAG / BEVIS

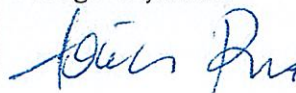
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-05-22
Datum då anslaget sätts upp 2017-05-23
Datum då anslaget tas ned 2017-06-15
Förvaringsplats för protokollet Utvecklingsförvaltningens arkiv, Östangränd 7

Underskrift

Frida Ryholt

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

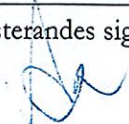
Dan Grönstedt (C)
Haralampos Karatzas (L)
Anna Steele (L)
Peter Odelvall (M)
Kristjan Vaigur (S)
Bo Jakobsen (M)
Emil Kennerberg (KD)
Agneta Hallbeck (S)
Ulla Hoffmann (V)

Ersättare

Christian Delhage (KD)
Helen Dwyer (C)
Kaj Runelund (M)

Frånvarande

Dennis Bengtson (M)
Helena Rustas (S)
Selma Harki (S)
David Westius (S)
Luis Arias Vera (MP)
Ingmar Jansson (MP)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Budget för revisorerna 2018

Förslag till beslut

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktige fastställer revisorernas budget för 2018 till 1 600 000 kronor

Beskrivning av ärendet

För åren 2015 och 2017 har revisionens budgetanslag höjts från 1 350 000 kronor till 1 600 000 kronor med anledning av revisionens behov att utföra fördjupade granskningsprojekt vid sidan av löpande grundläggande granskning. Kommunens investeringsprogram är omfattande och kommunens verksamheter växer, vilket fortsättningsvis ställer höga krav på revisionens granskningsverksamhet. Med detta i åtanke föreslår kommunfullmäktiges presidium, efter samråd med revisorerna, att budgeten för revisorerna för år 2018 fastställs till 1 600 000 kronor.

Kommunfullmäktiges presidium

Mats Fält

Sonja Gustafsson

Anders Linder

Datum 2017-08-09
Tid 09:00–11:00
Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

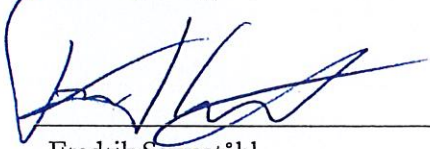
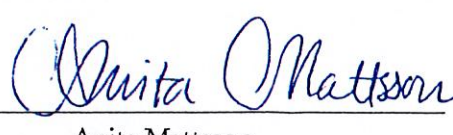
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2017-08-15

Paragrafer 100 - 129

Sekreterare
Hillevi Elvhage

Ordförande
Fredrik Saweståhl Anita Mattsson
§§ 100-119 och 121-129 § 120

Justerande
Marie Åkesdotter

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
Sammanträdesdatum 2017-08-09
Datum då anslaget sätts upp 2017-08-16
Datum då anslaget tas ned 2017-09-07
Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift

Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande § 100-119 samt 121-129, ej närvarande § 120

Anita Mattsson (S), ordförande § 120

Andreas Jonsson (M), tjänstgörande ersättare för Mats Lindblom (L) § 115, tjänstgörande ersättare för Fredrik Saweståhl (M) § 120

Anna Steele (L), tjänstgörande ersättare för Mats Lindblom (L) § 100-114 samt 116-129

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Leif Kennerberg (KD)

Kristjan Vaigur (S)

Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Anna Lund (KD)

Anders Linder (S)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen

Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen

Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen

Urban Petrén, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen

Inger Carlsson, handläggare, kommunstyrelseförvaltningen

Bernt Eklund, projektledare, kommunstyrelseförvaltningen

Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande

Helen Dwyer (C)

Karin Ljung (S)

Inger Gemicioglu (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------